

**Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde
Többcélú Intézmény
Szakmai és pedagógiai program**

**OM azonosító:
202241**

2023. szeptember 1-től

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ.....	4
A szolgáltató, intézmény nevét, székhelyét, telephelyét.....	8
A BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA.....	8
A szolgáltatás célját, feladatát, alapelveit.....	9
AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	10
SZAKMAI PROGRAM CÉLJA.....	10
KÜLDETÉS NYILATKOZAT.....	11
Pedagógiai hitvallásunk.....	11
Gyermekképünk.....	11
Kisgyermeknevelő- képünk.....	11
Bölcsőde-képünk.....	12
INTÉZMÉNY MINŐSÉGPOLITIKÁJA.....	12
Képzés, továbbképzés, az egyéni szakmai fejlődés biztosítása.....	13
ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	13
HUMÁN ERŐFORRÁS.....	15
A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS TÁRGYI FELTÉTELEI.....	16
GYERMEKÉLELMÉZÉS.....	17
A BÖLCSŐDEI NEVELÉS ALAPELVEI.....	18
A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása.....	20
NEVELÉS-GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN.....	24
A BÖLCSŐDE MŰKÖDÉSI RENDJE.....	25
BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS FŐBB HELYZETEI.....	26
KIEMELT SZAKMAI FELADATOK.....	30
INTÉZMÉNYI KAPCSOLATOK.....	35
A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	35
A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét, valamint a szolgáltatási típusnak megfelelően a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellegét, tartalmát, módját... 36	36
Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat.....	36
A gyermeki és szülői jogok és kötelezettségek.....	37
A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái.....	38
GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓK.....	38
FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDESKOR VÉGÉRE.....	39
„SZIVÁRVÁNY” ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM.....	43
AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA.....	44
AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI.....	46
ALAPELVEK.....	46
CÉLKITŰZÉSÜNK.....	48
A NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉ-NŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIMELET FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK E-GYÉNI FEJLESZTÉSÉT FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELYEK MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI , LELKI , SZOCIÁLIS ÉS TESTI FEJLETTSÉGHEZ.....	48
Gyermekkép.....	49
Óvodakép.....	50
Pedagóguskép.....	51
AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	51
Az egészséges életmód alakítása.....	51
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	58
Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	63
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	67
Napirend, hetirend.....	70
A pedagógiai ellenőrzés rendszere.....	73
A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok.....	73
A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése.....	75
ÓVODÁNK KAPCSOLATAI.....	76

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	79
A hátrányos halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, az óvodai fejlesztőprogram /IPR/ megvalósítása a mindennapok során	92
A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló.....	94
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	94
A játék.....	95
Verselés, mesélés	100
Mese	101
Vers	101
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	104
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	107
Mozgás.....	108
A külső világ tevékeny megismerése	112
Munkajellegű tevékenységek	116
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	120
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	124
A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	125
A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	127
A SZÜLŐ , A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	129
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	134
A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	136
A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK	137
Boldog Óvoda	140
Érvényességi rendelkezések	144
Legitimációs záradék	145

BEVEZETŐ

A településünk a Somogy- Tolna-Baranya megyék által alkotott Dél-Dunántúli Régióban, Somogy megyében, a Tabi Járásban található. A térség településeinek nagy többsége kistelepülés. A térség egyetlen városa Tab, 4947 fő lakossal, egyben a térség központja is. Természeti adottságaiban meghatározó szerepe van a Külső-Somogyi dombvidéknek, valamint a térséget átszelő Kis- és Nagy-Koppány patakoknak. Klimatikus viszonyai átlagosak, növénytakarója változatos.

Gazdasági és infrastrukturális jellemzők:

A kistérségben az infrastrukturális ellátottság országos átlag alatti. A térséget nem szeli át országos főútvonal, igaz 2012-ben átadták a Tab- Lulla-Balatonendréd utat, ami összeköti városunkat az autópályával. Az úthálózat ilyen elhelyezkedése, a térség falvainak külvilági kapcsolatait nehezíti, az utak elhasználtsága is nagymértékű.

Ezen a vidéken alapvetően mindig a mezőgazdaság biztosította az itt élő emberek számára a megélhetést, magas a mezőgazdasági östermelők száma. Az ipar gyakorlatilag csak Tabon tudott megtelepedni.

Napjainkban a legjelentősebb gazdasági társaság a Flextronics International Kft. Jelenleg 1500 főt foglalkoztat. Jelentős munkaerőt foglalkoztat még a SIME Kft. és az MKB Hungaria Kft.

A Tabon elkészült Koppány-völgye Tanuszoda a térség egyetlen ilyen jellegű létesítménye. A térségben élő gyermekek a Pedagógiai Programba beépítve rendszeresen részt vehetnek a vízhez szoktató programon, a kikapcsolódásra vágyó felnőtteknek is lehetőségük lesz itt az aktív pihenésre.

Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény/Szivárvány Óvoda

Intézményünk, a Szivárvány Óvoda (Tab, Óvoda u. 4.) 2013. január 1.-től önkormányzati fenntartásban működik. 2013.-tól az intézmény többcélú intézményként működik, az óvodai feladatok mellett bölcsődei ellátást biztosít.

Tab a Koppány-völgye legnagyobb települése, 2012- től járási székhely, a Balatontól délre, Siófoktól 25 km-re terül el. Huszonnégy község tartozik vonzáskörzetéhez. A szép természeti környezetben épült hangulatos kisváros és környéke, valamint az egész Koppány-völgye barátságos, vonzó vidék a kikapcsolódni és pihenni vágyóknak.

Az óvodáskorú gyermekek száma két intézmény között oszlik meg. Az önkormányzati óvodán kívül van egy római katolikus fenntartású óvoda is. Az óvodai csoportok száma: 5. A bölcsődei csoportok száma: 2. A nevelőmunkát szakképzett óvodapedagógusok végzik, munkájukat nevelő és oktató munkát segítők segítik. A bölcsődében kisgyermeknevelők mellett 1 fő bölcsődei dajka végzi a bölcsődei feladatokat. Az intézmény rendelkezik óvodatitkárral és pedagógiai asszisztenssel, ki a csoportok segítése mellett a konyhai feladatokat látja el. A szakmai munkánkat helyi szakszolgálattól logopédus, gyógypedagógus és pszichológus segíti.

A Közoktatási Fejlesztési terv, valamint a demográfiai előrejelzések szerint szükség lesz intézményünkre a jövőben is, hiszen a gyermeklétszám csökkenése lassuló, stagnáló.

Az óvodánk alap épülete 1920-as években épült. Többször átépítették, hozzáépítettek. Gáz központi fűtés van az épületben. Az épület nagysága, elrendezése adott, ezért az ebből adódó problémákat (keskeny folyosó, nincs mindegyik csoportnak külön mosdója) a napirendek

összehangolt szervezésével igyekszünk minimálisra csökkenteni. Az alagsorban jól felszerelt tornaterem van kialakítva. Udvarunk tágas, jó adottságú. A csoportok udvarrészein fa játékok vannak. A játékok alá ütésálló aljzat kialakítása szükséges. Az étkezés biztosítása a Gamesz által üzemeltetett konyháról történik.

2013. június közepén elkezdődött az épület teljes felújítása az Integrált Mikro térségi Iskolaközpont Fejlesztése a Tabi kistérségben

Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-Dunántúli Operatív Program (DDOP-3.1.2/A-09-2f-2011-0003)

2007-ben költözött épületünkbe a Bölcsőde, mely jelenleg a többcélú intézményünk intézmény-egysége.

BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAM

Bölcsőde működtetéséhez szükséges jogszabályok

- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 328/2011. (XII.29) Korm.rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről
- 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- 11/2017. (VI. 28.) NGM rendelet a kormányzati funkciók, államháztartási szakfeladatok és szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 68/2013. (XII. 29.) NGM rendelet módosításáról.
- 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
- 38/2011. (X. 5.) NGM rendelet a gyermekjátékok biztonságáról
- 18/1998.(VI.3.) NM rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 10/2008.(VI.28) SZMM rendelet a szociális és munkaügyi miniszter által adományozható szakmai elismerésekről
- 26/2016. (IX. 8.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere által adományozható elismerésekről
- 43/2016. (IX. 8.) EMMI utasítás az emberi erőforrások minisztere által adományozható elismerések és egyes állami kitüntetések kezdeményezésének részletes szabályairól
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- A Bölcsődék Napjának megünnepléséről szóló 7/2010. (II.19.) SZMM utasítás
- 1998. évi LXXXIV. törvény A családok támogatásáról
- 1993. évi III. törvény A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet módosításáról
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

- 1992. évi XXXIII. törvény a Közalkalmazottak jogállásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 257/2000. (XII. 26.) Korm. Rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 2/2004. (I. 15.) FMM rendelet A kollektív szerződések bejelentésének és nyilvántartásának részletes szabályairól
- 89/1995. (VII. 14.) Korm. rendelet a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról
- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

A szolgáltató, intézmény nevét, székhelyét, telephelyét

Intézmény neve: Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény

Intézmény címe: Tab Óvoda utca 4.

Igazgató: Kissné Bíró Veronika

Elérhetőségek:

Fenntartó:

- Telefonszám: 84/525-900
- E-mail cím: schmidt.jeno@tab-ph.hu
- Város honlapja: <https://www.tab.hu/>

Intézmény:

- Telefonszáma: 84/320-310
- E-mail cím: tabovodavezeto@gmail.com
- Intézmény honlapja: <https://www.tabi-szivarvany-ovi.hu/>

Bölcsőde:

- Telefonszám: 84/ 320-110
- E-mail cím: tabolcsode@gmail.com

A bölcsőde nyitva tartása: hétfő-péntek, 6.30-17.30

Férőhelyszám: 24 (csoportonként 12)

Fenntartó: Tab Város Önkormányzat

Fenntartó székhelye: 8660 Tab, Kossuth L. u. 49.

Fenntartó típusa: önkormányzati

Ágazati azonosító száma: S 0222244

Ellátási terület: Tab város, valamint Bábonymegyér, Kapoly, Lulla, Sérsekszőlős, Somogyeggyes, Torvaj, Zala és Zics községek közigazgatási területe.

Szolgáltató tevékenység típusa. Gyermek napközbeni ellátása

Szolgálati tevékenység típusa: Bölcsőde

Szakmai program érvényessége: 2022.szeptember 1- től

A BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA

A bölcsődénk az új helyén 2009-ben a város központjától nem messze, jól megközelíthető helyen, egy csendes utcában nyitotta meg kapuit, az óvoda épületében kapott helyet.

A bölcsőde külön bejáraton közelíthető meg, óvodától egy folyosó választja el. Csoportszobánk derűt, nyugalmat árasztanak. Szoba és a gyermeköltöző mindig az aktuális évszaknak megfelelően díszített.

Bútoraink kifejezetten e korosztály számára készültek, a gyermekek életkorához, fejlettségéhez igazodó.

Játékeszközök a csoportlétszámnak és összetételének megfelelő, minden tevékenységformához található a korosztálynak megfelelő játék.

A bölcsőde külön udvarral rendelkezik. Az udvaron található füves és betonozott terület. Csoportszobából nyíló teraszunkon rossz idő esetén is tudjuk biztosítani a levegőzést.

Sajnos településünkön is egyre több a szociálisan rászoruló kisgyermek. Fontosnak tartjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtését, a hátrányok csökkentését. Az intézmény szerepe, felelőssége ezért hangsúlyossá vált.

Szeretnénk a feladatokat magas színvonalon, mindenki megelégedtségére végezni, hosszabb távon jó hírnevet szerezve ezzel a bölcsődének.

A bölcsődei csoport alapításától kezdve folyamatosan arra törekszünk, hogy magas színvonalú, a gyermek neveléshez, gondozáshoz kapcsolódó munkát végezzünk. Célunk, hogy folyamatosan alkalmazkodva a környezet, család, a társadalom elvárásaihoz, elnyerjük és tovább növeljük a szülők bizalmát, elégedettségét. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rengeteg örömteli élményben részesüljenek a bölcsődei élet során. Az itt töltött idő alatt nem csak életkori sajátosságaik legmagasabb szintjét érik el, hanem egy plusz emlékekkel, élménnyel gazdagabban hagyják el a bölcsőde kapuit.

A szolgáltatás célját, feladatát, alapelveit

Intézmény alapfeladata

A bölcsődés korú gyermekek napközbeni magas színvonalú ellátása, testi-szellemi fejlődésüket elősegítő nevelése, gondozása. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, gondozása.

Intézményünk minőségpolitikája

- A 0-3 éves korosztály fejlődésének törvényszerűségeire épülő a gyermekek adottságait, természetes igényeit figyelembevevő biztonságos, szakszerű nevelés, gondozás megvalósítása intézményes keretek között.
- Olyan nevelési körülmények megteremtése, amely egyedülálló és elősegíti a gyermekek testi-lelki, intellektuális fejlődését.
- Egységes bölcsőde kultúra kialakítása, amelyben még több figyelmet tudunk szentelni a gyermekek egyéniségének, a családok támogatásának.
- Olyan családbarát bölcsődét kívánunk működtetni, ahol az ellátás összhangban van a gyermekek szükségleteivel, megfelel a szülők igényeinek.
- A kellemes bölcsődei légkör, a szakképzett kisgyermeknevelők a kialakult nevelői attitűd, gyermek centrikus bánásmód vonzerőt jelentenek és fokozhatják a szolgáltatásunk iránti bizalmat a családok részéről.
- Megtanítjuk a gyermekeket egymás tiszteletére, és arra, hogy alkalmazkodjanak, megismerjék és elismerjék egymás értékeit. Fogadják el némely gyermek különbözőségét.
- Szeressék a szép meséket, verseket, dalokat, zenét.

- Ha a gyermekek folyamatosan érzik a kisgyermeknevelők meleg szeretetét, megbecsülését, tapasztalják segítőkészségét, akkor ők is figyelmesek és segítőkészek lesznek.
- A tudás forrása a gyermeki tevékenység során szerzett tapasztalat, ezért környezete, tárgyai, eszközei mind ezt a célt szolgálják.

AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A 15/1998 évi NM rendelet értelmében bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától 3 éves korának betöltéséig, illetve annak az évnek december 31, napjáig vehető fel, amelyben a gyermek a 3. életévét betölti. Fogyatékkal élő gyermek az 6. életév betöltéséig, ill. annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek az 6. életévét betölti.

A felvételi kérelmek benyújtása nincs időhöz kötve, folyamatosan van lehetőség a beíratásra.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 42 (1) értelmében amennyiben a gyermek nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életvének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, gondozását a bölcsődénk a gyermek 6. életvének betöltéséig biztosíthatjuk.

Intézményi szolgáltatás tájékoztatását helyi újságban, zárt facebook csoportban, az intézmény honlapján és faliújságon való kifüggesztéssel valósítjuk meg.

Szervezünk bölcsőde kukucskálót, nyílt napot.

Intézményünk alapellátáson kívül más szolgáltatást nem nyújt.

SZAKMAI PROGRAM CÉLJA

A Bölcsődei Nevelés-gondozás Alapprogramja, amely szakmai munka szabályozásának legmagasabb szintű dokumentuma, iránymutatást ad a helyi programok elkészítéséhez, az egységes nevelés-gondozási elvek érvényesítéséhez. Az Alapprogram a hazai bölcsődei nevelés-gondozás értékeire épít, és keretjelleggel határozza meg a nevelés-gondozás fő céljait, helyzeteit, feladatait.

A szakmai programban foglaltak jellemzik a bölcsődében dolgozók szakmai törekvéseit. A napközbeni ellátás keretében arra törekszünk, hogy bölcsődéseink emberi méltóságát mindenkor tiszteletben tartva, a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban, nevelésben részesülhessenek. Azt szeretnénk, ha gyermekeink környezete, játék és eszközkészlete, továbbá a magas színvonalon végzett munka legfőbb partnereink, a szülők meglegedettségét szolgálná.

Bölcsődénk saját program szerint dolgozik, amely összhangban van az országos alapprogrammal. Szakmai programunk igazodik a helyi lehetőségekhez, a családok és a fenntartó elvárásaihoz, megőrizve a szakmai önállóságot.

KÜLDETÉS NYILATKOZAT

„ A nevelésben a kisgyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront vagy elmulaszt, később helyre hozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa jóformán egész életére.” (Kodály Zoltán)

Pedagógiai hitvallásunk

A korai életkorban a családi minta a meghatározó. A bölcsődei nevelés ezt kiegészítő, támogató, mintanyújtó szerepet vállal, annak érdekében, hogy a gyermekek fizikai, emocionális és szociális szükségletei teljes mértékben kielégítettek legyenek. Célunk a fejlődés elősegítése, az érzelmi, értelmi intelligencia kibontakoztatása a családokkal együttműködve, a családok nevelési fikciójának pozitív segítségével. Az intézményi és a családi nevelés egymást erősítő folyamatként értelmezzük, mely megfelelő alapokat biztosít a gyermekek fejlődéséhez. Munkánkban a pikleri szemlélet érvényesülésével, gondoskodás és a bátorító nevelés elvei a meghatározója.

Gyermekképünk

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, individuum, aki egyéni szükségletekkel rendelkező, személyiség. Védelem, különleges bánásmód illeti meg. Fejlődését a genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a család érzelmi légköre és a szociokulturális háttere, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A csecsemőkor az alapvető bizalom, a kisgyermekkor az autonómia-érzés kialakulásának időszaka. Az első évek a legmeghatározóbbak a gyermek életében, személyisége fejlődésében. A korai kötődés és a szocializáció időszakában alakulnak ki a későbbi egész életre jellemzőbb szokások, viselkedésminták alapjai.

A csecsemő és a kisgyermek magával hozott képességeinek kibontakoztatásához a legkedvezőbb feltétel a szabadban mozgás, és játéktevékenység, a bizalomteljes meghitt személyi kapcsolat, az aktivitásra építő, interakcióban gazdag gondozás.

A gyermek fő tevékenysége a játék, mely útján megtanul tanulni, érdeklődni, kísérletezni.

Megtanulja a nehézségek leküzdését. Megismeri az örömet, a megelégedést, amit a siker, a türelmes önálló, kitartó munka által elért eredmény útján szerez meg.

A nem kognitív készségek, kompetenciák kisgyermekkorai elsajátítása elengedhetetlen feltétele a későbbi eredményes tanuláshoz, az iskolai, társadalmi szerepvállalás sikeréhez.

Kisgyermeknevelő- képünk

A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a személyisége. Alapvető tulajdonság az empátia, az elfogadás és a hitelesség. Nevelői attitűdje elfogadó-engedékeny

Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden kisgyermekkel. Jól ismeri a kisgyermek életkori sajátosságait, egyéniségét, támogatja a személyiség kibontakozását, az aktivitást, az önállósodást. Képes a szülővel partneri kapcsolatban együttműködve elősegíteni szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. A gyermekek ellátását elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzi. Képes a szakmai fejlődésre, a folyamatos megújulásra. Tudatában van annak, hogy személye, viselkedése példa lehet a gyermek és a szülők számára.

Bölcsőde-képünk

Bölcsődénk nyitott a kisgyermekes családok számára. Törekvésünk, hogy minden kisgyermek és felnőtt jól, otthonosan érezze magát bölcsődénkben. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nyugodt, biztonságot nyújtó nevelői légkörben, a játékon keresztül, a játékba integráltan tanulással gazdagodjanak értelmileg, érzelmileg és szociálisan. A játék, mint legfontosabb tevékenység határozza meg arculatunkat, melyben figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket is. Esztétikus, fejlesztő, optimálisan ingergazdag, környezetet teremtünk.

Kiemelt feladatunk az egészséges életmódra nevelés. Bölcsődénkben megjelenik a környezettudatos nevelés és az egészséges szemléletformálás. Lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy gyermekük bölcsődei életébe beeláthassanak ezzel csökkentve az elválásból fakadó feszültségeket. Bölcsődén belüli, és kívüli találkozások egyaránt mélyítik a kisgyermeknevelő, szülő kapcsolatát. Az első találkozás a családlátogatás, mely alkalmával a kapcsolat felvétel, ismerkedés a cél. Az első szülői értekezleten bemutatjuk a bölcsődét, a szakembereket. A szakmai program felolvasása után véleményezhetik a szülők.

Megválasztásra kerülnek a szülői fórum képviselői.

Nagyon fontosnak tartjuk a naponkénti információ cserét.

A különleges gondozást igénylő gyermekek együttnevelése egészséges társaikkal, esélyegyenlőséget teremt. Minden kisgyermeknek joga van az egyéni bánásmódhoz az őt megillető fejlesztéshez.

Célunk:

- A lehetőségek figyelembevétele mellett a családok részéről felmerülő igényeket kielégítjük, ezzel hozzájárulva a bölcsődés korú gyermekek egészséges fejlődéséhez.
- Boldog gyermekeket neveljünk, akik tudnak vidáman játszani, felszabadultan örülni, tevékenykedni, hatalmas mozgásigényüket kielégíteni.
- Tevékenységükben használják fel tapasztalataikat. Szókincsük gyarapodjon, beszédkészségük folyamatosan fejlődjön.
- Tanuljanak meg önállóan öltözködni, kulturáltan étkezni, tisztálkodni, stb. Mindehhez ad a gyermek korához és fejlettségéhez, egyéni szükségleteihez igazodó rugalmas bölcsődei napirend, mely figyelembe veszi a család szokásait is.
- Minden kisgyermek fejlődéséhez azonos esélyek biztosítása.

INTÉZMÉNY MINŐSÉGPOLITIKÁJA

Célunk: rugalmasság, kompromisszumkészség, családbarát bölcsőde, számunkra minden gyermek egyaránt fontos!

Az ellátás során fontosnak tartjuk megteremteni a szükséges optimális személyi és tárgyi feltételeket, melyek együttesen képesek biztosítani az ellátottak, szüleik és az intézményben dolgozók megelégedettségét, valamint az új feladatok felvállalása iránti fogékonyságot.

Bölcsődei gondozásunk – nevelésünk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése családi, derűs légkörben, fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével.

Szeretetteljes odafordulással segítjük, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően ismerjék meg saját értékeiket, a körülöttük lévő „világot”.

Biztosítjuk a feltételét annak, ami életüknek ebben a szakában a legfontosabb: békés, nyugodt, elmélyült játékot, az együttjátás lehetőségét gyermekekkel, felnőttel egyaránt.

Nevelői munkánk során fontosnak tartjuk a családokkal való együttműködést, kölcsönös bizalmon alapuló korrekt partneri viszony kialakulását szülő és kisgyermeknevelő között. Feladatunk a meglévő lehetőségek teljes kihasználása, a szakmai célkitűzések legjobb szintű megvalósítása és annak ellenőrzése. Az ellátás jó színvonalra emelésének és megtartásának alapvető feltétele a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős kisgyermeknevelők folyamatos képzése, továbbképzése, valamint az igényes munkafeltételek (személyi, tárgyi) biztosítása, a dolgozók erkölcsi és anyagi elismerése.

Erősségeink

- A bölcsőde jól megközelíthetősége,
- Bölcsőde-Óvoda egy épületben üzemel (testvérpárok elhelyezési lehetősége),
- Nagy területű játszóudvar,
- Kialakult és működő kapcsolatrendszer,
- Sajátos nevelési igényű gyermek ellátása integráltan,

Fejlesztésre váró terület

Játszóudvar módszertani előírásnak megfelelő kialakítása, fejlesztése.

Képzés, továbbképzés, az egyéni szakmai fejlődés biztosítása

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés, melyet a 1993. évi III. Törvény szabályoz, a részletes szabályokat a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet tartalmazza.

Rendelet írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét. A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

Önképzés

A kisgyermeknevelők a továbbképzéseken, való részvételen felül is rendszeresen képzik magukat, szakmai folyóiratokból, jogszabályokat értelmező kiadványokból, internet használatának lehetőségével.

ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

Az ellátások igénybevételének módjáról részletesen a Bölcsődei felvételi szabályzat rendelkezik. A kitöltendő dokumentumok (Felvételi kérelem, Nyilvántartás, Megállapodás) a szabályzat szerves részét képezik.

A bölcsődei felvétel rendje

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/98. (IV.30.) NM rendelet szerint a bölcsődébe a gyermek húszhetes korától harmadik életévének, fogyatékos gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-éig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik életévét, a fogyatékos gyermek az hatodik életévét betölti. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

Az étel-allergiás gyermek, gondozott intézményi felvételéhez szakember (pl. gasztroenterológus) által adott vélemény/igazolás és a Magyar Államkincstár által kiadott ingyenes étkezési kedvezményre jogosító határozat szükséges.

A felvételt követően az allergiás gyermek, gondozott táplálásának módját, az élelmezési anyagok beszerzését egyénre szabottan az intézmény orvosa, a dietetikus, az élelmezés-vezető és a szülő/törvényes képviselő/törvényes képviselő közös konzultáción történő megegyezés alapján határozzák meg, figyelembe véve az egyes gyermek, gondozott egyéni szükségleteit. Mindezt írásban rögzítik.

Tájékoztatás:

A szülő érdeklődésére a vezetői feladatokat ellátó kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt a szolgáltatás módjáról, a szolgáltatásokról, a térítési díjról, a házirendről. A bölcsődei étkezési térítési díj ellenében vehető igénybe. 2015. szeptemberétől a térítési díj megállapításánál figyelembe kell venni a legkisebb munkabér nettó összegének a 130%-át az egy főre jutó havi jövedelem nem haladhatja meg.

A térítési díjat minden hónap 15-ig, a tárgyhónapra előre kell fizetni. A befizetésről a szülő számlát kap. A térítési díjat a fenntartó szükség esetén módosíthatja

Felvételi kérelem:

A szülő a tájékoztatás után írásbeli kérelmet juttat el a vezetői feladatokat ellátó kisgyermeknevelőhöz, melyben indokolja a szolgáltatás igénybevételének szükségességét

A bölcsődei beiratkozás feltétele, hogy a törvényes képviselők igazolható munkahellyel vagy a felvételkor alkalmazásukról legalább munkahelyi szándéknyilatkozattal rendelkezzenek (melyben a munkáltató, leendő munkáltató arról nyilatkozik, hogy a törvényes képviselő alkalmazásban áll vagy egy-két hónapon belül alkalmazni fogja).

A törvényes képviselő alkalmazása után a munkáltatói igazolás benyújtása is szükséges. Csatolni kell a gyermek születési anyakönyvi kivonatának fénymásolatát,

- a gyermek/törvényes képviselők TAJ-kártyájának fénymásolatát,
- a gyermek/törvényes képviselők Személyazonosító igazolvány fénymásolatát,
- a törvényes képviselők Nyilatkozatát arról, hogy gyermekük törvényes képviselőként járnak el,
- a törvényes képviselők Nyilatkozatát arról, hogy gyermekük bölcsődei/nappali szociális ellátásba történő beiratkozásához hozzájárulnak,
- oltási kiskönyvének fénymásolatát,
- a gyermek és a szülő/k/törvényes képviselők lakcímkártyájának fénymásolatát,
- házi gyermekorvos három napnál nem régebbi igazolását arról, hogy a gyermek egészséges, közösségbe mehet,
- ha az ellátási kérelmet szociális indokra alapozzák a kérelemhez csatolni kell a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről szóló igazolást,
- egyedülállóság esetén a Magyar Államkincstár igazolását az emelt családi pótlék folyósításáról,
- a családban nevelt három vagy több kiskorú esetén a Magyar Államkincstár igazolását az emelt családi pótlék folyósításáról, a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának fénymásolatát.

.Értesítés:

Vezetői feladatokat ellátó kisgyermeknevelő a kérelem benyújtása és elbírálása után írásban értesíti a szülőket a bölcsődei ellátás kezdetéről, a szükséges dokumentumokról, és a díjfizetés idejéről

Megállapodás:

A bölcsődei nappali ellátásba történő ellátás megkezdése előtt az **igazgató** a gyermek törvényes képviselőjével megállapodást köt

- a szülő/törvényes képviselő, térítési díj fizetésére kötelezett személyi adatairól,
- gyermek adatairól,
- az ellátás várható időtartamáról (az ellátás megkezdése és az ellátás várható megszűnésének idejéről),
- a fizetendő térítési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról,
- a szolgáltatások formájáról, módjáról. 4.4. Szülői nyilatkozatok

A gyermekjóléti szolgáltató, intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módját;

A bölcsőde életét a Házi rend szabályozza. A Házi rendet minden –bölcsődébe felvételt nyert gyermek szülője / képviselője a felvételi értesítővel együtt kézhez kap. Hirdetőn az intézmény faliújságán.

HUMÁN ERŐFORRÁS

15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, az intézmény engedélyezett létszámát az alábbiakban határozza meg.

A szakmai szempontokat figyelembe véve a bölcsődei csoportok maximális megengedhető feltöltöttsége 100% lehet, a csoport létszáma pedig 12 fő.

Kivéve:

- ha a csoport összetétele 2 év feletti gyermekekből áll, legfeljebb tizennégy gyermek nevelhető, gondozható.
- egy bölcsődei csoportban egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tizenegy gyermek nevelhető, gondozható.

A feladat ellátásához szükséges felnőtt létszám:

- 1 fő **igazgató** – Kisgyermeknevelő, - gondozó szakképesítéssel rendelkezik
- 4 fő kisgyermeknevelő
 - 1 fő vezetői feladatokat ellátó kisgyermeknevelő – Csecsemő és gyermekgondozónő, Gyógypedagógiai asszisztens(felsőfokú) szakképesítéssel rendelkezik
 - 1 fő kisgyermeknevelő – Csecsemő és gyermekgondozónői szakosított képesséssel rendelkezik
 - 2 fő kisgyermeknevelő – Csecsemő- és kisgyermeknevelő, - gondozó szakképesítéssel rendelkezik
- 1 fő bölcsődei dajka – Bölcsődei dajka képzést elvégezte

A BÖLCSÖDEI ELLÁTÁS TÁRGYI FELTÉTELEI

Tárgyi feltételeink a szakmai követelményeknek megfelelően, megalapozottan és folyamatosan alakítottuk ki. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, gondozási eszközökkel, korszerű játékokkal rendelkezünk. A szabadban való mozgást, játékot lehetővé tevő biztonságos környezet biztosítására törekszünk, annak érdekében, hogy gyermekeink nevelése a legoptimálisabb tárgyi környezetben valósulhasson meg.

Csoportsobák

Az alapterület megfelel a férőhelyszámnak. A bútorzat többségében korszerű, előírásnak megfelelő. A bútorok megfelelő elhelyezésével alakítjuk ki az elkülönített, nyugodt játszóhelyeket. Elegendő hely van a nagymozgásos tevékenységekhez és a csendes játékokhoz.

A puhaságot ülőpárnákkal, játszópárnákkal, kuckóval, mesesarokkal nyújtjuk. A gyermekeknek étkezéskor saját helyük van az asztaloknál. A nyugodt alváshoz saját ágyat, jellel ellátott ágyneműt, állandó ágyazási helyet biztosítunk gyermekeinknek. A kisgyermeknevelők ülőhelyét úgy helyezzük el, hogy mindig beláthassák a gyermekcsoportot.

Fürdőszoba

A gondozáshoz használt terület csoportsobából nyílik. Célszerű, tágas, megfelelően elhelyezett eszközök (pelenkázó, törülköző, és fésűtartó, kézmosó felett elhelyezett tükrök, fertőtlenítő eszközök, stb.) segítik a gondozás folyamatosságát. A gyermekvéde és a mosdó a gyermekek számára elérhető, a gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások kialakításához. A szájöblítéshez, fogmosáshoz a feltételeket szülők és a bölcsődék biztosítják. A gyermekek saját pelenkáit, ruházatait jellel látjuk el, és jellel ellátott előkészítő polcon, szekrényben, pólyázó asztalban tároljuk. A gyermekek személyes tárgyainak megkülönböztetésére is színes esztétikus jeleket használunk.

Gyermeköltözők

A gyermekek otthoni és a váltóruháinak jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrényeket biztosítunk. Öltöztető pad, pelenkázó asztal, szék, a gyermeköltöző berendezése. A szülők számára biztosítjuk a várakozáshoz a feltételeket. A faliújságokon helyezzük el a neveléssel, gondozással kapcsolatos aktuális tájékoztatásokat, egyéb szükséges információkat.

A helyiségek díszítése

A vizuális ingerek egyensúlyára, az esztétikus ingergazdag környezet kialakítására törekszünk. Az évszakoknak, ünnepeknek megfelelően, ízlésesen, mértékletesen díszítjük a helyiségeket. A díszítések kivitelezésénél korszerű, tartós és biztonságos anyagokat használunk. A gyermekek által készített alkotásokat a gyerekek számára látható, megérintható magasságba tesszük. A képeket biztonságos megoldással rögzítjük, védjük.

Textiliák

A gyermekek a saját ruházatban tartózkodnak a bölcsődében. A váltóruhát ennek értelmében szülő biztosítja. A pelenkáról minden esetben a szülők gondoskodnak, textil pelenkát a széketes gyermekek gondozásakor használunk. Az alapvető textíliákról, azok tisztításáról, pótlásáról a bölcsőde gondoskodik. (törülköző, ágynemű, előke, abrosz, stb.) Az előírásoknak megfelelően, gondosan mossuk, fertőtlenítjük a textíliákat. A gyermekek személyes használati tárgyait jellel látjuk el.

Játászóudvar

Változatos mozgáslehetőségeket biztosítunk minden évszakban a beépített és a mobil játék eszközökkel.

A szabványoknak megfelelő homokozókban évente tisztított minőségi homokot szállítunk.

Játékkészlet

A játék készlet összeállításánál figyelembe vesszük a pedagógiai és az egészségügyi szempontokat, a gyermekcsoport életkori összetételét, létszámát. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű, fejlesztő játékokkal, eszközökkel játszassanak a gyermekeink. Biztosítjuk az anyag, a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat. Törekszünk arra, hogy a természetes anyagú, színű eszközök, játékok aránya növekedjen, tárolásukat is természetes anyagból készült kosarakban igyekszünk tárolni. Funkciók szerint csoportosítva, és a gyermekmagasságában helyezük el. Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához. (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték, stb.) A nemi szerepek kialakulását erősítjük fiús, lányos játékokkal. Mesejátékokhoz bábokkal bővítjük a játék készletet. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékokat ajánlunk (kirakók, dominók, puzzlák). Minimum négy különböző építőjáték van a csoportokban, elhelyezésénél ügyelünk arra, hogy elegendő védett hely álljon a rendelkezésre az építéshez. Minden korcsoportnak megtalálható az ismeretet adó, mesélhető képeskönyvek az aktuális évszaknak, ünnepnek megfelelően. Az alkotó tevékenységhez állandóan biztosítunk rajzpapírt, zsírkrétát, minőségi irónt, festéket, gyurmát. Könnyen kezelhető, biztonságos házilag készített só-liszt és főzött gyurmát használunk. A készletet különféle természetes anyagokkal, terményekkel egészítjük ki. Mozgásfejlesztő játékok is vannak a szobákban. (hernyó mászóka, csúzda, libikóka, fabicikli, faautó, füles labda)

Egyes eszközök csak állandó felügyelet mellett használhatók, ezeket magas, zárt helyen tároljuk.

Az otthoni játékokat, alvó társakat a gyermekek behozhatják a bölcsődei csoportokba, igényük szerint elővehetik.

A játékokat rendszeresen, szervezeten tisztítjuk, fertőtlenítjük. A készletet évente bővítjük és fejlesztjük.

GYERMEKÉLELMEZÉS

A bölcsődei élelmezés során követelmény számunkra:

Mennyiségileg elegendő, minőségileg helyes összetételű táplálék biztosítása.

Bölcsődénkben reggelit, tízórait, ebédet, uzsonnát kapnak a gyerekek.

Különleges étrendet igénylő gyermek étkeztetése szakorvosi igazolás alapján biztosítjuk szükség esetén a diétás, liszt, illetve tejmentes étkeztetést.

Kisgyermektáplálás:

Az étlapot az élelmezésvezető állítja össze, bölcsődeorvos ellenőrzi.

Szemponyjaink:

- Változatosság, színben, formában
- Összehangoltság,
- Idényszerűség

Fontosnak tartjuk, hogy a csoportban is naponta kóstolja meg a kisgyermeknevelő az ételt, ezáltal is informálva a gyermeket az elé kerülő étel milyenségéről, kedvet keltve az evéshez.

Törekszünk a gyermekeknél az étkezési kedv fenntartására.

A gyermekek étkeztetését az önkormányzat által működtetett GAMESZ konyhájáról oldjuk meg. A kijelölt úton, zárt tároló edényekben érkezik a tálaló konyhába az étel.

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS ALAPELVEI

1. A család rendszerszemléletű megközelítése

- a család rendszerszemléletű megismerése, működésének megismerése, megértése,
- a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.
- A családlátogatás alkalmával, az egyéni beszélgetésekkel próbálunk minél árnyaltabb képet kialakítani a családok életéről, szokásairól.

2. A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

- a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.
- ha szükséges, fel kell venni a kapcsolatot a megfelelő szakemberekkel.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, a bölcsődénk ennek tiszteletben tartásával, erősítésével, segítségével vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében.
- a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben kell tartani,
- azokat erősítve kell részt venni a gyermekek nevelésében,
- a szülők bevonása a bölcsődei életébe,
- a beszoktatás előtti betekintés biztosítása a bölcsődei életébe,
- a bölcsőde szokásrendje, szabályai ,tevékenységek megismerése,

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

- A bölcsődei nevelésünk-gondozásunk értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.
- A gyermeket mint fejlődő személyiséget a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illet meg.
- A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.
- A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.
- Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.
- Az egyéni bánásmód alkalmazásával biztosítjuk a nevelési elv megvalósulását.
- A gyermekekről készített anamnézis, a családlátogatás, szülőkkel történő beszélgetések, az egyéni fejlesztési napló teszik lehetővé a nevelési elv megvalósulását.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

- A bölcsődei nevelésben meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra.

- A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készséggel bíró szakember képes.
- a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

Ennek formája:

Önképzés, továbbképzés, társ intézményekkel közös nevelési problémák megbeszélése, szakirodalomból folyamatos információ szerzés.

6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

- Biztosítjuk a gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandóságát („saját” gondozónő- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növelni az érzelmi biztonságát.
- A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.
- A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a jó szokások kialakulását.
- A beszoktatás, adaptációs időszak a kisgyermek biztonságérzetének megteremtését biztosítja.
- Az érzelmi biztonság növelését biztosítani kell a kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandóságának biztosításával, pl. "saját kisgyermeknevelő"-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság), a jó szokások kialakulásával, a napirend folytonosságával, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőségével.
- A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.
- Beszoktatás a saját kisgyermeknevelőjével történik.
- A helyes napirend kialakításával és annak megőrzésével teremtjük meg a gyermekek biztonság érzetét.

7. A fokozatosság megvalósítása

- A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.
- A gyerekek egyéni fejlettségi szintjét vesszük figyelembe. Türelemmel, empátiával közelítünk a gyerekekhez. Megfelelő időt biztosítunk számukra az új helyzetek elfogadására

8. Egyéni bánásmód érvényesítése

- Meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segítjük a gyermek fejlődését. A bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.
- Elfogadjuk, tiszteletben tartjuk a gyermekvallási, etnikai, stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

- A gyermek fejlődéséhez alapvető az őszinteségünk, érdeklődésünk, figyelmünk, megbecsülésünk, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.
- A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása.
- A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását.
- A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek.
- Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.
- Figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, családi helyzetüket / gyermekét egyedül nevelő szülő /, érzelmi biztonságát.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

- A nevelésünk-gondozásunk elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.
- A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia.
- A gondozás minden helyzetében a nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre.
- A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit.
- A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.
- A gyengédség, szeretet hatja át az egész bölcsődei életet.

10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait. Megfelelő mennyiségű, minőségű eszközzel, játékkal, különböző tevékenységi formákkal teremtjük meg a gyermekek egyéni ütemben történő fejlődését, mind az értelmi, érzelmi nevelésben.

A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása

A programunk során megvalósul a ;

- a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása,

- a családok pedagógiai szakértelemmel való támogatása, amelyet indirekt módszerekkel valósítunk meg a kisgyermek optimális személyiségének biztosítása érdekében,
- a szülővel való együttműködés kiszélesítése,
- a szülő szemléletének formálása,
- a kisgyermekek készségeinek és képességeinek fejlesztése,
- olyan szemlélet és módszer alkalmazása, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességét,
- a gyermek fejlődését gátló helyzetek kiszűrése,
- a személyre szóló bánásmód kialakítása, amellyel az intézmény a gyermekek *egyéni sajátosságához* és igényeihez igazodó nevelést és gondozást tud biztosítani,
- a *hátrányos helyzetűben* élő családok gyermekei számára a hátrányok és az azok következményeinek az enyhítése,
- a hátránykompenzálás megvalósításához szoros kapcsolat kialakítása más intézményekkel, szervezetekkel, *szakemberekkel*.
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek esetében a *nemzetiségi/etnikai* hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulása,
- az *egyenlőségekhez* jutás, a társadalmi beilleszkedés elősegítése,
- a gyermek állandó tevékenykedés közbeni fejlesztése.

Programunk megvalósítása során törekvésünk arra, hogy:

- a ránk bízott gyermekekből a világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak,
- biztosítjuk számukra a társadalmi együttélés alapvető szabályainak a megismerését, amely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket,
- az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztést valósítunk meg,
- a kisgyermeknevelő szakmai felkészültsége mindig naprakész,
- a kisgyermeknevelők fogékonyak az új pedagógiai irányzatok iránt, érdeklődve figyelik és a maguk személyiségéhez alakítják az új irányelveket, módszereket.

A család szerepe, a nevelése az elsődleges, a bölcsőde emellett kiegészítő és továbbépítő feladatokat lát el.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Az egészséges testi fejlődés elősegítése

Bölcsődénkben nagy figyelmet fordítunk a harmonikus testi fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtésére, a primer és egyéni szükségletek kielégítésére. Egészségvédelem, egészségre nevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására.

Egészsége táplálkozás megteremtése:

- biztosítjuk a kisgyermek korának, fejlettségének, egyéni igényeink megfelelő ételeket
- biztosítjuk az elegendő időt és a nyugodt étkezés feltételeit
- biztosítjuk a személyi állandóságot és saját helyet az étkezéseknél

A táplálkozás és egészség szorosan összefügg egymással. A helyes táplálkozási szokásokat már kora kisgyermekkorban ki kell alakítani. Nagyon fontos, az étel összetétele, minősége, valamint a megfelelő tápanyag bevitel, ami fedezi a kisgyermek energiaszükségletét.

A bölcsődei étkeztetés során a megfelelő táplálási igényeket úgy alakítjuk ki, mennyisége, minősége megfelelő legyen, a higiénés feltételeknek megfelelő konyhatechnikai eljárással készüljön.

Az étlapot élelmezésvezető a bölcsődevezetőjével és a bölcsőde orvosával közösen állítja össze, a vonatkozó jogszabály (37/2014.(IV.30.) EMMI rendelete) alapján.

A bölcsődénkben a gyermekek számára, napi négyszeri étkezést biztosítunk. Ez a négy étkezés a reggeli, a tízórai, ebéd és uzsonna.

A diétás és táplálék allergiában szenvedő gyermekek számára az élelmezésvezető külön étlapot készít, melyet itt helyben készít el a diétás szakács.

Kultúrhygiénés szokások kialakítása:

- étkezések előtti kézmosás
- szalvéta használata
- papír zsebkendő használata
- wc használat után helyes, kézmosás
- törölköző használat

Helyes technikák, szokások kialakítása, elegendő idő és az önállósodási törekvések támogatása mellett.

Mindezek mellett a gondozási helyzetekben való higiénés szabályok betartása, pelenkázó, bili, wc fertőtlenítése. A csoportszobák, tisztasága, rendje, (napi,heti, havi rendszerességgel, a nagytakarítás)folyamatos szellőztetés, játékok fertőtlenítése, heti ágynemű csere illetve ezeknek szükség szerint elvégzése fontos feladat.

Prevenió fontossága:

Bölcsődénkben a kisgyermek naponta kapnak, nyers zöldséget, gyümölcsöt a napi vitamin bevitel érdekében. A megfelelő folyadék bevitel, pótlása, leginkább vízfogyasztással történik.

Az ebéd utáni szájjöblítést, a rágásra szoktatást, mind fontos feladatunknak tartjuk.

Szabad levegőn tartózkodás:

A szabad levegőn tartózkodás feltételeit, a napirendnek, évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően biztosítjuk.

Kánikulában, erős szélben, esőben, nagy havazáskor, sűrű ködben, - 5 fok alatti, hőmérséklet esetén mellőzzük.

Rendszeres testmozgás:

A rendszeres testmozgás feltételeit az udvaron, mozgásfejlesztő játékaik révén biztosítjuk. tavasztól – őszig, mely segíti a gyermek fejlődését.

Az értelmi, érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

A derűs, nyugodt légkör kialakítására, a beszoktatással járó nehézségek, szorongások leküzdésére kiemelt figyelmet fordítunk. Kisgyermeknevelőink, a harmóniára törekednek.

szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő légkör kialakítása, a harmonikus fejlődés segítésére törekednek. Az egyéni szükségleteket igyekeztünk kielégíteni a kisgyermek egyéni és életkori sajátosságainak, pillanatnyi érzelmi állapotának megfelelően.

Személyiség fejlesztése

Bölcsődénkben tudatosan fejlesztjük a kisgyermek személyiségét. A spontán, szabadon választott tevékenységformák alkalmával képességeiket fejlesszük. Sokrétű tevékenységet biztosítunk, értelmi, érzelmi képességeik fejlesztésére.

Igyekszünk érdeklődésüket felkelteni, fenntartani, kreatív sokrétű tevékenységet biztosítani, mely által fantáziájuk is szárnyalhat. Elegendő időt biztosítani ezek kiteljesedéséhez, önállósodási törekvéseiket támogatni, sokat dicsérni, sikerélményhez juttatni őket.

Egyéni bánásmód, fejlődésbeli eltérések figyelembevétele

A kialakult képességek, erősségek fejlesztése, vagy éppen a különböző megatartásbeli, beilleszkedési zavarok enyhítése, szociális hátrányok leküzdése, nagy jelentőséggel bír bölcsődénkben. Hogy a kisgyermek tehetségét gondozzuk, biztatunk, megerősítünk, fejlesztő tevékenységeket kell biztosítanunk. Érdeklődési körét figyelembe véve, értelmi, érzelmi képességeit kibontakoztatni, felkeltenünk, kreatív lehetőségeket teremteni, sikerhez juttatni, kudarctól megóvni.

Közösség fejlesztés

A kisgyermek társadalomba való beilleszkedése, a közösségi élet színtere a bölcsőde. A kisgyermek itt találkozik először a közösséggel, az alkalmazkodással, a társas élet szabályaival. Nagy felelősség a kisgyermeknevelők részéről, a beilleszkedés megkönnyítése, a nehézségek felismerése, leküzdése.

Bölcsődénkben következetesen, egyértelmű elvárások megfogalmazása, szokás és szabályrendszer kialakítása mellett, de közös célok, színes tevékenységek, önkéntes játékok, programok biztosítása mellett, teremtjük meg az együttműködés feltételeit.

Megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Bölcsődénkben fontosnak tartjuk, hogy a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységeket biztosítsunk, önálló aktivitását és kreativitását támogassuk, ismeretnyújtással, tapasztalatszerzéssel. A kisgyermek tevékenységét, támogató bátorító odafigyeléssel kísérjük, megerősítjük.

Környezeti nevelés szerepe

Bölcsődénkben a környezeti nevelés szerepe, hogy megfelelő összhangot teremtsen a kisgyermek és környezete között. Ismereteinek bővítésével, a megszerzett tapasztalatokkal, példamutató magatartással, környezettudatos életmódra neveljük. Olyan szokások és szabályok, viselkedésminták, magatartásformák alakuljanak ki, amely a természetes környezet és kisgyermek harmóniájára törekszik.

Feladatunk, környezetünk tisztasága, rendje, ápolása. Tisztálkodás, higiéné, öltözködés, esztétika kialakítása. Értékrend kialakítása szűkebb környezetünkben, megfelelő magatartás, viselkedés formák, kiválasztása, pozitív szemlélet kialakítása, konfliktusok kezelése, egészséges életmódra nevelés.

Ismeretek bővítése a gyakorlatban, a csoportszobában, az udvaron, séták alkalmával.

Állatok megismerése, megfigyelése, simogatása.

Növények megismerése megfigyelése, gyűjtögetése, alkotások készítése.

Időjárás, évszakok megfigyelése, ismerete, tapasztalása, öltözködés kapcsolata, beszélgetések.

Járművek megfigyelése, különböző anyagok, színek, formák, tapintás, észlelés, érzékelés.

NEVELÉS-GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN

A nevelés céltudatos, tervszerű érték közvetítő folyamat melysorán ismereteket, szokásokat, hagyományokat, normákat, viselkedésformákat sajátít el a gyermek. Az érték elsajátítás folyamatában az érzelmeknek meghatározó szerepe van a 3 éven aluli korosztályban, ezért átélhető, megtapasztalható élményeket kell közvetíteni. A bölcsődei szakemberek a családi nevelést figyelembe véve, azt kiegészítve, a szülőkkel együttműködve alakítják ki a nevelés folyamatát.

A bölcsődei nevelés- gondozás célja

A pszicho-szociálisan érett, önálló, harmonikus személyiség megalapozása. Az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi beilleszkedés elősegítése.

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata

A családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátása, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítése, a harmonikus fejlődés elősegítése a gyermekek feltétel nélküli elfogadásával, fizikai-, és érzelmi biztonságának, jólétének megteremtésével, kompetenciájának figyelembevételével, játéktevékenység és egyéb tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedés minták nyújtásával. A hátrányos helyzetű, szegény, periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányok és következményeik enyhítése, ellensúlyozása

A sajátos nevelési igényű gyermekek gondozásba épített fejlődéssegítése. A kisebbséghez tartozó gyermekek esetében nemzeti/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitás tudat kialakulásának elősegítése. Egyenlő esélyekhez juttatás, társadalmi beilleszkedés elősegítése.

A kisgyermeknevelés legfontosabb feladata, hogy azt tanulja, tapasztalja meg a gyermek, hogy szeretik, hogy fontos és értékes, és bízhat a felnőttekben.

Nevelési fő feladatok

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

- A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat kialakítása.
- A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában.
- A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- a testi - lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- a primer szükségletek, egyéni igények kielégítése
- a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhygiénes szokások kialakulásának segítése, a testi – lelki harmónia kialakulását, megőrzését segítő napirend, étkezés, alvás, levegőzés, mozgás, stb

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- derűs légkör megteremtése, a bölcsődei adaptáció nehézségeinek megelőzése, csökkentése, segítése
- a kisgyermeknevelővel való szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- egyéni szükségletek kielégítése, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése
- bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok kialakítása, az együttélés
- szabályainak elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése
- lehetőség teremtés a kisgyermeknevelővel és a társakkal közös élmények szerzésére, az én-érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a fejlődést,
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedvfelkeltésével és fenntartásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fenntartásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása,
- a gyermek igényeihez igazodó közös élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- önálló aktivitás, kreativitás támogatása,
- önálló véleményalkotásra, döntésre, választásra való képessé válás segítése,
- ismeretnyújtás, tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- a gyermek tevékenységének támogató- bátorító odafigyeléssel kísérése,
- megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

A BÖLCSŐDE MŰKÖDÉSI RENDJE

A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó szabályozza, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait. A nyitvatartási idő napi 11 óra, 6,30-17,30h-ig.

A teljes nyitva tartás alatt szakképzett kisgyermeknevelők foglalkoznak a gyermekekkel.

Ünnepnapokon és a hivatalos munkaszüneti napokon zárva tartunk.

Nyári zárva tartás a fenntartó állapítja meg. A bölcsőde zárvatatásáról a szülőket tájékoztatjuk

A gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoportok létszámát a 15/1998.(IV.30) NM rendelet 40.§(2) határozza meg. A rendelet értelmében a csoportlétszám legfeljebb 10-14 fő. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el. A bölcsődei ellátás teljes időtartalma alatt igyekszünk biztosítani a személyi állandóságot, a „saját” gyermek rendszert. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a bölcsődébe, végzi nevelését, gondozását, figyelemmel kíséri fejlődését, számon tartja egyéni igényeit, problémáit, szokásait, rendszeresen vezeti a gyermek dokumentációit. A csoport gyermekeinek egy része, 5-7 gyermek tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. Az úgynevezett „ölelkezési időt” (mindkét kisgyermeknevelő bent van a csoportban) elsősorban a „saját” gyermekeik nevelésére fordítják

A gyermekek soha nem maradhatnak felügyelet nélkül, még akkor sem, ha a kisgyermeknevelői létszám nem teljes.

A gyermekek folyamatos napirendje

Az életkornak megfelelő napi életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a jól szervezett folyamatos napirendet központi kérdésnek tekintjük. A kisgyermeknevelők a gyermekek életkori sajátosságainak, az egyéni igényeinek figyelembevételével tervezik és valósítják meg a napirendet. Arra törekszünk, hogy a családi nevelés és a bölcsődei nevelés összhangban legyen, harmonikusan egészítse ki egymást. A jól szervezett, rugalmas napirend segíti a gyermekek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a nyugodt gondozás feltételeit, a csoport nyugalmát. Erősíti a gyermekek biztonságérzetét, lehetőséget ad a folyamatos játékra, és biztosítja a várakozás nélküli ellátást. A napirend függ a csoport életkori összetételétől, a gyermekek szükségleteitől, az évszakok, az időjárás, a nyitvatartási időtől. Megvalósításának feltétele a jó munkaszervezés a kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajka összehangolt munkája. A csoport napirendjét egyeztetjük, összehangoljuk, szükség szerint módosítjuk, rugalmasan alkalmazzuk. Igyekszünk úgy dolgozni, hogy minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság. A gyermekek napirendjéhez igazodik a kisgyermeknevelők munkarendje. A csoportok napirendjéről a szülőket tájékoztatjuk.

BÖLCSŐDEI NEVELÉS - GONDOZÁS FŐBB HELYZETEI

Őszi-téli napirend

Időkeret	Tevékenység
6.30 - 8.30	A gyerekek fogadása, kézmosás után szabad játék a szobában, közben készülődés a reggelihez, szükség szerint fürdőszoba használat.
8.30 – 9.00	Reggeli, az étkezést befejező gyerekek számára játéktevékenység biztosítása.
9.00 - 9.50	Szabadjáték, kisgyermeknevelő által felkínált játék lehetőségek, kezdeményezések.
9.50 - 10.00	Tízórai.
10.00 - 10.15	Készülődés az udvarra, gondozási sorrendben, szükség szerint fürdőszoba használat. rossz idő esetén játék a szobában. (hétfői napokon tornaterem használat)
10.15 - 11.15	Udvaron szabad játék.
11.15 - 11.30	Udvarról való bejövetel, vetkőzés, fürdőszoba használat. Szabad játék a szobában.
11.00 - 12.00	Ebéd
12.00 – 15.00	Alvás, pihenés.
15.00 – 15.15	Ébredési sorrendben fürdőszoba használat, öltözés.
15.15 – 15.45	Uzsonna, az étkezést befejező gyermekek számára játéktevékenység biztosítása.

15.45 – 17.30	Szabad játék a szobában. Szülők érkezését követően távozás.
---------------	---

Tavaszi- nyári napirend

Időkeret	Tevékenység
6.30 - 8.30	A gyerekek fogadása, kézmosás után szabad játék a szobában, közben készülődés a reggelihez, szükség szerint fürdőszoba használat.
8.30 – 9.00	Reggeli, az étkezést befejező gyerekek számára játéktevékenység biztosítása.
9.00 - 9.50	Készülődés az udvarra, gondozási sorrendben, szükség szerint fürdőszoba használat, rossz idő esetén játék a szobában.
9.50 - 10.00	Tízórai.
10.00 - 11.15	Szabadjáték, kisgyermeknevelő által felkínált játék lehetőségek, kezdeményezések.
11.15 - 11.30	Udvarról való bejövetel, vetkőzés, fürdőszoba használat. Szabad játék a szobában.
11.00 - 12.00	Ebéd
12.00 – 15.00	Alvás, pihenés.
15.00 – 15.15	Ébredési sorrendben fürdőszoba használat, öltözés.
15.15 – 15.45	Uzsonna, az étkezést befejező gyermekek számára játéktevékenység biztosítása.
15.45 – 17.30	Szabad játék az udvaron. Szülők érkezését követően távozás.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között. Elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése, a helyes szokások kialakítása. A gondozás minősége meghatározza a gyermek közérzetét, a gyermek felnőtthöz való viszonyát. A gondozási műveletet úgy végezzük, hogy a gyermeknek örömforrás legyen a gondozás, és aktívan együttműködjön. Elvárásaink igazodnak a gyermek életkorához, fejlettségéhez, aktuális állapotához. Ha nincs kedve együttműködni, rugalmasan alkalmazkodunk állapotához, és a műveleteket vagy annak egy részét elvégezzük helyette. A felnőtt tapintatos bánásmódja, elfogadást kifejező verbális és nonverbális kommunikációja kihat a gyermek pozitív én-képének kialakulására, az önellafogadásra. Gondozás közben fontos nevelési feladatokat is ellátunk, pl. egészséges életmódra nevelés, helyes szokások kialakítása, életkornak megfelelő napirend kialakítása. Pozitív nevelési módszereket alkalmazunk (dicséret, bátorítás, elismerés). Lehetőségeket ajánlunk, ismereteket adunk. A kisgyermeknevelők a gondozás közbeni tapasztalataikat megbeszélik és egyeztetik az eljárásokat. Ez biztosítja az egységes nevelést. A szülők a beszoktatás alatt, majd azt követően is megfigyelhetik a gondozást, és összevethetik az otthoni módszereikkel.

A gondozás szervezése

A gondozást az ölelkezési időben a saját kisgyermeknevelő, azon túl a társ- kisgyermeknevelő végzi. Távollét esetén a helyettesítést a gyermek számára ismerős kisgyermeknevelő látja el.

A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A fürdőszobában lehetőség szerint egy csoportból egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két kisgyermek tartózkodik. A gondozásokat úgy szervezzük, hogy elegendő idő jusson a gyermek nyugodt, zavartalan ellátásához a gyermek aktív együtt működéséhez, a helyes szokások gyakorlásához

Gondozási művelet

Pelenkázás, bili, WC-használat

A gyermekek pelenkázásához egyszer használatos saját pelenkát használunk. A pelenkát naponta többször cseréljük: reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után minden pelenkás gyermeket tisztába teszünk. A széketes pelenkát azonnal kicseréljük. A gyermek igényei és fejlettsége szerint a pelenkacserét a pólózón fektetve vagy állva végezzük. Csak az enyhén nedves gyermeknél használunk törülközőt az alsó test törülésére. A vizeletes és széketes gyermekeknél a folyóvizes lemosást alkalmazzuk. A folyóvizes lemosás tisztább és kellemesebb komfortérzést ad. A lemosás alatt lehetőséget biztosítunk a vízzel való ismerkedésre, és az együttműködésre. Az otthon bilit használó gyermekek a bölcsődében is bilit használhatnak, a gyermekvécét, mint lehetőséget ajánljuk fel. A WC-papír használatát a fiúknak is ajánljuk, a kislányoknak a törlést a kisgyermeknevelők segítik. A szobatisztaság kialakulását nem sűrgetjük, tiszteletben tartjuk az egyéni érési tempót. Az idegrendszeri, pszichoszomatikus fejlettség, együttműködési készség alapján minden gyermek szobatiszta lesz.

Testápolás

Testünk tisztasága nem csak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek megelőzésében is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermek korban el kell kezdeni. Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze piszkos lesz, ezért gyakran kezet mosnak.

Mindig kezet mosunk pelenkacseré és a WC használat után. Fontos feladatunk helyes kézmosás tanítása. Arcot akkor mosunk, ha maszatos. A mosakodáshoz folyékony szappant használunk. A kézmosást, törülközést személyes példaadással segítjük. A tükör előtti fésülködés a mozdulatok gyakorlása mellett, a testséma kialakulása, a saját test jellemzőinek megismerése szempontjából is fontos. A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a reggeli gondozás idején kerül sor a szájöblögetésre, a fogmosásra. A gyereke saját eszközöket használnak. A kisgyermeknevelő megmutatja a helyes mozdulatokat is.

Tanítjuk a helyes orrfújást, a papír zsebkendő használatát. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek ruházata tiszta, ízléses, kényelmes, legyen. Lábbelije egészséges, tartsa a bokáját. Elegendő időt adunk a gyermekeknek az öltözésre, vetkőzésre. Segítjük, figyelemmel kísérjük tevékenységüket, így elkerüljük, hogy a ruhát, cipőt, stb. helytelenül vegye fel, kényelmetlen legyen számára vagy elmenjen a kedve a további együttműködéstől. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet fejlesztjük. A gombolást, fűzést játék közben is gyakorolhatják. A testápolással kapcsolatos szokáskialakítást következetesen végezzük, azzal a céllal, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és szokássá váljon a kéz- arcmosás, az alapos törlés, a fogmosás, a fésülködés, és az igényes, rendezett öltözék

Étkezés

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása.

Eredményünk, ha örömmel, jó étvágyal fogyasztják az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint, ülben vagy asztalnál ülve, gondozási sorrendben étkeznek. Mindig figyelembe vesszük az egyéni tempót is. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel a gyermek igényeinek. A gyermekek játékból érkeznek az asztalhoz, saját helyükre ülnek. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít és tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyermekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési szokások (alapos rágás, főzelék, gyümölcs, zöldség fogyasztás) kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk. Az új ízeket fokozatosan vezetjük be, ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az étel elfogyasztására. A szülőkkel információkat cserélünk a gyermek étkezési szokásairól. Az étkezéssel a kisgyermeknevelők feljegyzést készítenek a gyermekek egyéni dokumentációjába.

Pihenés, alvás biztosítása

A gyermekek akkor játszanak, vesznek részt aktívan a gondozásban, ha egyéni igényük szerint megfelelő időt, lehetőséget biztosítunk pihenésre, alvásra. Gyermekfektetőn, heverőn, kuckóban pihenhetnek. Az alváshoz optimális feltételek szükségesek: átszellőztetett szoba, állandó alvó hely, csend, nyugalom, kényelmes ruházat, póttárgy. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük az elalvást. Fekvő gyermeknek a fulladásveszélye miatt nem adunk cumisüvegbe folyadékot. Ébredés után csendes játékra van lehetőség, ügyelünk arra, hogy a korán ébredők a még alvókat ne zavarják.

Játéktevékenység

A játék egyetemes emberi, belső késztetésből fakadó örömteli tevékenység. Életszükséglet. A játék útján történő tanulás döntő hatású az ember személyiség fejlődésére. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti, az érzelmi, értelmi és a szociális fejlődést, Értéknek tekintjük a szabad játékot, az önálló mozgást, aktivitást, az alkotást, a kreativitást. Személyi és tárgyi feltételek biztosításával, jól szervezett napirenddel segítjük elő a nyugodt játéktevékenységet.

Fontosnak tartjuk a játék során is a gyermek megismerésén alapuló egyéni bánásmódot, a személyközpontúságot. A kisgyermeknevelő a gyermek igényétől és a helyzettől függően vesz részt a játékban, pl. kezdeményez, ötletet ad, segíti a megosztást, bátorít, együtt játszik a gyermekkel, stb. Viselkedése, kommunikációja minta a gyermekek számára. Érzelmi biztonságban indirekt módszerekkel az értelmi fejlődést segítjük.

Módszertani levél, fejlődéslélektani, pedagógiai, neveléslélektani ismeretek segítenek abban, hogy önálló felelősséggel hozzassunk döntéseket a gyermekek játéktevékenységével kapcsolatban.

Tanulás

A tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: tanulásnak tekintünk minden olyan tapasztalást, információszerző folyamatot, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és a gondolkodásban. A tanulás nem csupán ismeretszerzés, átszövi a bölcsődei élet egészét.

Legfőbb motiválója a személyes kíváncsiság, érdeklődés. a tanulási vágy belső motívum: gyermek öröme leli az egész folyamatban, és annak eredményében egyaránt. A tanulás a gyermek életkorából és fejlettségéből adódóan tevékenységbe agyazottan történik. Legfőbb szinterei a természetes élethelyzetek: gondozás, játék, a felnőttekkel, társakkal, együttes tevékenységek, kommunikáció. A tanulás jelentős mértékben utánpótláson alapuló spontán

tevékenység, játékos tapasztalatszerzés. A beszéd a kisgyermekkorban tanulás egyik fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltétele a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakció.

A fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, optimálisan ingergazdag környezettel tesszük lehetővé, hogy a gyermek nyitottan, érdeklődéssel fordulhasson a környezete felé, kedve legyen aktívan tevékenykedni. Sok lehetőséget kínálunk tapasztalatszerzésre, a környezet megismerésére. Magyarázattal, bátorítással, elismeréssel segítjük a megértést, a feldolgozást. Követhető, pozitív mintát nyújtunk. Teljesítményelváráshoz kötött, direkt ismeretátadás nincs a bölcsődénkben.

KIEMELT SZAKMAI FELADATOK

A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal

A gyermekek egészséges szocializációja, a személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család – bölcsőde közötti kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését.

Mindenkor nyitottak vagyunk a kisgyermekes családok számára. A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széles körű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életéről, a szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart. Megismerhetik a gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk. A közös élmények, emberi kapcsolatok és a tájékozottság nagymértékben hozzájárulhat a szülői hatékonysághoz, és segítheti a családi nevelést és a kisgyermek fejlődését.

Szülői értekezletek

Vezetői feladatokat ellátó kisgyermeknevelő a felvétel alkalmával, majd később a napi szinten, gyermek átvételekor vagy kiadásakor, egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Évente legalább két alkalommal szervez szülőértekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők részére a felvétel előtti időszakban, augusztus utolsó hetében tájékoztató jellegű szülői értekezletet tart. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, dajkát.

Ismerteti a szakmai programot és a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Az első szülőértekezleten a kisgyermeknevelőkkel megállapodnak a családlátogatás időpontjában és a beszoktatások idejéről.

Családlátogatás

A gyermek felvétele előtt- optimális esetben a beszoktatás előtt szervezik a kisgyermeknevelők.

Szülővel történő fokozatos beszoktatás

A három éven aluli gyermekek természetes élettere a család. Hasonló korú társakkal való együtt nevelkedése nem saját, hanem a társadalmi igény. Feladatunk, hogy az igény kielégítése mellett csökkentjük azokat a problémákat, nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elválás, a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja a szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve, a szakma alapelvei és a felhalmozódott tapasztalati értékeink és a kisgyermek érdekei szerint tervezünk és végzünk. A módszer lehetőséget ad arra, hogy lehető legkíméletesebb módon történjen az elválás, és a gyermek biztonságban

érezze magát az új környezetben. Az anya vagy az apa jelenléte megkönnyíti a gyermek számára az új környezet elfogadását, elősegíti a kisgyermeknevelővel való jó kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési zavar, alvászavar). A szülők megismerhetik az ellátás minden részleteit, közvetlenül láthatják a nevelő munkát, a nevelői magatartást, módszereket. Módszertani levél, és belső adaptációs jegyzet alapján végezzük, rugalmasan alkalmazzuk, a gyermek, szülő egyéni igényeinek figyelembevételével. A „saját” kisgyermeknevelő napi, és összegző feljegyzést készít az eseményekről a gyermek dokumentációjába.

Napi beszélgetések a szülővel

Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségügyi állapotáról, változásairól. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolata, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, levegőzés, önállóság, stb.) Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés a gyermek bevonásával történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot és erősítik a bizalmat, lehetőséget ad a gyermek és egymás jobb megismerésére, a nevelés összehangolására.

Egyéni beszélgetések

A személyes beszélgetést igénylő kérdésekben, nevelési problémákban egyéni beszélgetést kezdeményezhet a szülő, a kisgyermeknevelő vagy a vezetői feladatokat ellátó kisgyermeknevelő. A közös átgondolás szakmai kompetenciát meghaladó esetében szakember bevonása is kérhető. A nyugodt beszélgetés feltételeit és a kisgyermek felügyeletét biztosítjuk.

Családifüzet

Tájékoztatásíró formája, mely nem helyettesíti a személyes, közvetlen kapcsolattartást, de kiegészíti és megerősíti azt. Tájékoztatást a kisgyermeknevelő a gyermek fejlődéséről, a bölcsődei élet eseményeiről, a programokról, stb. Az családifüzet bejegyzéseinek folyamatosságával a kisgyermek bölcsődében töltött időszakáról hagyunk nyomot a család, a kisgyermek számára.

Szervezett közös programok

A programok a családok igényeihez igazodó többlet lehetőségek a családi nevelés, a család bölcsőde kapcsolatának erősítése érdekében. A program lehet, családi délután, játszóház, kézműves alkotó foglalkozás, előadás, étel-, könyv-, játékbemutató, sportnap. Az ünnepekhez, különleges napokhoz kapcsolódóan közös mézeskalács készítést, mikulásvárást, apák napi partit, anyák napját, gyermeknapot rendezünk. A gyermekek a szülők biztonságot adó jelenlétében szereznek tapasztalatokat a társas helyzetekről, együtt játszhatnak szüleikkel és kortársaikkal. A szülők ötleteket kaphatnak egymástól is a neveléshez, megoszthatják tapasztalataikat egymással. Megfigyelhetik a bölcsődei élet részleteit, a napirendet, étrendet, játékkészletet.

Egészségvédelem az egészséges életmód megalapozása

A gyermekek testi-, lelki egészségének megőrzése, az egészséges életmód, a helyes szokások, viselkedés módok megalapozása a bölcsődei egészségvédelem célja. Személyes példamutatásra építve derűs, elfogadó légkörben naponta biztosítjuk a folyamatos játékot, az elegendő szabadlevegőn tartózkodást, a gyermekek fejlettségének, állapotának megfelelő étrendet, a fejlődéséhez szükséges élelem anyagokat.

Lelki egészségvédelem

A lelki egészség szempontjából döntő jelentőségűek az első években szerzett benyomások. Az adaptáció és az azt követő időszak érzelmi jelei többnyire láthatóak, de az sem ritka, hogy a gyermek belső feszültségekkel küzd. A kisgyermeket körül vevő bölcsődei szakemberek a gyermek viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérik, annak érdekében, hogy felismerjék a lelki problémákat, a stressz jeleit és segítik ezek feldolgozását. Mindent megteszünk azért, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, és elfogadja az új környezetét. Figyelünk a mentálhigiénés változásokra, tünetekre és kompetencia határainkon belül kezeljük ezeket. A segítő szemléletű, személyközpontú kisgyermeknevelők hozzájárulnak a gyermekek lelki egészségének megtartásához. Sikerélményekhez juttatjuk a gyermekeket, megerősítjük a helyes viselkedést, Figyelmet fordítunk az agresszió megelőzésére. a játék segítségével oldjuk a feszültségeket. A szeretetteljes légkör, a rendszeresség, a következetesség biztonságérzetet ad. A gyermekek kedvenc játékukat, átmeneti tárgyat behozhatnak, ami vigaszhoz nyújt és folytonosságot a családi otthon iránti igényben.

Mozgásfejlődés segítése

A gyermek legtermészetesebb megnyilvánulása a mozgás. Csecsemő és kisgyermekkorban alakulnak ki az alapvető mozgásformák. A gyermekek mozgásigénye nagy, az egészséges gyermek szívesen és örömmel mozog. A mozgásigény kielégítését a szabad játék és mozgás biztosításával, a szabadban és a szobában történő tevékenységekkel, mozgáskezdeménnyezéssel segítjük. A környezetet balesetmentessé tesszük, a veszélyhelyzeteket igyekszünk kiküszöbölni. Olyan körülményeket teremtünk, amelyek fokozzák a mozgáskedvet, változatos mozgásformákra adnak lehetőséget. Elegendő időt, megfelelő helyet, eszközöket biztosítunk a mozgáshoz a csoportokban és az udvarokon. A csecsemőknek védett, elegendő térrel rendelkező helyett biztosítunk (hempergő, elkerített szobasarak). A gyerekek állandó felügyelet mellett, szabadon, egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolhatják a nagymozgásokat, finom mozgásokat. A mozgás pozitívan hat az idegrendszerre, a növekedésre, az egészség fenntartására, a betegségek megelőzésére. De segíti az én-tudat fejlődését és az alkalmazkodást.

Levegőzés

Minden évszakban biztosítjuk a szabadban, a friss levegőn tartózkodást, kinti játékot, mozgást.

Fogápolás

A fogszuvasodás megelőzése érdekében fontosnak tartjuk a fogápolás, a helyes szájöblítés, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását a bölcsődés korban. Célunk az egészséges fogfejlődés fenntartása, a fogazat védelme, a fogmosás igényének kialakítása. A zárt fogsorú gyermekek fogkefét és fogkrémet használnak. A rágás érdekében rendszeresen adunk nyers kerti veteményeket, gyümölcsöket.

Bölcsőde orvos preventív tevékenysége

Bölcsőde orvos feladata

- A gyermek bölcsődébe történő felvételéhez szükséges orvosi vizsgálatok elvégzése.
- A bölcsődébe való beszoktatás után a részletes orvosi vizsgálat és az előzményi (anamnesztikus) adatok összegyűjtése, feldolgozása.
- A bölcsődébe járó gyermekek időszerű vizsgálata.
- Az ételmezésvezetővel a gyermekek részére a tápanyagszükségletnek megfelelően az

- étrend összeállítása, és ellenőrzése.
- Baleset, betegség esetén elsősegélynyújtás.
- Egészségügyi törzslap kitöltése.

Komplex művészeti, esztétikai nevelés

Ének-zenei nevelés

A kisgyermeknevelésben nagyon fontos szerepe van a zenei nevelés, mesehallgatás, vershallgatás nyújtotta pozitív élménynek.

A kisgyermek életének első 3 évében érzelmi benyomásokra reagál, érzelmi világára hatva éri meg elnevelési céljainkat. Az ének, a mondóka érzelmeket fejez ki, érzelmeket támaszt.

Segítségnyújtás abban, hogy megszerettessük a bölcsődébe kerülő kisgyermekkel az új környezetet. Gyakran megfigyelhető, hogy egyéb tevékenységtől még elzárkózó gyermek az éneklésre, ritmikus mondókákra rácsodálkozva figyel, bekapcsolódik, mozgással kíséri. A ritmus játékos mozgása, tapsolása, kopogása, a dallam lüktetése a gyermeket mozgásra készíti. Következésképpen használt mondókákkal lovagoltatókkal, hintáztatókkal, táncoltatókkal, kopogtatókkal, ringatókkal segítjük elő a ritmikus járást, mozgást. A játék a hanggal kellemes módja annak, hogy a kisgyermek nyelvi fejlődését elősegítsük. Amikor éneklünk, a nyelvet a zenével kapcsoljuk össze. A zene képes olyan speciális töltést adni a szavaknak, amelyeket azok önállóan nem tudnak kifejezni. Hallás ritmusfejlesztéshez hangszerekkel játszanak a gyermekek (kisdob, ütő, xilofon, rumbatók). Hallásképzés, hallásfejlesztés során zenei nevelésünk anyagát elsősorban ritmusban, dallamban, szövegben egyszerű népi dalainkból vesszük. Egy – egy hosszabb lélegzetű szép dallam a előadásunkban derűs, megnyugtató légkört teremt. A dalok dúdolása, „az altatók hangja” minden verbális asszociációtól mentes abszolút zene megelőzi az indulatkitöréseket, földeli a félszeg szorongásait. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

Anyanyelvi, irodalmi nevelés (mondóka, mese, báb)

A vers, mese nagyhatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi (beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet) és szociális fejlődésére. A mondóka, vers ritmusa, képes könyv nézegetése közbeni közelség, a mese tartalma az érzelmeiken keresztül hat a gyermeki személyiségre. Információkat, ismereteket nyújt, oly módon, amire szinte semmilyen egyéb helyzetben nincs mód. A képeskönyveket tudatos megfontolással szerezzük be. A művészeti alkotás, hagyományörzés, mint minőség, és a kisgyermek számára érthető megközelítés a megfelelő választás. Fontosnak tartjuk, hogy valamennyien megfelelő irodalmi anyaggal rendelkezünk (vers, mese, mondóka), melyből a gyermekek igénye, fejlettsége szerint válogathatunk, adott szituációkhoz (rajzolás, gyurma, főzőcske, stb.) kapcsolódni tudunk. A gyermekek a népi mondókák, versek, mesék mellett, azokat a történeteket is szeretik, amelyek róluk szólnak, a mindennapi eseményeiket, élményeiket fogalmazzuk meg. Közös öröm, az én-tudat és a gyermeki emlékezet fejlesztése együttesen érvényesül.

Vizuális nevelés (firkálás, rajzolás, gyurmázás, stb.)

A tevékenység maga az örömforrás, érzelmek feldolgozása, önkifejezés. A kisgyermeknevelők életkornak megfelelő, változatos eszközökkel, játszóhely biztosításával, állandó felügyelettel, technikai tanácsadással segítik a tevékenységet. Az alkotó tevékenység kibontakozása szempontjából alapvető tevékenységnek tekintjük a firká- korszakát. Aminek feltételeit naponta, minden bölcsődei csoportban megteremtjük. Gyurmázásra (só-liszt és főzött gyurma) is állandóan lehetőséget adunk. A gyermekek alkotókedvét dicsérettel, bátorítással, elismeréssel erősítjük. A firkákat, rajzokat, alkotásokat megbecsüljük,

megőrizzük. A csoportszobákat, öltözőket a gyermeki alkotásokkal és a kisgyermeknevelők által készített évszaknak megfelelő, ízléses dekorációkkal, képekkel, fotókkal, díszítjük, mellyel a kisgyermek vizuális nevelését szolgáljuk.

Esztétikus környezet biztosítása

A bölcsődénk berendezéseinek, felszerelési tárgyainak megválasztásánál nem csak a szükségletek kielégítését, hanem az esztétikai nevelés és az ízlésformálást is érvényesítjük. Lehetőségeink szerint úgy válogatjuk meg a tárgyakat, a falak, függönyök, a textíliák színét, hogy azok egymással szinkronizáljanak. A környezet díszítését a kisgyermeknevelők végzik, az esztétikai egyensúly megteremtésére törekedve

Környezeti nevelés

A környezet tevékeny megismerése:

A bölcsődés gyermek számára is ösztönző erő a természet, amelynek a gyermeki személyiség fejlődésére rendkívül nagy hatása van. A természeti környezet kifogyhatatlan tárháza a játéknak, alkotásnak, az ezekhez kapcsolódó ismeretszerzésnek. Csak az egészen fiatal korban elkezdett környezeti nevelés lehet biztosíték arra, hogy a gyermekben pozitív viszonyulás alakuljon ki a környezet, az élőlények iránt. A bölcsődés gyermeket a természetből elsősorban az állatok érdeklik, érdeklődve figyelik azokat, utánozzák hangjukat, mozgásukat, testi közelségbe is szívesen kerülnek velük, pl. bátran megfognak férgeket, rovarokat (az azoktól való utálkozás már felnőttől tanult viselkedés). A növények élőlényként való elfogadása a bölcsődés korú gyermek számára még nem egyszerű, de egy csírázó mag, egy rügyező ág megfigyelése felkelti érdeklődésüket, ismereteket szerezhetnek az évszakok szerint változó természetről. A természeti jelenségek megfigyelése is érdekes tapasztalatot jelenthet. Az élettelen környezettel a gyermekek kapcsolata sokrétű. A föld, a víz a levegő természetes módon jelen van életükben. A rögös föld, a száraz és vizes homok tapintása, markolásása, a kavicsok gyűjtögetése lehetőséget ad a környezet megismerésére. Az így megszerzett ismeretekre lehet alapozni a későbbi környezeti nevelést.

Kialakult gyakorlat:

- A bölcsőde udvarán madarak, rovarok, csigák megfigyelése (külső tulajdonságok, mozgás, hang), a bölcsőde kerítésén túl sétáltatott kutyák megfigyelése, fajták sokféleségének megfigyelése.
- Képeken a szabadban látott állatok keresése, hangjuk utánzása,
- Képeskönyv nézegetése közben énekek mondókák az állatokhoz kapcsolódva.
- Állat bábokkal tevékenység közben a tapasztalatok felidézése, hangutánzás.
- Ismerkedés a háziállatokkal, vadállatokkal képekről.
- Madarak etetése télen.
- Rügyező, virágzó ágak megfigyelése. Lombkorona kialakulás, a levelek sokfélesége, lomhullás megfigyelése az udvaron.
- Virágok előbújása, gyűjtése, azokkal a csoportszobák díszítése.
- Bab, kukorica csíráztatása.
- Zöldségekkel, gyümölcsökkel ismerkedés (szín, forma, nagyság, íz, illat) - zöldség és gyümölcsnapok
- Virágok, levelek préselése, ragasztása.
- Kavicsok, termények gyűjtögetése, megfigyelése.
- Homokkal, vízzel tevékenykedés, ismerkedés tulajdonságaikkal, kölcsönhatásaikkal.
- Időjárás megfigyelése (szél, csapadék különböző formái, napsütés, zivatar).

- Zöldség és gyümölcsnapot tartunk minden hét keddjén

INTÉZMÉNYI KAPCSOLATOK

Egymás kompetencia határai tiszteletben tartásával együttműködünk mindazokkal, akik kapcsolatban kerülhetnek a gyermekekkel, szüleikkel, (védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, gyermekjóléti központ, családsegítő, óvodák, nevelési tanácsadó, fejlesztő szakemberek, Szakértői Bizottságok, gyermekvédelmi szakellátások, gyámhivatalok, stb.)

Együttműködés az óvodákkal

A bölcsődei ellátás befejezése az óvodai átadás. Az átmenet segítése érdekében bölcsőde együtt működik az óvodával. Intézménnyel együttműködő, egymás szakmai kompetenciáját tiszteletben tartó, elismerő szakmai kapcsolatot alakítottunk ki. Óvodai felvételt nyert gyermekek óvodai látogatást tesznek kisgyermeknevelőkkel. A nevelők és az óvónők információkkal segítik egymást a gyermek intézményváltásának megkönnyítése érdekében. Ősszel a kisgyermeknevelők meglátogatják az óvodában a volt bölcsődés gyermekeiket.

Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival- Gyermekvédelem

A gyermekek védelme minden bölcsődei dolgozó kötelessége. A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése érdekében jelzési kötelezettségünk van. Felismerjük a testi, lelki fizikai bántalmazás, elhanyagolás jeleit, és a veszélyeztettséget jelentjük a Gyermekjóléti Szolgálatnak. Intézményi kérésre pedagógia szakvéleményt készítünk. Lehetőséget biztosítunk, hogy a Gyermekjóléti Szolgálat szakembere látogatást tegyen a bölcsődei kliensénél. Védelembe vett gyermek esetében együttműködünk a családgondozóval, védőnővel. A **igazgató**, gyermekvédelmi felelősök, kisgyermeknevelők részt vesznek esetkonferencián, jelzőrendszeri megbeszélésen.

Kapcsolattartás a fenntartóval

Az **igazgató** részt vesz a Humán, Pénzügyi és Testületi üléseken. Önkormányzat által működtetett intézmények vezetőinek tartott értekezleten képviseli intézményét. Szükség esetén telefonos, vagy személyes megbeszélést tart a város polgármesterével.

Magyar Bölcsődék Egyesülete

Felmerülő szakmai kérdésekben segítségüket kérjük.

Megyei módszertani tanácsadó

Felmerülő szakmai kérdésekben segítségét kérjük.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

A veszélyeztetett gyermekkel kapcsolatos feladatok, melyeket a gyermekvédelmi felelő irányít:

- Felmérés, nyilvántartásba vétel, mérlegelés, javaslattétel, egyeztetés a Gyermekjóléti Szolgálattal.
 - Szolgálat
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfigyelési naplójának ellenőrzése.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekének biztosítása, titoktartási kötelezettség figyelembevételével.

- Szociális ellátások számbavétele.
- Általános prevenciós tevékenységek.
- Mentálhigiénés programok, beszélgetések szorgalmazása.
- Az információ áramoltatása, tanácsadás.

A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét, valamint a szolgáltatási típusnak megfelelően a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellegét, tartalmát, módját

A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele a bölcsődei felvétel- egész évben folyamatos. A bölcsődei alapellátást az 1997. évi XXXI. gyermekvédelmi törvény értelmében azon családok gyermekei vehetik igénybe, ahol a szülők dolgoznak, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben vesznek részt, betegségük vagy egyéb ok miatt gyermekük napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermek felvételét kérheti a szülő, gondviselő, valamint az ő hozzájárulásával

- a körzeti védőnő
- a házi gyermekorvos
- a családgondozó
- a korai fejlesztő gyógypedagógus
- a gyámhatóság szakembere

A bölcsődei ellátás igénybevétele önkéntes, a felvétel kérelemmel indul az irányadó jogszabályokban meghatározott módon és formában. Az intézményi jogviszony keletkezését, az **igazgató** intézkedése alapozza meg.

A kérelemről az **igazgató** dönt. Az **igazgató** intézkedése ellen, az ellátásban részesülő az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz benyújtott panasszal élhet.

Az intézményi ellátás igénybevételét megelőzően az ellátást biztosító, és az ellátást igénybe vevő között megállapodás megkötésére kerül sor, mely megállapodásban rögzítésre kerülnek az intézmény, és az ellátást igénybevevő kötelezettségi, kötelességei és jogai.

A tájékoztatási kötelezettséget követően a törvényes képviselő nyilatkozik, miszerint a tájékoztatásban foglaltakat tudomásul vette, tiszteletben tarja és aláírásával azt igazolja.

Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat

Az intézményben nem állhat alkalmazásban olyan személy, akivel szemben a Gyermekek védelméről, és a gyámügyi igazgatásáról szóló törvény kizáró tényezője áll fenn.

A dolgozók magánéletének védelme, a személyes adataik kezelésében mérvadó. Az intézmény dolgozóit, és vezetőjét panasztétel esetén-a kivizsgálási időszak végéig- megilleti munkáltatójuk és fenntartójuk védelme.

A család, és házasság intézményének védelme az alkalmazotti közösség munkaszervezése során figyelembe veendő tényező. Különös védelem illeti meg a várandós anyát, a kisgyermeket nevelő anyát a munkahelyen.

A dolgozók érdekeinek figyelembevétele nem befolyásolhatja hátrányosan a bölcsődei ellátásban részesülő kisgyermek érdekeit.

A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- iratbetekintés megtagadása esetén.

Az ellátást igénybevevő családját megilleti a személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem.

Különösen a kisgyermekeket, akik életkoruknál fogva kiszolgáltatottak.

A gyermeki és szülői jogok és kötelezettségek

A gyermek joga, hogy:

Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődést veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez

Sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön

A fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön

Emberi méltóságát tiszteletben tartás, a bántalmazással, fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön

Hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben- gondozásban részesüljön.

A szülő joga, hogy:

Megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését – gondozását bízta.

Megismerhesse a gyermekcsoport életét. Megismerje a nevelési – gondozási elveket.

Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől. Megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat. Véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban.

A szülő panaszjog gyakorlásával élhet Dr Duenás- Bredár Valéria gyermekjogi képviselőnél.

A szülő kötelessége, hogy:

A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön A fizetendő étkezési térítési díjat időben kifizesse. Az intézmény házirendjét, és etikai szabályzatát betartsa.

Érdekvédelem

Az érdekképviselői fórum

- Előzetesen véleményezi az **igazgató** által készített, az ellátottak, valamint az intézmény belső életével kapcsolatos dokumentumok közül a házirendet.
- Megtárgyalja az intézményben ellátottak szüleinek, vagy törvényes képviselőinek panaszait ide nem értve a jogviszony keletkezésével, megszüntetésével kapcsolatos panaszokat és intézkedést kezdeményez az **igazgató** felé.
- Tájékoztatást kérhet az **igazgatótól** az ellátottakat érintő kérdésekben, az ellátás szervezésével kapcsolatos feladatokban.
- Intézkedés megtételét kezdeményezheti a fenntartó felé, valamint más illetékes hatóságok, szervek felé, amennyiben az intézmény működésével kapcsolatos jogszabálysértésre utaló jeleket észlel.

A 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelethez 1. számú melléklet I. számú adatlapja alapján a a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást biztosító szervek vezetőjének jogszabályban meghatározott nyilvántartásokat kell vezetni.

. A nyilvántartások vezetése során gondoskodni kell a személyes adatoknak a Gyvt. 134. §-a (3) bekezdésében meghatározott védelméről. a nyilatkozatot a törvényes képviselő tölti ki. Jelen Szabályzat (5. sz. melléklete: 1. számú melléklet a 235/1997. (XII.17.)

A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái

A szakmai felkészültség magas színvonalának biztosítása, módja, formái:

A szakmai munka ellenőrzése során fő irányelv a kisgyermeknevelők nevelői pedagógiai önállóságának elfogadása.

A bölcsődei nevelőmunka értékelése az egész bölcsődére vonatkoztatva kisgyermeknevelői értekezlet keretében történik.

Az ellenőrzés kiterjed a dokumentációk ellenőrzésére is. A bölcsődék által megrendelt szakmai folyóiratok, a vásárolt szakmai könyvek segítségével friss ismeretek birtokába jutnak kisgyermeknevelőink.

Természetesen a rendszeres megfigyeléseken túl, szükség szerint, vagy a bölcsődevezető kérésére ismételt látogatásra lehetőség van, a szakmai konzultáció folyamatosan biztosított.

Képzés, továbbképzés: A mai szakmai követelményeknek megfelelő magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képezik, továbbképezik magukat, ismereteiket bővítik, gazdagítják. Ezért a bölcsőde kiemelt feladata a továbbképzések szervezése, támogatása, az önképzés elősegítése és támogatása. Különös figyelmet fordítunk a pályakezdő kisgyermeknevelők továbbképzésére.

GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓK

A bölcsődei nevelés- gondozás során folyamatosan dokumentáljuk a gyermekek fejlődését. A dokumentálást megfigyelési szempontok sorok segítik. Alapja a ténszerűség (objektív, konkrét), a hitelesség, a szakmaiság és a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk, és nem minősítjük. A dokumentumok vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, a kezelése, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

Gyermekegészségügyi törzslap

Felvételkor a szülő biztosítja, kitöltését a védőnő végzi. Ezt követően a kisgyermeknevelő vezeti a saját gyermekeiről. Útmutató segítségével rendszeresen írnak a gyermek érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, változásokról. A gyermekkel történő különleges

események, a betegségek, hiányzások is bejegyzésre kerülnek. A törzslap melléklete a „családlátogatási és a „beszoktatási jegyzet is.

Családifüzet

A kisgyermeknevelő havonta tájékoztatja szülőket kisgyermeknevelői beírás formájában a gyermek teljes körű fejlődéséről, az eseményekről.

Csoportnapló

A csoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. Kisgyermeknevelők vezetik, délelőtti délutáni váltásban. Tartalmazza a jelenlévők névsorát, a napirendi eseményeket, szakmai tevékenységet, különleges történéseket, az étrendet.

Napi jelentés kimutatás TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)

A naponta gondozásban résztvevő gyermekek nevét rögzítjük. A feladat felelősei a bölcsődevezető. A bölcsődei normatíva igénylésének alapja.

Személyi térítési díjak nyilvántartása

Az étkezésben résztvevő gyermekek nyilvántartását naponta vezetjük.

FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE

A gyermekek többsége az érés, fejlődés, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés eredményeként a bölcsődés kor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az óvoda érettség jellemzői:

- Főtevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szereti, amit csinál
- Képes kötődni, érzi, hogy szeretik, a közösséghez tartozik, családjának, társainak örül, a felnőtt-gyerek kapcsolaton túl, a gyerek-gyerek kapcsolatokban is biztonságban, jól érzi magát, szívesen játszik társaival.
- Kialakult én-tudata, én-képe pozitív,
- Nyitott, érdeklődő, kíváncsi. Örömmel vesz részt új tevékenységekben,
- Több területen önálló, élvezi önállóságát, a gyakorlást, kisebb segítséget igényel,
- Jól tájékozódik a környezetében, ismeri napirend eseményeit, a szokásokat. elfogadja a csoportban kialakított szabályokat, alkalmazkodás nem jelent számára megterhelést.
- Tudomásul veszi, hogy nem teheti mindig azt, amit akar.
- Képes a konfliktusokat, negatív érzéseket önállóan, vagy felnőtt segítségével feldolgozni,
- Mozgása összerendezett, változatos mozgásformákat használ. Érzékeli teste térbe való elhelyezkedését, mozdulatai hatását.
- Képes kifejezni magát, szabadon megnyilatkozik különböző területeken. Szavakkal fejezi ki szükségleteit,
- Elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a felnőttekkel és a gyerekekkel,
- Szobatiszta, legtöbbször „ágytiszta”. Büszke arra, hogy nem használ pelenkát,
- Együttműködik a felnőttekkel, szívesen segít, kisebb feladatokat teljesít.

A gyermekek egészséges fejlődés esetén is jelentős egyéni különbségeket mutatnak. Az intézmények a család, bölcsőde és óvoda együttműködése fontos a gyermek zavartalan fejlődése és az óvodai adaptáció érdekében.

Melléklet

MEGÁLLAPODÁS

A gyermekek napközbeni ellátása / bölcsődei ellátás igénybevételéhez - mely létrejött a Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény és szülő/ törvényes képviselő közt. Adatai:

Lakcím:

TAJ:

ellátást igénylő **gyermek neve:**

Születési hely:

Születési idő:

TAJ:

Anyja neve:

Lakcím:

A bölcsődei ellátás **kezdő időpontja:**

tartalma:

1. A bölcsőde biztosítja az ellátást igénylő szülő gyermeke számára:

- a bölcsődei ellátás *alapelveire épülő szakszerű gondozás-nevelés feltételeit, így különösen:*
 - a törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés
 - megfelelő textíliát és bútorzatot,
 - a játéktevékenység feltételeit,
 - a szabadban való tartózkodás feltételeit,
- napi *négyszeri* az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést az energia- és tápanyag beviteli, illetve élelmiszer-felhasználási ajánlásokat tartalmazó jogszabályban meghatározottak szerint
- a nyugodt alvás, pihenés feltételeit
- *sajátos nevelési igényű* gyermekek gondozását, nevelését.

2. Az ellátást igénylő tudomásul veszi, hogy az intézményben a gyermekétkeztetés személyi térítési díja **550Ft/nap**, melyet az intézmény fenntartója állapít meg. A térítési díj változásáról az ellátást igénylő szülő értesítést kap. A térítési díjat előre, a tárgyhónap 15-ig kell az ellátást nyújtó bölcsődének megfizetni. Amennyiben a szülő a térítési díj fizetés kötelezettségének nem tesz eleget, a bölcsőde követelését elküldi a fenntartónak, és az ellátást felfüggeszti

2015 évi LXIII. törvény mely a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. tv. az ingyenes bölcsődei gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításokat tartalmazza. A 328/2011 (XII.29.) kormányrendelet, 6.-melléklete szerinti nyilatkozatot kell benyújtani. 2015.szeptembe.01. napjától hatályos.

3. A térítési díj fizetésére kötelezett személy neve:

lakcím:

4. A bölcsődei ellátásmegszűnik:

- a szülő, egyéb törvényes képviselő bejelentése alapján
- ha a gyermek a jogszabályban meghatározott életkort betöltötte
- ha a bölcsőde orvosának megállapítása szerint a gyermek egészségi állapota, illetőleg a többi gyermeket veszélyeztető magatartászavara miatt bölcsődében nem gondozható (15/1998. /IV.30./ NM rendelet 43. §. (3) bekezdés)
- ha a gyermek hozzátartozója ismételt figyelmeztetések ellenére megsérti a házirendet,
- ha a térítési díjat felszólítás ellenére sem fizeti meg,
- a gyermek óvodai felvétele esetén
- az intézmény jogutód nélkül megszűnik
- az ellátás igénybevételének 3 hónapon túli indoklás nélküli szüneteltetésével

5. Az igazgató tájékoztatja továbbá a szülőt az alábbiakról:

- *az ellátást tartama és feltételei:* a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését szervezzük meg azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói, munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.
- A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani, akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül
- akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni. (1997. évi XXXI. törvény 41. §. (2) bekezdés)
- A gyermek napközbeni ellátását biztosítani kell, ha azt a jegyző a védelembe vétel (Gyvt. 68.§. (3) a./ pontja) során elrendeli.
- *Az intézmény által vezetett, gyermekekre vonatkozó dokumentáció, nyilvántartás:* üzenőfüzet, egyéni fejlődési napló, egészségügyi törzslap, kedvezményekre való jogosultság, felvételi könyv, TAJ alapú nyilvántartás, nyilatkozatok
- *az érték- és vagyonmegőrzés módja:* a gyermekeknek külön szekrénye van. A bejárati ajtók, kapuk napközbeni zárva tartásáról a bölcsőde gondoskodik. Az érkezés és távozás időtartama alatt a szülők figyelmet fordítanak az ajtók csukott állapotára.

- *az intézmény házirendje*: a melléklet szerint;
- *panaszjog gyakorlásának módja*: A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviseleti és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdekképviseleti fórumánál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói esetén. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviseleti fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviseleti fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Gyermekjogi képviselő: **Dr.Duenás-Berdár Valéria**,
elérhetősége telefonszám: **06-20-489-9633**

- *az érdekképviseleti fórum* Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény épületében működő érdekképviseleti fórum tagjait és elérhetőségüket a gyermekük üzenőfüzetében és a csoportszobához tartozó átadókban a faliújságra kifüggesztve találhatják meg.

Az ellátást igénylő a **Házirend** egy példányát átvette, elolvasta, az abban foglaltakat tudomásul vette, vállalta a betartását. A Házirend a szülőkre és hozzátartozókra egyaránt vonatkozik.

A szülő nyilatkozik arról, hogy a bölcsőde vezetője tájékoztatta az intézmény által vezetett nyilvántartásokról, beleértve a TAJ alapú nyilvántartást, a gyermekek jogairól, a panaszjogról, az ellátás tartalmáról és feltételeiről, a térítési díjakról, az együttműködés hiányának esetleges következményeiről. Továbbá nyilatkozik arról, hogy az intézmény kötelező nyilvántartásához vállalja az adatok szolgáltatását.

A szülő **nyilatkozik** arról, hogy a felvételnél közölt adatok a valóságnak megfelelnek. Vállalja, hogy a kérelméhez csatolja a felvételt igazoló dokumentumokat, valamint ha a közölt adatokban változás következik be, azt 15 napon belül az **igazgató**val tudatja. Jelen Megállapodás a gyermek ellátásának megszűnésével automatikusan hatályát veszti. A Megállapodást és a tájékoztatást a felek – mint akaratukkal mindenben megegyezőt – tudomásul vették és aláírták.

Tab,

.....
 szülő /törvényes képviselő

.....
 Bölcsődevezetői feladatokat ellátó
 kisgyermeknevelő

**„SZIVÁRVÁNY” ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAM**

Pedagógiai Programunk, a 363/2012. (XII. 17.) Kormány Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, de a helyi sajátosságok, igények és a nevelőtestület által meghatározott alapelvek, célok, feladatok tagozódásában.

Fontos szempont, hogy intézményünk önállóan dolgozta ki nevelési programját, mert meg kívánjuk őrizni hagyományainkat, eredményeinket, melyekre büszkék vagyunk. Hisszük, hogy a gyermekeket ért korai hatások meghatározzák további fejlődését, egész életét.

AZ ÓVODA KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Küldetésnyilatkozatunk

- A legfontosabbnak tartjuk, hogy a gyermekek otthonos, szeretetteljes, nyugodt, derűs és biztonságot adó környezetben nevelődjenek.
- Fő törekvésünk, hogy a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják a másságot.
- Nevelőmunkánkban megteremtjük a felszabadult mozgás sokoldalú élményét, ezáltal hozzásegítjük a gyermekeket ahhoz, hogy a környező világból minél több élményhez, tapasztalathoz jussanak.
- Nagy hangsúlyt fordítunk a játék élményszerű és örömkeltő feltételeinek megteremtésére, hiszen általa ismerkednek meg a világ csodáival, amely egyben tükörképe mindazoknak a tapasztalatoknak, amelyeket a gyermek átélt s a játék nyelvén megfogalmazott.
- A személyiségfejlesztés során tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni különbségeit, figyelembe vesszük életkorukhoz igazodó szükségleteiket, hogy megterhelés nélkül készíthessük fel őket az iskolai életmódra.
- Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, hiszen csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban.
- Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

Pedagógiai Programunk lényege:

Elfogadásra, szeretetkapcsolatra épülő értékrendszer, melyben minden egyes gyermek érezheti az ő saját fontosságát. Jellemző módszerünk, a biztonság nyújtására törekvés.

Azért tartjuk ezt különösen fontos gyakorlatnak, mert a mindennapok harcaival ellentétben, a másik felé fordulás erősítő hatásait állítjuk példaként.

Mivel az óvodás korosztály legjellemzőbb tulajdonsága, hogy példa útján tanul, a mi óvodánk példái, kiemelt értékei is egyben. A pozitív énképerősítésére való törekvés a társhoz fűződő kapcsolat, empátia tudatos formálása, fontos része nevelésünknek

A megkülönböztetés nélküli elfogadás gyakorlata, a tudatos tevékenységek sora annak érdekében, hogy minden egyes gyermek jusson el képességei csúcsára.

A gyakorlati megvalósítása során szigorúak és elváróak voltunk, vagyunk önmagunkkal szemben.

Értékeink:

- Az érzelmi nevelés mindent átfogó megvalósulása.
- A sokszínű tevékenységek kínálata, melyek között kiemelt a játék a személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze.
- A „másság” szélesen értelmezett elfogadása.
- Olyan „életrend” mely alkalmazkodik adottságainkhoz, ugyanakkor biztosítja a gyermekek számára a játékhoz, mozgáshoz, pihenéshez életkoruknak megfelelő időkereteket – az egészséges életmód megalapozását.
- A partnereinkkel való együttműködésben kezdeményező szerepet vállalunk. Különös tekintettel a szülő – óvoda kapcsolatra.
- A családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek fejlődésének, fejlesztésének olyan színtere óvodánk ahol mikró és makró csoportos szervezési mód közül választják ki az óvónők a legmegfelelőbbet, az adott tevékenységhez, témához.
- Fontosnak tartjuk, hogy a napi mesehallgatásban, a testnevelés foglalkozáson mindig az egész csoport részt vegyen.
- Az egyéni differenciált fejlesztésünkhöz kapcsolódik a logopédus, a pszichológus a fejlesztőpedagógusok. Tervezett időkeretben, a csoportok óvónőivel egyeztetve foglalkoznak a gyerekekkel. E közös munka eredménye hogy óvodásaink alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére, eredményes folytatására.
- A működés feltételeinek, a szakmai munka eszköztárának további javításával színesítjük tevékenységeink körét, tartalmát, eszközszükségletét.
- A családi nevelést kiegészítve, óvodai nevelésünket sokszínűen alakítva, a tevékenységek kínálatával, megvalósulásával, a gyermekek érdeklődésén alapuló szabad játékkal, a hagyományainkra épített ünnepeinkkel, stabil, változásokra nyitott munkatársi közösséggel, a másság teljes körű elfogadásával, a partnereinkkel való együttműködéssel.
- Elfogadásra, szeretetkapcsolatra épülő értékrendszer, melyben minden egyes gyermek érezheti az ő saját fontosságát.
- Az 1989-es Óvodai Nevelés Országos Alaprogramja adta lehetőségekkel élve kereste nevelőtestületünk a nevelésünk megújításának útját. Továbbképzéseken vettünk részt általunk kiemelt, prioritást élvező területeken (gyermekpszichológia, drámapedagógia, mozgás, mese, ének, vizualitás)
- Ezek során megvalósulhatott az óvónők elméleti-szakmai ismereteinek megerősítése, továbbfejlesztése az önálló, felelősségteljes alkotó munka megalapozása érdekében

A SZIVÁRVÁNY helyi program alkalmazásának 23 éve bebizonyította, hogy jól választottunk.

Programunk életszervezésében óvodás korukat a maga teljességében élhetik meg a gyerekek.

Munkánk eredményességét munkatársi, szülői elégedettség is igazolja.

Hitvallásunkat Kodály Zoltán gondolatai jellemzik legjobban:

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud...
Hogy mit fogad el, azt bízunk rá.
Az a szellemi táplálék válik javára, amit maga kíván.”

AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

ALAPELVEK

- Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.
- Intézményi szinten célunk érzelm gazdag, elfogadó, szeretetteljes, családi biztonságot adó, óvodát teremteni, ahol a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az esélyegyenlőség megteremtésére törekszünk.
- A gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek életkoronkénti és egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek előtérbe helyezését. Az alkalmazott módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, alakítását.
- A különböző életkorú, képességű, fejlettségű, és kultúrájú gyermekek együtt nevelésével – integrált neveléssel - mintát adunk a másság tiszteletére, a tolerancia és egymás megbecsülésére. Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
Jelenjen meg a mindennapokban a figyelem, kivárás, segítségnyújtás, elfogadás, türelem.
- Nevelőmunkánk során a múlt és jelen értékeinek megismerésével, tiszteletével, új értékek teremtésére törekszünk.
- A szabad játékot tekintjük a gyermekek legfontosabb, alap fejlesztőtevékenységének, a tapasztalatok gyűjtőhelyének, a legfőbb személyiségfejlesztő eszköznek.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket körülvevő felnőttek, az óvodapedagógus és a dajka „minta” legyen a környezete számára, mert aki óvodában dolgozik, értéket közvetít, nevel.
- Egymás munkájának megbecsülésével és segítségével, a helyi értékek tiszteletben tartásával egységes pedagógiai szemlélet kialakítása.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Mi a családi nevelésre építve, azt kiegészítve a családdal együttműködve végezzük nevelőmunkánkat, esetenként hátránycsökkentő szereppel.
- Az óvodai nevelés utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra való felkészítésre helyezük a hangsúlyt.
- Fontosnak tartjuk a partnerkapcsolatok erősítésével, az óvoda nyitottságát és a hatékonyságot biztosítani – a partnerek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekvő intézményi működés kialakítása és biztosítása.

Az óvoda nevelési értékei

Nevelési értékek	Pedagógiai feladat
-------------------------	---------------------------

<p>A mozgás prioritása</p>	<p>A játékos mozgás, torna által a mozgásigény kielégítése, felkeltése, a mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.</p> <p>A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása.</p> <p>A testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), a fizikai erőnlét, a koordinációs készségek és a térérzékelés tudatos fejlesztése.</p>
<p>Az egészséges életmód kialakítása és fenntartása</p>	<p>A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.</p> <p>Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása.</p> <p>A gyermek komfortérzetének biztosítása és a testi fejlődés elősegítése.</p> <p>A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítása.</p>
<p>A játék elsődlegessége</p>	<p>Rugalmas napirend biztosítása.</p> <p>A szabadjáték elfogadása: az egyes gyerekek játékfejlődése, az egyéniségben rejlő lehetőségek támogatása, a társas együttműködésben rejlő lehetőségek támogatása.</p> <p>Derűs, nyugodt légkör biztosítása.</p> <p>A játék sokoldalú fejlesztő hatásának kibontakozásához változatos eszköztár biztosítása.</p> <p>A tárgyi környezet kiszolgáló funkciójának bővítése.</p> <p>A támogató, visszaható játékpedagógiai eljárások intézményi kimutatása.</p>
<p>Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés fejlesztése</p>	<p>Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása.</p> <p>Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése.</p> <p>Értékek, normák kialakítása.</p> <p>Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzetben való megtapasztalása a dolgozók modellértékű bánásmódja során.</p> <p>A közösségi nevelés által az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás kialakítása, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.</p>
<p>Az egyéni különbségek tiszteletben tartása</p>	<p>Az egyéni fejlődési ütem nyomon követése a képességfejlesztéshez kidolgozott szempontok alapján.</p> <p>Minden pedagógustól és nem pedagógus kollégától elvárás a másság elfogadása, a tolerancia és a segítőkészség.</p> <p>Fejlődési lapok vezetése – a szülő tájékoztatása.</p> <p>Tervezőmunkánál a gyermek fejlettségének figyelembe vétele.</p>
	<p>A PP minőségi megvalósítása (a mozgás, a testséma, a percepció és a verbális fejlesztés).</p> <p>Helyi nevelési célok elfogadása, azokkal való azonosulás.</p> <p>Egyénre szabott, tudatos, célzott fejlesztés.</p> <p>Gyermek centrikus pedagógiai szemlélet, a gyermekek</p>

Minőség iránti elkötelezettség	szeretete, tisztelete. Empátiás, nyugodt, biztonságot nyújtó légkör. A tevékenykedés, élményszerzés lehetőségeinek változatossága. Szakmai elhivatottság. Másság elfogadása, értékeinek tudatos közvetítése a gyermekek felé. Értékkorientáltság, pozitív beállítottság.
Együttműködési készség	A kommunikáció eszköztárának széleskörű alkalmazása (kommunikációs készségek, véleményalkotás, vitakészség fejlesztése). A döntések és a változások menedzselése, csoportmunka (team munka) a közös célok megvalósításához. A dolgozókkal és partnerekkel való jó kapcsolat kialakítása. Társadalmi részvétel biztosítása: csoporthoz tartozás, szociális érzékenység, szolidaritás, feladatvállalás, önkéntesség, civil kezdeményező-készség.

CÉLKITŰZÉSÜNK

A gyermekek...

- szívesen járjanak óvodába, ahol érezzék biztonságban magukat,
- fejlődjenek egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiknak megfelelően,
- legyenek aktív résztvevői a társas-kapcsolatoknak, fogadják el a másságot;
- a magyar nyelv segítségével legyenek képesek közreadni gondolataikat, kifejezni érzelmeiket,
- legyen természetes számukra az egészséges életmód, legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk,
- az óvodánkba járó gyermek eljuttassuk az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

A szülők...

- szívesen, bizalommal vegyék igénybe óvodánk szolgáltatásait,
- ismerjék, véleményezzék és támogassák az óvodában folyó nevelőmunkát,
- aktívan kapcsolódjanak be az óvodai élet szervezésébe.

Munkatársi közösségünk...

- törekedjen a kiegyensúlyozott munkahelyi légkör megteremtésére, ahol mindenki szakmai tudásának, egyéniségének legjavát adhatja,
- aktívan vegyen részt a helyi pedagógiai program megvalósításában.

**A NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK
A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT KÖZÖSSÉGI ÉLETRE
TÖRTÉ-NŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIMELET FIGYELMET IGÉNYLŐ
GYERMEKEK E-GYÉNI FEJLESZTÉSÉT FEJLŐDÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELYEK MINDEN GYERMEK ELJUT AZ
ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI , LELKI , SZOCIÁLIS ÉS
TESTI FEJLETTSÉGHEZ**

FELADATUNK

Az óvodai élet vonzóvá tétele, családi légkör kialakítása, segítsük a gyermeket a szülőtől való zökkenőmentes elválásban.

- A gyermekek napirendjét úgy állítsuk össze, hogy a tevékenységek közül a legtöbb a játéktevékenységre jusson.
- Tervszerűen élményeket, tevékenységeket, eszközöket biztosítsunk, a gyermekeknek, törekedjünk arra, hogy minél több tevékenységet kipróbálhasson, elvégezhesen, amire képes, ami életkori sajátosságaiból adódik, és nem veszélyezteti a maga, vagy társai biztonságát.
- Folyamatosan figyeljük fejlődésüket, a fejlődésben elmaradó gyermekeket a szülők beleegyezésével, speciális segítséssel fejlesszük, támogassuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit,
Olyan szülői fórumokat szervezünk és támogatunk, ahol a szülői közösség érvényesítheti az óvodai nevelőmunkában érdekei érvényesítését, folyamatos, szakszerű tájékoztatást és tanácsot adunk a szülőknek a gyermekek fejlődéséről, a nevelésről.

Gyermekkép

Az óvodás évek alatt minden gyermeket személyiségének, képességeinek megfelelő egyéni bánásmódban, és fejlesztésben részesítünk.

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik

- Jól érzik magukat társaik és a felnőttek között az óvodánkban.
- Aktívak, érdeklődők, szívesen tevékenykednek.
- Testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek.
- Választékosan beszélnek anyanyelvüket, gondolataikat világosan kifejezik.
- Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket.
- Magatartásuk és viselkedés kultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet, elfogadják a különbözőségeket.
- Képesek lesznek az iskolai életre az óvodáskor végén.

Figyelembe vesszük, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség. Intézményünk gyermekközpontú, befogadó közegben, szeretetteljes nevelés biztosításával a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására, a meglévő hátrányok csökkentésére törekszik.

Milyen gyermekeket szeretnénk intézményünkben nevelni?

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag.
- Érdeklődő, jól kommunikáló, másokat tisztelő és elfogadó.
- Önmagát értékelni tudó, önkifejezésre képes, kooperatív, problémamegoldó.
- A körülvevő környezetet felfedezni vágyó, szerető, védő, hagyományainkat ismerő.
- Akik jól érzik magukat társaik és nevelőik között az óvodáinkban.
- Szívesen tevékenykednek.
- Testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek.
- Választékosan beszélnek anyanyelvüket, gondolataikat világosan kifejezik.

Óvodakép

Olyan óvodában kívánjuk nevelni a gyermekeket, ahol a gyermek, a szülő és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érzik magukat.

Esztétikus, családias, mindenkit elfogadó, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a szabad játék eszközeivel készítjük fel gyermekeinket az életre.

A gyermekek nevelése során kiemelt feladatunk, hogy az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlődését az egyéni sajátosságok, és a gyermekenként eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

Óvodánk tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését.

Olyan szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó derűs óvodai légkört teremtünk, melyben lehetővé tesszük a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez igazodnak, és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Lehetőségeink alapján biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez szükséges optimális feltételeket.

Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő elvárásainak megfelelően, személyisége teljes kibontakoztatásának támogatásával az iskolai beilleszkedést elősegítjük.

Óvodáink tevékenységrendszere és tárgyi környezete lehetővé teszi a gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását.

Olyan óvodában kívánjuk nevelni a gyermekeket:

- Ahol a 3-7 éves korú gyermekek harmonikus személyiségének életkorra jellemző tulajdonságait kibontakoztassuk és erősítsük,
- Gyermekközpontú: minden a gyermek szempontjából történik, minden gyermek egyenlő.
- Elsődleges a gyermek megismerése, képességeinek figyelembe vétele, pozitívumainak megerősítése, differenciált fejlesztése.
- Következetes szokásrendszer és rugalmas napirend biztosítja az örömteli óvodai életet.
- Hangsúlyozzuk, hogy az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.
- Ahol a gyermek, a szülő és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érzik magukat,
- Munkánkat nevelőtestületi közösségben végezzük – ezzel is erősíteni kívánjuk a nevelői ráhatásokat,
- Az óvodai nevelésünkben érvényesül az egyének példája, tudásunkkal a gyermekek rendelkezésére állunk,
- Az egyén tiszteletben tartása mellett a társas viselkedés megtapasztaltatásával, gyakorlásával a gyermekek szocializációját kívánjuk segíteni.

Pedagóguskép

- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- A különbözőségeket, a gyermek egyéniségét tiszteletben tartó, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítő, azokat elfogadtató pedagógus személyiség.
- Olyan pedagógus, aki a nevelőtestület aktív tagja, a Pedagógiai Programban megalkotott elvek, célok, feladatok megvalósításában együttműködő, kezdeményező, a pedagógiai módszerek megválasztásában önálló, akire szakmai tapasztalatok átadásának készsége és a megújulás igénye jellemző.

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek már bizonyos tapasztalatokkal, ismeretekkel érkeznek az óvodába, az alapvető emberi szükségleteket tiszteletben tartjuk. Ezekre alapozva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés és testedzés szokásrendszerét. Fontos a megfelelő napirend kialakítása, ahol elegendő idő van az egyes tevékenységekre.

Egészségtudatos szemlélet alapozása, az emberi cselekedet nyomot hagy a természetben.

Cél:

- Testi-lelki elégedettség és harmónia biztosítása az óvodai élet során.
- Alakuljon ki a gyermekekben az egészséges életvitel iránti igény.
- Az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az egészséges testi fejlődés segítése

Feladat:

- a gyermekek számára biztonságos, egészséges, esztétikus környezet biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt, a fejlődést támogató egészséges környezet biztosítása
- a gyermekek megismertetése a környezetvédelem alapvető feladataival, a környezettudatos magatartás alapjaival,
- játékok, egyéb felszerelések állapotának folyamatos ellenőrzése,
- a különféle tevékenységek nyugodt légkörének, megfelelő időtartamának biztosítása,
- a gyermekek testi szükségleteinek igény szerinti kielégítése, különös figyelemmel a folyadék szükséglet folyamatos biztosítására,
- megfelelő feltételek megteremtése a testápolás, testi szükségletek kielégítéséhez,
- higiénikus, esztétikus, kulturált étkezési szokások kialakítása, az egészséges életmód szokásainak alakítása (öltözködés, tisztálkodás, táplálkozás),
- praktikus, réteges az időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelő öltözködés kialakítása,
- nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése,

- a gyermekek mozgásfejlődésének biztosítása változatos mozgástevékenységekkel, szem előtt tartva a balesetek megelőzését,
- egészségvédő szokások kialakítása a betegségek megelőzése érdekében, és edzettségük biztosítása,
- a gyermekbalesetek megelőzése, megfelelő balesetmentes környezet biztosítása.
- szükség esetén az arra rászoruló gyermekeknek megfelelő szakemberek bevonásával prevenciós, ill. korrekciós nevelés biztosítása.

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. A sokféle mozgás lehetőség – változatos eszközök – kedvezően befolyásolják az egész szervezet fejlődését. Elősegítik a harmonikus testi-lelki fejlődését, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megóvását. Rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az alábbi tevékenységek során természetes módon fejleszthető a gyermek:

- igényes kézmosásra szoktatás (folyóvíz, folyékony szappan, dörzsölés, körömkefe használat)
- saját fésű, törülköző használata
- a fogmosás megfelelő technikájának alakítása
- papír zsebkendő önálló használata
- a WC higiénikus használata
- kulturált étkezés kialakítása, biztonságos evőeszköz használata
- fejlettségi szintnek megfelelő öltözködési önállóság kialakítása
- a szükségletek optimális késleltetése
- önmagukkal szemben igény szint alakítása

Az egészséges életmód alakításának területei

Gondozás:

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. Fontosnak tartjuk a megértő viszonyt, a természetes testközelség meglétét. Ennek kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az óvodát kezdő gyermekek tekintetében, a befogadás időszakában a minél nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb szokáskialakítás érdekében.

Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti, és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését. A napi életritmus megtervezésénél elegendő időt biztosítunk, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

A gondozás folyamán nagyon fontosnak tartjuk önállóságra neveléssel kapcsolatos elveink követését, a segítségnyújtás megfelelő időpontját és mértékét.

Testápolás:

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja. Az óvodai és a családi gondozás szokásainak összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A testápolási teendők elvégzéséhez a feltételeket úgy teremtjük meg, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék azokat. (fogmosás, kézmosás, WC használat) A fogkrémet és a fogkefét a szülők biztosítják gyermekük számára. Javasoljuk a fogkefék gyakori cseréjét, ill. fertőtlenítését – különösen a betegségen átesett gyerekek esetében. A saját törülköző hetenkénti mosásáról is a szülők gondoskodnak.

Állandó helyet alakítunk ki a papír zsebkendőnek.

Feladatunk, hogy saját példamutatással ügyeljünk a tisztaságra, a rendre és személyes gondozottságra, észrevetve ezt a gyerekekkel is.

Öltözködés:

A gyerekek komfortérzetéhez nagyban hozzájárul a kényelmes, praktikus játszórúha. A szülőket – amennyiben szükséges – tájékoztatjuk a réteges öltözködés előnyeiről. A csoportszobák tisztaságának megóvása érdekében váltócipőt kérünk minden kisgyermek számára. Javasoljuk a váltóruhát is, amit az öltözőszekrényben tarthatnak.

A gyermekek önállóságának fejlődését elősegítjük a sorrendiség és szükséges technikák gyakorlásával figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, öltözködési tempójukat.

Táplálkozás:

A megfelelő táplálkozás, a növekedés és a fejlődés elengedhetetlen feltétele. Óvodánkban napi háromszori étkezéssel, tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét kapják a gyerekek. A szülőket az étrendről rendszeresen tájékoztatjuk hirdetőtábláinkon. Az étkezés önkiszolgálással és napos tevékenységgel valósul meg. Az étkezési szokásokat a folyamatosság figyelembevételével alakítjuk ki. A szülőkkel való beszélgetések során megismerjük a gyerekek táplálkozási szokásait, ennek megfelelően nagy tapintattal segítjük, szoktatjuk őket az önálló étkezésre, az önkiszolgálás szokásainak kialakítására.

A nap bármely szakában ihatnak megfelelő mennyiségű folyadékot. Csak annyi ételt kapnak, ill. szedhetnek a tálból, amennyit jó étvágygal el tudnak fogyasztani. A szülők közreműködésével kívánjuk megvalósítani, hogy a gyerekek minél több gyümölcsöt, zöldséget fogyaszthassanak.

Egészségi, valamint egyéb okból eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk, megbeszéljük a konyha vezetőjével.

Pihenés, alvás:

A mi óvodánkban pihenés van, az alvás kényszere nélkül.

A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata. Mivel óvodánkban a csoportok ugyanabban a teremben étkeznek, mint ahol pihennek, ezért ebéd után alapos szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt a pihenéshez.

Óvodánkban a gyermekek pizsamában pihennek. A gyermekek elalvását otthonról hozott puha „alvótárs” segítheti.

A gyermekek pihenését mesével, csoportbákkal, dúdolgatással segítjük.

A gyermekek alvásiigénye különböző, ezért kb. egy órai pihenő után, lehetővé tesszük, hogy a nem alvó gyerekek csendes tevékenységet folytathassanak.

A helyes életritmus:

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. Ezt szolgálja a gyermekek életrendjét, időbeosztását tartalmazó napirend. A napirend rugalmassága lehetővé teszi a folyamatosságot, de a főbb kereteket betartjuk a gyerekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

Levegőzés:

- Az időjárástól függően minél több tevékenység szervezése a szabad levegőn.

Tisztálkodási szabályok kialakítása:

- kötelező kézmosás étkezés előtt, WC használat után, a kézmosás szükség szerint igényének a kialakítása

- fogmosás igényének a kialakítása az étkezések után.

Betegség megelőzés és egészségmegőrzés:

- A gyermek egészségének ellenőrzése (reggel érkezéskor, folyamatosan napközben, a gyermek hazaindulása előtt)
- Betegség megelőzés, stressz oldás, immunrendszer erősítés.
- Prevenációs feladatok alapja a személyi higiénia következetes megtartása, környezethigiénia
- A gyermekek önmaguk és társaik testi épségének megóvására és védelmére nevelése (konfliktuskezelés, tolerancia)
- A balesetek megelőzése céljából a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése, a hibaforrások megszüntetése
- Baleset esetén az SZMSZ-ben szabályozottak szerint való eljárás.

Mozgás:

- Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.
- A gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg.
- A mozgáslehetőségek kötött és kötetlen formában valósuljon meg.
- A mozgásfejlesztő program az egész személyiség fejlesztésére irányul, s változatos tevékenységek sorozatában valósul meg.
- A motoros képességek fejlesztése
- A nagy és finommozgások, testséma és fizikai erőnlét fejlesztése.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése.
- Problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Mozgással kapcsolatos, és mozgáshoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.
- Ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.

Környezettudatos magatartás kialakítása:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése,
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- Környezeti vonatkozásban is aktív szemléletformálás.
- A természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.
- Egészségkép fogalmi háttérének kialakítása.
- A helyi környezet kiemelt szerepének tudatosítása.

A gyermekek egészségvédelme, edzése

A gondozási, a testi nevelés és mozgásfejlesztés megvalósításával segítjük elő a gyermekek egészségének megóvását.

A gyermekcsoportokban a fertőző betegségek gyors terjedését szellőztetéssel, párologtatással, a környezet tisztántartásával, portalanítással, szükség szerint fertőtlenítéssel, szabadban történő edzéssel, helyes öltözködéssel, próbáljuk megelőzni, gátolni.

A napközben megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással ápoljuk, indokolt esetben (láz, hányás, hasmenés stb.) társaiktól elkülönítjük és értesítjük a szülőket. Betegség esetén nem adunk be a gyermeknek gyógyszert kivéve, ha egészségének megőrzése érdekében állandóan kell szednie.

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

Fontosnak tartjuk ezért, hogy a gyermekek rendszeresen tartózkodjanak a szabad levegőn, mert ez által növekszik ellenálló képességük.

Esős, szeles, ködös időben, a csoportszobákban, folyosókon, nyitott ablakok mellett mozgásos játékokat szervezünk.

Edzési lehetőség a téli időszakban a szánkózás, csúszkálás, hógolyózás – maga a szabad levegőn való tartózkodás.

A nagycsoportosok rendszeresen járnak az uszodába, játékos módon ismerkednek a víz edző hatásával a vízhez szoktatás során.

Kánikulában fokozottan ügyelünk, hogy ne hevülhessenek túl, árnyékban szervezünk tevékenységeket.

Nyári időszakban pancsolhatnak.

Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermeknek a környezetéhez történő alkalmazkodását, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása

A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelése)
- a stressz hatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása.
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, pszichológus segítségnek kérése

A feladatok komplex módon kapcsolódnak valamennyi feladathoz, átszövik az óvodai tevékenységeket. Jól szolgálják a feladat megvalósítását a differenciálásra is alkalmas drámajátékok.

A bántalmazás, erőszak megelőzése, alapvető feladataink a bántalmazás, erőszak megelőzésében:

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- a szülőkkel szoros kapcsolattartás során felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása
- az agresszió minden formájának feloldása, elítélése, befolyásolása (például a TV káros hatásai, mint a szülői fórumok témái)
- rendőrség által szervezett bűnprevenziós programok kezdeményezése
- veszélyhelyzetek elkerülését segítő mesék beépítése a mindennapokba

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban.

Óvodánkban minden csoportnak van állandó helye az udvaron. Biztosítva van füves és betonozott rész is. Törekszünk az udvar esztétikai szépségére, ezért a szülők segítségével, virágokkal is díszítjük. Minden udvarrész rendelkezik homokozóval, mozgásfejlesztő eszközökkel. Ezek kiegészítését folyamatosan biztosítjuk. A labdajátékokhoz megfelelő területek állnak a gyerekek rendelkezésére.

Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendezzük be.

A csoportszoba a játék, a tevékenységek színtere, egyúttal az étkezés és a pihenés helye is. Barátságossá, otthonossá tesszük a gyerekek jó közérzetének biztosítása érdekében. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen tisztán tarthatók, mozgathatók. Biztosítjuk az elegendő helyet és a játékhoz szükséges eszközöket. Az öltözők kialakítása, berendezése és világítása a gyermekek kényelmes öltözését-vetkőzését szolgálja.

Az óvodába lépéskor az anamnézis lapon, nyomon követhető a gyermek betegsége, illetve erre való hajlama, amely alapján az egyéni bánásmódot tervezhetjük.

A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve történik.

A gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel kíséréssel, feladatunk a gyermekek testi épségének a védelme és a baleset megelőzése, amely magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Fontos továbbá, hogy önmaguk és társaik testi épségének megővésére is neveljük a gyerekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A balesetek megelőzését szolgálja, hogy az óvodások életkora és fejlettsége figyelembe vételével ismertetjük az alábbiakat:

	Téma	Baleseti forrás	Feladat, szabályalakítás
Szeptember	Ismerkedés az óvodával	Udvari játékeszközök, mászóka, homokozó, ollóhasználat...	Csak üres kézzel szabad a mászókéra felmenni. Éles, szúrós tárggyal csak az asztalnál ülve lehet alkotni.
Október	Az óvodai élet mindennapjai.	Lépcsők, közlekedési folyosók, felmosott kőpadló, kikötődött cipőfűző korlátjai.	Tanulják meg, hogy a lépcsőn óvatosan kell közlekedni. A frissen mosott kőpadlóra ne lépjenek. Bekötött cipővel járjanak.
November	Környezeti változások.	Őszi munkák és örömök, gyümölcsösök, fáramászás, apró magvak, bogarak, rovarok.	Kerti szerszámok veszélyei. Csak mosott gyümölcsöt fogyasztunk. Vastag faágra lehet csak felmászni. A szőlődaráló veszélyes eszköz. Darázscsipéstől óvakodjunk. Magvak veszélyei.
December	Tél és az ünnepek.	Fagyott, csúszós úton közlekedés. Ünnepi előkészületek eszközei, gyertya, tűz, gáztűzhely, vasaló.	Figyelmes, szabályos közlekedés. Felnőtt segítségével történhet csak a gyertyagyújtás.
Január	Család, otthon-együtt a család.	Fűtési eszközök, gáztűzhely, gázkonvektor, széntüzelésű kályhák, forró víz, forró ételek, gyufa, öngyújtó.	Ne nyúljanak a konvektorhoz. A gáztűzhely csapját kisgyermeknek nem szabad forgatni. A fa gyúlékony. A gyufával nem szabad játszani. A forró víz, a forró étel, égési sérüléseket okozhat. Kisgyermek ne nyúljon hozzá.
Február	A villamos energia használata és veszélye.	Televízió, rádió, magnó, vasaló, számítógép, hajszárító.	A konvektorba tilos bármilyen eszközt betenni, csak felnőtt felügyelete mellett szabad használni ezeket az eszközöket. Hajszárítót gumiszőnyegen állva lehet csak

			használni.
Március	A dohányzás káros az egészségre.	Cigaretta, gyufa, mint tűzveszély. A füst kellemetlen szaga, rossz levegő. A dohányzás betegséget okoz.	A dohányzó felnőtt negatív jeleinek bemutatása. Gyermeknek nem szabad dohányozni, gyufát gyújtani. Kerüljük a füstös helyiségeket.
Április	Udvari élet, kirándulás, közlekedés.	A játékeszközök szabálytalan használatakor a bennük rejlő veszély. Közlekedésben és a közlekedési eszközökön való helyes viselkedés. Járda, zebra.	Játékszabályok betartása. A megrongálódott eszközöket nem szabad használni. Vegyük észre a baleseti forrásokat. Autóbuszon, vonaton, fogódkodni kell. A zebrán körültekintően szükséges közlekedni.
Május	Tűz.	A tűz forrásai-gyufa, cigaretta. Gyúlékony anyagok, tűzrakás, lakástűz, erdőtüz.	Kisgyermek nem gyűjthet gyufát, öngyújtót. A gyúlékony anyagok felismerése. Erdőben tűzrakási tilalom. Csak a kijelölt helyen, csak felnőtt felügyeletével szabad tüzet gyújtani. A tűzoltók munkájának megismerése.
Június	Fürdés, napfürdőzés. A víz, mint barát és ellenség.	A nap égető hatása, a mélyvíz, a vihar veszélyei. A víz, mint örömforrás. Csúszda... Kihevült test.	Óvatosan, fokozatosan ajánlott napozni. Csak szülői felügyelettel szabad fürödni.

Az óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek életkorának megfelelő, optimális életritmus kialakítása a napirendben, az időkeretek rugalmas alkalmazása,
- a gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán,
- a kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése,
- a kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása,
- a mosdóhasználat higiénijának megismertetése, megtanítása a gyerekekkel,
- az öltözködésnél az egyéni szükségletek szerinti segítségnyújtás, a ruháik rendben tartásának megismertetése, elvárása,
- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatás, a szülők bevonásával,
- közreműködés a gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak kivédésében,
- beteg gyermek elkülönítése, gondoskodás a felügyeletéről, a szülők értesítése,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása példamutatással.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ügyelnek saját külsejük és környezetük rendjére, gondozottságára, részt vesznek a rend és tisztaság fenntartásában.
- önállóan, a kialakított szokásoknak megfelelően, felszólítás nélkül végzik a testápolási teendőket (kézmosás, fogmosás, fésülködés, körömkefe használata), ismerik az eszközök helyét, az eszközöket helyére rakják.
- önállóan használják a papír zsebkendőt, helyesen fújják az orrukot,
- igénylik az asztal esztétikus rendjét,
- ismerik a kulturált étkezés alapvető szokásait.
- önállóan és igényeiknek megfelelően étkeznek, szednek ételt, töltenek folyadékot, az evőeszközöket megfelelően használják
- önállóan, a hőmérsékletnek, időjárásnak megfelelően öltözködnek (tudnak gombolni, cipőt kötni), ruhájuk tisztaságára ügyelnek, gondosan bánnak vele,
- igénylik a szabadlevegőn való mozgást,
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára.
- Ismeri és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat,

- ismerik a környezettudatos magatartás szokásait,
- ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermeket állandó értékrendnek kell körülvennie.

Cél:

- Bontakozzanak ki az érzelmei által vezérelt gyermek egyéni érdekei, tulajdonságai, képességei a közösségen belül, a közösség normái alapján,
- Pozitív viselkedési normák, szokások és szabályrendszer kialakítása
- A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés,
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés,
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében speciális fejlesztéssel, az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása,
- Olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben kialakulnak és fejlődnek a gyerekek szociális, erkölcsi és esztétikai érzelmei.

Feladat:

- érzelmi intelligencia fejlesztése, befogadás időszaka alatt az érzelmi biztonság megalapozása és fenntartása,
- pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok alakítása gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt között,
- önismeretük folyamatos fejlesztése, igény alakítása az együttműködésre,
- közös élmények megteremtésével az összetartozás érzésének megerősítése,
- másság elfogadása, segítőszándék, tolerancia fejlesztése,
- erkölcsi tulajdonságok (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), és akarati tulajdonságok (önállóság, önfegyelem, kitartás) fejlesztése, szokás és normarendszer megalapozása,
- feszültségoldó módszerek alkalmazása a félelmek, szorongások oldására,
- a kiemelt figyelmet igénylő, eltérő ütemben fejlődő érzékszervi- vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek hatékonyabb nevelése érdekében együttműködés megfelelő szakemberekkel, az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazása,
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapjainak lerakása

A gyakorlatunkban, amire különösen figyelünk:

A magatartás érzelmi vezéreltsége az óvodáskorú gyermek legjellemzőbb sajátossága. A külvilággal való mindennemű kapcsolatát elsősorban érzelmeiben éli meg, az őt körülvevő környezetet érzelmein keresztül látja. Személyiségét alapvetően érzelmei határozzák meg.

Beíratás előtt nyílt napokat szervezünk, ahol ismerkedhetnek óvodánkkal, óvónőinkkel, játszhatnak az óvoda egész területén.

A gyermek óvodába lépésekor fokozatosan megismerjük a családból jövő gyermekek érzelmi hátterét, hiszen a család az elsődleges érzelmi tényező és így a legfontosabb szocializációs tényező is.

Befogadás alatt – amíg a gyerek igényli, és ez segíti őt – a család tagjának módja van a csoportban együtt játszani gyermekével.

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatban a pozitív attitűd megnyilvánulásait.

Tevékenységünkben meghatározó a gyerekek személyiségének, jogainak tisztelete.

A gyermek-gyermek kapcsolat optimális kialakítása során fontos a jó minta a gyermekek számára. Példaértékű modell az egymást megértő, segítő, a jó kapcsolatot tartó óvónők és dajkák együttes munkája.

A gyermek tudatának kialakulásával párhuzamosan jelentkezik az én-tudata is. Biztosítjuk az én-tudat fejlődésének a feltételrendszerét, teret engedünk a gyermek én érvényesítő törekvéseinek, ugyanakkor segítjük a szociális érzékenységének fejlődését, a másokhoz való alkalmazkodás képességének kialakulását.

Különösen fontosnak tartjuk a közös élményekre épülő közös tevékenységek végzését. Legalapvetőbb ilyen tevékenységi forma a játék, amely során különféle konfliktushelyzeteket él meg, melyek, megoldása segíti erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését.

Az érzelmi nevelés minden nevelési terület alapvető sajátossága, biztosítja az óvodai élet komplexitását.

Az óvoda és a csoport hagyományai (születésnap, ünnepek..) erősítik az egyén sikeres szocializációját, alapja egy jó közösség alakulásának.

A természet megismerése közben is pozitív élményeket élnek meg a gyermekek. Lehetőséget biztosítunk a természetre és emberi környezetre való rácsodálkozásra séták, túrák, kirándulások alkalmával. A természet megismerése és megszerettetése során kialakuló pozitív érzelmek készítik elő a későbbi környezetvédelmet.

Törekszünk arra, hogy a különböző csoportokba és a tagóvodákba járó gyermekek is érezzék, hogy összetartoznak. Ezt az összetartozást erősítjük különböző jelképeinkkel is, s az óvodai szintű közös programokkal. (Őszi nap, Szivárvány Gyermeknap) A gyermekközösség alakításában fontos szerepe van a szülők közösségének is.

A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda folytatja, és kiegészíti a szülők által megkezdett nevelést, szeretetteljes légkörben, a családokkal szorosan együttműködve segíti az óvodába való befogadást.

- előzetes családlátogatás során megismerjük a család nevelési elveit, tájékozódunk a családtagok egymáshoz való kötődéseiről, az érzelmi viszonyokról
- a családlátogatás tapasztalatai alapján készülünk fel a gyermekek fogadására
- a beszoktatás fokozatosan történik
- odafigyeléssel, törekszünk arra, hogy a befogadás időszaka pozitív élményt nyújtson a gyermek számára, elengedhetetlennek tartjuk az érkező gyermekek szeretetteljes fogadását

- a beilleszkedés segítése érdekében a gyermekek behozhatják otthonról kedvenc játékukat, az alváshoz szükséges kellékeket, amely biztonságot nyújt és megnyugtatja őket
- a csoportok kialakításánál az életkorokat vesszük figyelembe.
- derűs, nyugalmas környezetben fogadjuk a gyermekeket
- a gyermekek a csoportszobákhoz tartozó helyiségekben önállóan mozoghatnak, a csoportszobák ajtaja szinte mindig nyitva áll
- kiemelkedő szerepet kap a gondozási teendők személyes segítése, a gondozás közbeni meghitt, személyes testközeli együttlét
- a rugalmasan kezelt napirend változatos tevékenységei fokozzák az érzelmi biztonság érzését
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezzé;

Feladatunk:

- az óvoda minden dolgozója szeretettel, odafigyeléssel, megértéssel és türelemmel, fordul a gyermekek felé
- az óvónő közös tevékenységek során nagyfokú empátiás készséggel növeli a gyermekek biztonságérzetét
- az óvónő – gyermek kapcsolatot a feltétel nélküli szeretetteljes elfogadás jellemzi
- a dajka - gyermek kapcsolatra a türelmes, elegendő időt biztosító segítőkészség jellemző
- az óvónők magatartását az egyéni, egyedi, különböző értékek pozitív irányú megközelítése és a nagyfokú tolerancia jellemzi
- támogatjuk a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását (játék, spontán és szervezett tevékenységek során)
- a gyermek-gyermek kapcsolatban erősítjük a pozitív attitűd fejlődését, a gyermekek egymás iránti empátiás készségének fejlődését
- kialakítjuk az együttműködés szabályait

Az óvoda feladata, hogy egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;

- a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményekre épülő sokszínű tevékenységet biztosítunk
- kialakuló én tudatukat önértékesítő készségüket, játékos helyzetekben erősítjük
- a szokás-alakítás szempontjából fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek, az óvodába lépés első pillanatától kezdve próbálkozzanak a tevékenységekkel, az óvoda által kialakított szokások szerint
- figyelembe vesszük a gyermek egyéni igényeit, képességeit, tempóját, szokásait figyelünk arra, hogy legyen módjuk egyéni szükségleteik kielégítésére a közösségen belül
- támogatjuk a gyermekek érzelmi megnyilvánulásait, erősítjük a szükséges kontrollt
- modellszerűen viselkedünk
- a gyermekek fejlesztését azután kezdjük el, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, ismeri a felnőtteket és a gyerekeket, biztonságosan mozog az őt körülvevő óvodai környezetben fejlesztjük a másik gyermek megértése iránti képességüket
- a negatív érzelmek levezetésében biztosítjuk a megbeszélés lehetőségét

- kis történetekkel, példamutatással fejlesztjük az alapvető udvariassági szokásokat, magatartásmódokat

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

- sokszínű óvodai élet szervezésével gazdag lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az együttes tevékenységre, a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményszerzésre
- kihasználjuk az érzelmi kapcsolatokat erősítő lehetőségeket:
 - kapcsolattartás tartósan hiányzó gyermekkel
 - élményszerző megfigyelő séták
 - játék, mindennapos mese
 - kirándulás
 - névnap, születésnap megünneplése/ *szülői támogatással*
 - az ünnepekre való készülődés (Mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, gyermeknap), ajándékkészítés
- törekszünk közös élményszerzés lehetőségének kihasználására a családokkal,
- megalapozzuk a gyermekek viselkedés kultúráját, a már kialakult szokásokat erősítjük (köszönés érkezéskor, távozáskor gyermekeknek, felnőtteknek, kérés, megköszönés)
- rendszeresen biztosítunk a gyermekeknek társas, szabályjátékokat (környezeti, testnevelési játékok, matematikai szabályjátékok, dalos játékok...)
- ösztönözzük a gyermekeket a megkezdett tevékenység befejezésére, és a feladataikban jelentkező akadályok leküzdésére,
- demokratikus légkörben megbeszéljük a kialakult konfliktusokat, igyekszünk a gyermekekkel közös megoldást találni,
- a gyermekek tevékenységeiben fejlesztjük erkölcsi tulajdonságaikat: önzetlenség, tolerancia, mások érdekeinek figyelembevétel, figyelmesség, igazságosság, lelkiismeretesség,
- megtapasztaltatjuk a felelősség érzését, alakítjuk az őszinteség, igazmondás-hazugsághoz való helyes viszonyt,
- tevékenységeikben fejlesztjük szociális érzelmeiket: együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat-, fájdalomokozás felismerése, átélése,
- a gyermekek nyitottságára építve a mese, vers, ének zene, énekes játék, rajzolás, mintázás stb. a környezet megismerésén keresztül fejlesztjük esztétikai érzelmeiket: a szép iránti fogékonyságot, a művészi élmény befogadására való igényt és képességet

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldről és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink megéljék a közösséghez való tartozás élményét, megismerjék a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit:

- a közösen végzett tevékenységek közben a gyermekek átéljék a felfedezés örömét és rácsodálkoznak a szépre,

- tevékeny óvodai élet szervezésével biztosítjuk, hogy a külső világ élményszerű felfedezése, megismerése pozitív érzelmi kötődést alapozzon meg közvetlen, majd egyre bővülő környezetükkel,
- óvodai életben megteremtjük a jeles napok, a nemzeti ünnep hagyományait,
- erősítjük a hazához, tájhoz, a kultúrához kötődést, az értékek megbecsülésére nevelést
- arra törekszünk, hogy megalapozódjon a gyermekek viselkedésében, kommunikációjában a szép, mint érték megbecsülésének, védelmének készsége,

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be:

- dolgozóinkat szeretetteljes bánásmód, odafordulás, törődés, tapintat, megértés, modell értékű biztosítása jellemzi
- elengedhetetlen a csoportban dolgozó felnőttek kölcsönös tiszteleten alapuló kommunikációja, együttműködése
- nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet, minimális szabályokkal együtt, melyeket úgy alakítunk ki, hogy megfeleljen az adott gyermek képességeinek
- folyamatosan gazdagítjuk a közös élmények forrásait, a társadalmi tapasztalatok körét
- a társas és szabályjátékokat a fejlesztés érdekében rendszeresen biztosítjuk
- fontosnak tartjuk a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelését és alakítását (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítését)
- a vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiváljuk a gyermekeket
- óvodapedagógus személyes mintaadása modell értékű az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában (a játszótársként, alkalmanként bekapcsolódóként)
- a magatartás formálás szempontjából fontos a gyermeki viselkedés egyéni igényekhez, szükséglethez és fejlettséghez igazodó pozitív értékelése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. A mai kor társadalmi elvárásaként jelentkező az integrációs igény, az együttnevelés, egyes gyermekek egyéni képességeinek megfelelő fejlődése érdekében.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében fontosnak tartjuk a gyermekek rendszeres óvodába járását, a családokkal való szoros együttműködést;

- biztosítjuk a befogadó környezetet, óvodánkra jellemző az elfogadás, tolerancia, segítőkészség, a különbözőségek elfogadása,
- minden gyermek számára biztosítjuk az esélyegyenlőséget, az óvodai ellátást,
- kapcsolatot tartunk az érintett családokkal,
- a szükségletekhez igazodó, differenciált fejlesztéssel alapozzuk meg az iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek kialakulását,
- figyelünk a tehetséges gyermekekre,
- gyermekeiken keresztül igyekszünk pozitívan hatni a családi háttérre is,
- a gyermekekkel egyéni és mikro csoportos formában foglalkozunk, a fejlődésüket nyomon követjük.

Az óvodapedagógus feladata:

- az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadásának segítése.
- a csoportszoba otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése,
- nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása,

- a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás és normarendszer kialakítása, ítéletek megfogalmazása, a gyermek jutalmazása,
- a társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése,
- a gyermek önálló véleményalkotásának támogatása,
- az én tudat alakulásának elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek alakítása.
- a konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására törekvés,
- környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása, az élővilág tiszteltetere nevelés,
- a kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált fejlesztése, különbözőségeinek elfogadása és tisztelete, valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- a tehetséges gyermek támogatása,
- a szülők bizalmának megnyerése, szemléletének formálása a nevelési problémák közös megoldásában.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- szeretik óvodájukat, elfogadják társaikat és tisztelik a felnőtteket,
- igényükké válik a kialakult szokás- és szabályrendszer betartása és betartatása,
- konfliktus helyzetekben képesek kompromisszumokat kötni, a problémákat békés úton, önállóan megoldani,
- a közös tevékenységekben aktívan és szívesen vesznek részt, örülnek az együtt elért közös sikereknek,
- szívesen dolgoznak a közösségért felelősséget vállalva,
- elfogadják, követik a felnőtt utasításait, kéréseit, értik a metakommunikatív jelzéseket,
- önálló véleményalkotásra, választásra, döntésre képesek,
- szükség esetén segítik egymást, észreveszik, ha valaki segítségre szorul,
- kialakult szabálytudat, feladattudat, önállóság, önfegyelem jellemzi őket,
- szereti, és korának megfelelően védi a természetet,
- a közösség érdekében szívesen vállalnak munkát,
- türelemre, kitartásra képesek,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze, egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Az egyéni fejlődés biztosításához fontos az óvónő személyes példája.

A kapcsolattartás egyik legfontosabb eszköze a beszéd, a kommunikáció. Az óvodai élet mindennapjait, egészét áthatja.

A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Cél:

- A beszéd által erősödjön a gyermekek biztonságérzete, mélyüljenek érzelmeik, társas kapcsolataik, gazdagodjanak ismereteik.

- A gyermek értelmi képességeinek, kreativitásának fejlesztése.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- Az anyanyelv ismeretének, megbecsülésének, szeretetének megalapozása.
- Alakuljanak ki a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve olyan készségek, képességek, amelyek alkalmassá teszi őket az iskolai tanulásra.

Feladat:

- közvetlen tapasztalatszerzésen keresztül a gyermekek érdeklődésének felkeltése, kielégítése érdekében változatos tevékenységek biztosítása,
- a megszerzett tapasztalatok, ismeretek bővítése, rendszerezése,
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés-észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás, gondolkodás),
- eltérő képességek kibontakoztatása,
- helyes mintaadással a kommunikáció és az anyanyelv fejlesztése.
- Életszerű helyzetben, természetes módon, minden gyerek beszélhessen arról, ami foglalkoztatja, ami érdekli.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az egészséges gyerek mindenre kíváncsi, mindenre választ vár.

Fontos az óvodapedagógus felkészültsége, korszerű szemlélete, lelkesedése, tervezőképessége, hogy;

- egyéni igényeikhez, ötleteikhez, képességeikhez igazodva tudjuk juttatni őket változatos tapasztalatokhoz
- érdeklődésükre, kíváncsiságukra alapozva tudjuk biztosítani a felfedezés, megtapasztalás élményét, egész nap folyamán
- tudjuk biztosítani, hogy a gyermekek a játékon tapasztalják meg a körülvevő világ sokszínűségét, szerezzenek tapasztalatot, gazdagodjon ismeretük
- tudjuk a gyermekek aktivitását, motiváltságát, kíváncsiságát ébren tartani és kielégíteni
- tudjuk biztosítani az együttműködést, a közösen végzett tevékenységeket, ahol megosztják egymás között a tennivalókat és a kapcsolattartás végig kíséri a feladatmegértést, a végrehajtáson át a megoldásig
- figyelembe vesszük, hogy ebben az életkorban az igazi tudás az, amit a gyermek maga ismer meg és cselekvésen keresztül sajátít el.
- a gyermek fejlődését megfigyeléssel, nyomon követjük és írásban rögzítjük
- az óvónő személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével, ösztönzi a gyermekek közötti kommunikációt.

Az óvodapedagógus nyelvhasználata, akkor példamutató, ha:

- lényegre törő,
- változatos hangzású,
- hibátlan, érthető, világos és tiszta hangképzésű

- megfelelő használó.

Az óvodapedagógus feladata, hogy differenciáltan foglalkozzon a nyelvileg hátrányos helyzetű, és kiemelkedő képességű gyermekekkel és az óvónők munkáját logopédusok segítik.

Arra törekszünk, hogy

- megismerjük a gyermekek beszédállapotát
- időt és helyet biztosítunk a felnőttek - gyermekek, gyermekek –gyermekek egymás közötti beszélgetésekre
- az óvodapedagógus értő figyelemmel forduljon a gyermekek felé, beszéde példaértékű
- mondanivalója hiteles legyen
- beszéde szemléletes, nyelvtanilag helyes, érthető, választékos, metakommunikációs eszköztára változatos legyen
- a beszélőkedv fenntartása kiemelt feladat, jelen van az óvónő személyes, kommunikációra ösztönző példája (odafigyelés, meghallgatás, változatos nyelvi eszközök)
- arra törekszünk, hogy a gyermekek bátran kérdezzenek, elmondhassák élményeiket, ötleteiket
- fontosnak tartjuk az alapvető kommunikációs és illemszabályok megismerését (köszönés, megszólítás, bemutatkozás, véleménynyilvánítása felnőttekkel és gyermekekkel)
- olyan élethelyzeteket, beszédhelyzeteket teremtünk, ahol a gyermeket meghallgatjuk, kérdezhet, választ kap, összefüggő mondatokban beszélhet
- lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek beszédaktivitását, beszédkedvét, a teljes odafordulással és aktív figyelemmel ébren tartsuk
- spontán és tervezett, egyéni és csoportos beszélgetéssel fejlesztjük kifejezőképességüket, szókincsüket, beszédfigyelmüket, és beszédfigyelmüket
- közvetlen fejlesztési lehetőséget kínálunk a különböző anyanyelvi játékokon keresztül, amelyek játékos mozgásra cselekvésre épülnek és lehetőséget biztosítanak a szókincs bővítésre, kifejezőképesség, artikuláció fejlesztésére

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Ezért:

- fejlesztjük a gyermek énképét, segítjük testséma kialakulását
- olyan légkört biztosítunk, amely felfedezésre ösztönöz (fantázia, alkotó gondolkodás szárnyalása)
- maximálisan kihasználjuk azt, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot
- építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, bővítjük a természeti, társadalmi, tárgyi környezetéből szerzett benyomásaira.
- olyan sikerélményeket biztosítunk, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát
- figyelem koncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk

- a közös tevékenységek, a beszélgetések során a gyermek ráérez az együtt gondolkodás örömére, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása
- megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömét

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermek egyéni kíváncsiságára építve

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédkezdő biztositása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- a tervezetten szerzett tapasztalatok gyakorlatorientált megvalósítása
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése játékos cselekedtetés során, kommunikációs helyzetben az ok-okozati összefüggések felismertetése, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A kognitív képességek fejlesztése az egyre pontosabb, valósághű észlelés, a figyelem, a képzelet, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotóképesség és az alakuló fogalmi gondolkodás fejlesztésével, az iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség kialakítása.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség-, képességfejlesztés, együttműködés a fejlesztőkkel, a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- érdeklődésük sokoldalú,
- képesek a pontos, differenciált vizuális érzékelésre-észlelésre (alak, forma, szín, méret),
- térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- a hallott információkat pontosan észlelik, megkülönböztetik,
- egyre intenzívebb figyelemkoncentrációra képesek,
- emlékezetük, képzeletük megfelelően fejlett, gondolkodásuk logikus, ok-okozati összefüggéseket felismernek,
- gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző
- gondolataikat képesek választékosan kifejezni.
- beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak elvont kifejezéseket.
- bátran és szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel
- beszédfigyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat.
- tudnak szemkontaktust teremteni és tartani

A nyelvi elmaradások korrigálásának gyakorlata:

- Komplex logopédiai terápia
- Napi anyanyelvi játékok
- Drámajáték elemeinek alkalmazása

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés tartalma:

Napi gyakorlatunkban az anyanyelvi játékok egyéni és mikro csoportos szervezésére – alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz – külön időt biztosítunk.

A nyelvi játékok, gyakorlatok legfőbb ismérve, hogy játékos keretben végezzük, örömmel és sok-sok ötlettel fűszerezett csoportos játék keretében. A nyelv- és ajakügyesítő, valamint a hallásfejlesztő gyakorlatokkal lehetőséget teremtünk a hangzók helyes ejtésére. Ha ez mégsem következne be, akkor – mint a korábbi években is tettük – logopédus segítségét vesszük igénybe. Az óvodai csoportokban ugyanis csak a szükséges készségeket fejlesztjük a napi tevékenységek során (max. 5-10 percben)

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

- Óvodánkban a nevelés helyi pedagógiai program alapján történik. Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.
- A csoportszervezésnél figyelembe vesszük, hogy aránytalan terhet ne jelentsen az intézményben dolgozókra. Nem sérti az integrációs gyakorlatot, kerüli a szegregációt.
- Óvodán belül, ha a feltételek adottak, többféle csoportalakítási elv is érvényesülhet, amennyiben az nem sérti a helyi nevelési gyakorlat alapelveit.
- Az óvodába felvett gyerekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, figyelembe véve a szülők és az óvodapedagógusok véleményét, kérését.
- A gyermekcsoportokat mesékből, gyermekdalokból jól ismert szimbólumokkal jelöljük. (Maci, Méhecske, Katica, Mókus, Cica....)
- Az óvodai beíratáskor „előjegyzésbe” vesszük a még nem 3 éves gyermekeket, így előre tudjuk, hogy hozzávetőleg még mennyi gyermekre számíthatunk az év folyamán.
- Különös gonddal kell odafigyelnünk arra, hogy itt az óvodában a másik korosztályokkal is gyakorolhassák a viselkedésmódok elsajátítását óvodásaink. *Testvércsoportok* (udvaron, öltözőkben, mosdókban, ünnepek alkalmával, közös kiránduláson, játékban).

Személyi feltételek

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény Szivárvány Óvodájában 19 fő dolgozik.

A nevelőmunkát 18 óvodai alkalmazott látja el. (11 óvodapedagógus, a nevelőmunkát közvetlenül segítő dajkák száma 5 fő. Munkánkat segíti 1 fő óvodatitkár és 1 fő pedagógiai asszisztens.)

A továbbképzéseken prioritás

- az inklúzió, az integráció, a differenciálás és esélyteremtés, tehetséggondozás, egészségfejlesztés területén szerveződő továbbképzéseken való részvétel támogatása.

Célunk:

A hospitálásra épülő együttműködés gyakorlatának kialakítása.

Feladatunk:

Egymás munkájának minél teljesebb megismerése

Egymástól való tanulás megvalósítása

Együttműködés fejlesztése

Tartalma:

Új dolgozó beilleszkedését segítő gyakornoki rendszer működtetése.

Képzéseken való részvétel, új módszerek elsajátítása.

Nevelési értekezlet.

Rendszeres bemutató foglalkozások szervezése a nevelőmunka kiemelt területeinek és gyengeségeinek megoldására, majd azok közös értékelése.

Gyermekvédelmi és szakmai munkaközösség működtetése.

A nevelési tervek egyeztetése, ismertetése a dajkákkal.

A fejlesztőpedagógusokkal, logopédussal való konzultáció.

Munkaközösségi megbeszélések.

A gyermekek életében meghatározó szerepe van a felnőtt utánzásának, ezért az óvodapedagógus kulcsszereplő a nevelés folyamatában.

Sosem tévesztjük szem elől, hogy az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje a gyermekek számára modell, amit viselkedésükben lemásolnak, utánoznak, követnek.

Nevelésünk során a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. Az óvodapedagógus partnere, aki magatartásával, teljes lényével hatást gyakorol a gyermekekre. Minden gyermek közelében dolgozó felnőtt modell a gyermek számára, ezért fontos az összehangolt nevelési stílus.

A dajka kapcsolata az óvónővel, mint társsal fontos minta a gyermek számára, ezért kapcsolattartásukat a kölcsönös tiszteletadás jellemzi.

A dajka-gyermek kapcsolatát is szeretetteljes kommunikáció kíséri.

Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésre állnak, mely megfelel a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltakkal. Ezek folyamatos pótlása és korszerűsítése azonban elengedhetetlen.

A Pedagógiai Program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke a program végén található a 16. fejezetben.

Életrendünk

Életrendünk a csoportok életrendjeinek elemeiből, azok szellemében épül fel. Tartalmában azokat az elemeket emeltük ki, amelyek mindhárom korcsoportra jellemzőek. Életrendünk kialakításában elsődleges szempont a gyermekközpontság.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel. Az óvodai szokásrendszer elsajátításában az óvodapedagógus és a dajka közös, együttes munkája segíti a gyerekeket.

Reggel 6³⁰-tól, a „Gyülekező” csoportban napi váltással mindig más óvónő várja a korán érkező gyerekeket, ahol 7⁰⁰ óráig szabadon választott tevékenységgel tölthetik az időt. 7⁰⁰ órától már minden kisgyermeket a saját csoportjában várunk.

A csoportszobák tárgyainak praktikus, esztétikus elrendezése, a játékeszközök gyermek közeli elhelyezése, önkéntes és szabad játékanak lehetőségét szolgálják. A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, ismereteire építve, valamint az évszakok adta aktualitást figyelembe véve tervezzük meg a különböző tevékenységeket, mese, - dal - és vers kínálatunkat. Heti és napirendjeinkre a rugalmasság a jellemző.

A közös, együttes tevékenységekre különböző módon motiváljuk a gyerekeket.

A kötelező testnevelés foglalkozásokon való irányított mozgásra az óvoda alagsorában kialakított tornateremben van lehetőségük a gyerekeknek. A nagycsoportosok úszásoktatásban vesznek részt.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére szolgáló napi rendszeres testmozgást elsősorban a csoportszobákban, az udvaron és az óvoda nagy folyosóján végeztetjük. Tartalmát a természetes mozgások elemei, valamint a testnevelés foglalkozásokon megismert mozgások, játékok, és zenére történő játékos állatutánzó mozgások alkotják.

Kialakult szokás, hogy az együttes rendrakás után összeülünk egy kis közös beszélgetésre, játékra, mesére.

Óvodánkban a mesehallgatás a nap egyik eseménye. Minden csoportban van egy állandó hely a mesehallgatásra. Jó adottságú udvarunkon minden udvarrészen egy vagy két csoport osztozik.

A tízóraiztatás minden korcsoportban folyamatosan történik. 8-9 óra között. A napi étkezések során a gyerekek maguk választhatják meg a helyüket.

Az ebédhez a kisebb korcsoportokban mindenki magának, a nagyobb gyerekeknek, pedig a naposok terítenek meg.

A nap folyamán folyadékszükségletük kielégítésére a gyermekek által is hozzáférhető helyen vizet biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A délutáni pihenés időtartama korcsoportonként –és egyénekenként- más és más.

Minden csoportban pizsamára vetkőznek a gyerekek, s otthonról hozott ágyneműben pihennek. Megengedjük, hogy ágyukba egy általuk választott, óvodai vagy otthonról hozott - puha „alvótársat” vigyenek. A csoportokban kialakított szokások szerint pihenés előtt a délutános óvónő mesét, verset mond, énekel, megsimogatja a gyermekeket.

A felkelés folyamatos, a még alvó gyerekeket később gyengéd simogatással ébresztjük fel. A pihenést a rendrakás és a gondozási teendők elvégzése után uzsonna követi. Minden csoportnak külön öltözője és mosdója van.

A szülők érkezéséig szabadon választott tevékenységgel zárul a gyerekek óvodai napja. 16³⁰-ig a saját csoportjukban, ill. udvarrészükön, majd 17⁰⁰ óráig a „Gyülekező” csoportban, ill. annak udvarrészén játszhatnak.

A csoportos együttlét szabályainak meghatározásával, a pozitív viselkedési formák erősítésével, példamutatással egyértelművé tesszük a gyermekek számára a kívánt magatartást.

Hétköznapjainkat ünnepekkel, óvodai és népi hagyományok felelevenítésével tesszük színesebbé, tartalmasabbá.

Óvodánk és a csoportok életével kapcsolatos tudnivalókról, óvodai eseményekről faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.

Napirendünk

Óvodánk nevelési programja megkívánta tőlünk, hogy a folyamatos illetve részben folyamatos életforma biztosítása érdekében rugalmas napirendet állítsunk össze.

Ez tartalmazza az évszakhoz való alkalmazkodás, igazodás lehetőségét, valamint a csoportok együttműködésének feltételeit is.

Fő szempontunk a játékidő maximális meghosszabbítása, a tapasztalatok különböző színterű feldolgozása érdekében.

A gondozás és különféle tevékenységek rövid időre vonják ki az egyes gyermeket a játékból. A folyamatos játékba épül be a spontán és a szervezett tanulás is, melynek időtartama 5-35 perc.

Csoportjainkban a gyerekek minden nap hallgatnak mesét. Ennek napirendi helye többnyire a délelőtti, csoportszobai játékot követő közös rendrakás utáni időnek, illetve a tornatermi testnevelés előtti vagy utáni időszak, ill. pihenés előtt.

A nagyobb középső csoportosok és a nagycsoportosok rendszeresen vízhez szoktatáson, illetve úszásoktatáson vesznek részt a Koppány-völgye tanuszodában.

A középső és nagycsoportokban heti 1-2 alkalommal közös értelemfejlesztő játékokat játszunk. A drámajátékok „ÉN” erősítő játékok is fokozatosan beépülnek napirendünkbe.

A szabad levegőn tartózkodás időkerete optimálisan (időjárástól, évszaktól függően) legalább napi egy óra, de a lehető legtöbb időt kell a szabad levegőn tartózkodni.

Napirend, hetirend

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak.

A napirend, hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek figyelembevételével, rugalmasan alkalmazkodva történik.

A hetirendet befolyásoló tornaterem beosztást az óvónők tervei alapján koordináljuk.

A pedagógiai szemléletünkből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk.

A napirend rugalmassága lehetővé teszi az egész nap folyamán az elmélyült tevékenykedést, elegendő időt biztosítva, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék.

A napirendet az óvónők a gyermekek életkor, alvás-, mozgásigényére, étkezésekre megfelelő időt biztosítva alakítják ki.

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, lehetőségeket. A gyermeki aktivitást biztosító indirekt módszert alkalmazzuk.

Kötött formában szervezzük a mozgásfejlesztést a tornatermünkben, mert a mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozottabb figyelmet igényel. A testnevelési játékok fogó- és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik. Ezen indokok alapján szervezünk énekes játékfoglalkozást is időnként kötötten. Ez a szervezeti forma is ad lehetőséget differenciálásra.

Projekt módszerrel dolgozunk, melyet 2-4 heti témákra bontva dolgozunk ki. Tervező munkánkat az évszakok köré fonjuk, melyben fontos szerepet játszik a külső világ tevékeny megismerése. A mindennapi tevékenységeinket komplex módon valósítjuk meg a játékon belül.

Napirend:

Idő	Tevékenység		Óvodapedagógus	Dajka
	Fő	Mellék	Feladatai	
6:30	Játék	Gondozás: Önkiszolgálás Egészségügyi szokások gyakorlása	A játékhoz rendelkezésre állunk. Egyéni fejlesztés	Gondozási feladatok segítése a gyerekek igénye szerint. Ügyelet a mosdóban. A környezet előkészítése, rendezése
8:30-9:30	Gondozás	Tízórai Munka jellegű Gondozás	Étkezés szervezése Tanulási és munkajellegű tevékenységek szervezése	Gondozási feladatok
	Játék	Tanulás: Kötetlen szervezett Mindennapos testnevelés	Egyéni- csoportos fejlesztés, levegőztetés.	
11:45				
12:15	Gondozás	Ebéd Munka jellegű: Naposság önkiszolgálás egyéni megbízatások	Az étkezés és a pihenés szervezése, irányítása,	Gondozási feladatok differenciált ellátása a gyermekek körül
15:15				

14:45		Uzsonna		
	Játék	Gondozás: Önkiszolgálás egészségügyi szokások gyakorlása Munka jellegű egyéni megbízások	Egyéni fejlesztések A játékhoz rendelkezésre állunk.	Gondozási feladatok ellátása személyre szólóan
17:00				

Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a normarendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

Hetirendjeink rugalmasak, a tevékenység kínálatunkat a gyermekek érdeklődéséhez, hangulatához, időjáráshoz, fejlettségéhez igyekszünk igazítani.

A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyhez az óvónő megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít. (5-35 perc)

A tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét.

Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

Tevékenységek	
A külső világ tevékeny megismerése	
Mese, vers,	A hét minden napján minden korcsoportban
Ének-zene énekes játék, gyermektánc	
Testnevelés foglalkozás Mindennapos testnevelés	Tornatermi beosztás szerint Úszásoktatás Minden nap a teremben vagy az udvaron
Rajzolás, festés, mintázás kézimunka	

Életrendünk ritmusát a hetente ismétlődő tevékenységek (5 féle) adják, változatosságot ezek tartalma, kapcsolatrendszere.

A szervezett tanulás munkaformák:

Frontális	Testnevelés, mindennapi testnevelés, mindennapi mese, ének, énekes játék, gyermektánc
Mikro csoportos	A külső világ tevékeny megismerése, vers, mese, rajzolás, festés, mintázás, ének-zene, énekes játék, gyermektánc, testnevelés, mindennapos testnevelés
Kooperatív	Külső világ tevékeny megismerése, vers, mese, rajzolás, festés, mintázás, ének-zene, énekes játék
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint
Páros	Együttműködés rokonszenvi alapon, mely segíti a nevelés eredményességét. Tanulási motiváció kialakulását célozza, részképességeket fejleszt.

A pedagógiai ellenőrzés rendszere

Óvodai dokumentumok

- Az óvoda Pedagógiai Programja
- Házi rend
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Az **igazgató** éves pedagógiai munkaterve.
- Csoportnapló
- Felvételi és mulasztási napló.
- Felvételi és előjegyzési napló.
- Törzskönyv
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Projekt terv készítése
- Heti rend és napi rend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos értékelése

A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

Cél:

Olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. Reális és szakmailag megalapozott értékelés az alapja a további fejlesztési feladatoknak.

A szülők folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről.

Alapelvnek tekintjük, hogy az óvoda nevelési intézmény, így a lehetséges és szükséges mérések ennek megfelelően tervezettek. A nevelés-tanulás egymásra ható és egymást feltételező folyamatát kívánjuk a mérésekben tükröztetni.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum intézményi szintű szempontjai

A gyermek és körülményeinek megismerésére már az első szülői értekezletet követő családlátogatáson elkezdődik, majd anamnézis felvételével és bejövet méréssel folytatódik.

A gyermekek fejlődését fejlettségmérő lapon rögzítjük és követjük az óvodai élet folyamatában, egészen iskola megkezdéséig.

A differenciált egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell, kiemelten a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermekek esetében. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyereket miben, mivel kell segíteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer – a **gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció** rögzíti.

Az információk rögzítésére szolgáló dokumentumok

Dokumentum	Mérési, értékelési területek, szempontok	Információ rögzítése
Anamnézis	A gyermek óvodáskor előtti fejlődésének, a család szocio-kulturális jellemzőinek megismerése	Óvodáskor kezdetén
A gyermek fejlődésének mutatói Bejövet mérés		Óvodáskor kezdetén Majd évente kétszer
Képességek	Testi képességek Szociális képességek Értelmi képességek	
Tevékenységek	Mozgás Játék Munka Külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	

Fejlettséget követő lapok kimeneti célokkal	Testi érettség Szociális érettség Értelmi érettség	Évente 1×, minden év áprilisában
Egyéni fejlesztési terv	Tehetséges gyermekek HHH HH gyermekek SNI illetve BTM gyermekek	Havonta

A mérés során keletkezett dokumentumok felhasználása

Az óvodapedagógus számára	A szülő számára
A kapott eredmények alapján megvalósul az egyénre szabott fejlesztés Újabb mérések adataival bizonyítják a változásokat.	Jelentős információhordozó A szülő a konkrét adatokból látja gyermeke aktuális fejlettségi szintjét. A tájékoztatás a családdal való együttműködés gerincét képezi. A mérési eredmények megbeszélése

A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja: a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

Dokumentumok ellenőrzése, elemzése.

A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése.

A helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvoda vezetője a felelős. Az ellenőrzés, értékelés is az ő feladata. Fontos az objektív értékelés, amely alaposítást, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteltben tartása, a módszertani szabadság biztosítása.

Az ellenőrzés kiterjedhet dokumentumok ellenőrzésére, valamint a gyermekcsoport fejlettségére. Az óvónők pedagógiai munkájuk ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkájuk értékelésével tisztában legyenek, megőrizzék a megújulás képességét, innovációjuk szakmai kontroll segítségével fejlődjön.

Az ellenőrzés a tanév folyamán előre ütemezetten történik, az óvoda éves pedagógiai működési tervet tartalmazza.

Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzésére értelmezve.

Gyerektükör

Bemenet vizsgálatot minden gyermeknél november 1.-ig elvégezzük.

A tavaszig érkező gyerekek bemeneti mérése folyamatosan történik.

A gyermekek egyéni mérésének ideje, az adott nevelési évben két alkalommal történik, októberben és márciusban.

Az egyes csoportokban dolgozó óvónők a megfigyeléseiket rögzítik a gyermeki mérések egyéni mérőlapjain, majd százalékolják.

Csoportos összesítőt végeznek, melynek határideje április 15. A felelősök az adott csoportok óvónői. Április 1 után érkező gyerekeket csak a következő nevelési évben mérjük fel.

Az óvoda szintű összesítést a következő tanév szeptember 30-ig végzi el a minőségellenőrzési csoport a mérés összesítő lapon. Ezt követően elkészítjük az összesített óvodai összesítést, melynek határideje október 15. A nagycsoportos gyerekek kiment vizsgálatának határideje április 30. Felelősök az adott csoport óvónői.

A mérés értékelés célja, hogy előkészítse a pedagógiai tevékenységének hatékonyságát azáltal, hogy folyamatosan figyeljük a gyermekek fejlődési ütemét, hoz igazodva, tervezzük a feladatait, juttatjuk el a gyermekeket önmagukhoz képest magasabb fejlettségi szintre.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Gyermek - szülő és óvodapedagógusok kapcsolata

Alapelvek:

- A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét, tiszteljük a szülőt, elfogadjuk még akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztalunk.
- A szülőkkel való kapcsolatunkban az őszinte odafordulást, az empátiát és a segítő szándékot éreztetjük addig a pontig, amíg a szülő képes elfogadni. A kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és arra törekszünk, hogy ez tovább mélyüljön a közös programok, együttes tevékenységek alkalmával.
- Elismerjük és elfogadjuk a család szokás és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában. Tiszteletben tartjuk a családok vallásos érzelmeit, politikai álláspontját.
- Mindaddig a család magánügyének tekintjük a családban történeteket, amíg azt nem tapasztaljuk, hogy azok a gyermek fejlődését, testi és lelki épségét veszélyeztetik. A gyermekek testi bántalmazásának, lelki sanyargatásának legkisebb gyanúja esetén is azonnal fellépünk.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli tisztelete és védelme.

Cél:

- Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtése, a nevelőpartneri viszony kialakítása és működtetése;
- Olyan nevelői hatások érik a gyermekeket, amelyek egymást erősítve segítik a gyermekek fejlődését.

Feladat:

- A kapcsolattartás eddigi formáit minden nevelési év elején ismertetjük a szülőkkel. Új kapcsolattartási formák kidolgozása a szülők bevonásával.
- Szülői szervezet létrehozásának és működésének támogatása.
- A szülők figyelmének felhívása törvény adta jogaikra és kötelességeikre.
- Pontos információátadással segítjük a pontos tájékozódásukat.

- A Pedagógiai Program, Házirend, SZMSZ véleményezésének megszervezésénél véleményüket figyelembe vesszük. Első szülőértekezlet alkalmával ismertetjük a helyi nevelési programot és a Küldetésnyilatkozatunkat.

Óvoda-bölcsőde:

A bölcsőde az óvodába lépés előtti intézményes nevelés szintere. Célja, hogy az átmenet ne okozzon érzelmi megrázkódtatást.

Feladata:

- A kiscsoportos óvónők látogatása a bölcsődében augusztus végén.
- A bölcsődések látogatása a gondozó nénikkel együtt az óvodában.
- Esetleges tapasztalatcserék szervezése.
- A beszkottatási idő után a gondozónők látogatása a kiscsoportban:
- A gyermekek beilleszkedésének megfigyelése, közös megbeszélése.

Óvoda-iskolák:

Célja:

- A kapcsolatok kialakításában, kezdeményezésében az óvoda legyen nyitott, kezdeményező.
- A jó kapcsolat alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.
- Nem felkészítjük, hanem *alkalmassá tesszük az iskolai életre.*

Feladata:

- Programunk megismertetése, elfogadtatása.
- Emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása.
- Érdeklődés egymás szakmai munkája iránt. Szakmai tanácskozások szervezése.
- Közös ünnepek, vagy egymás ünnepeire meghívás
- Kölcsönös látogatás az intézményekben.

Hogy az átmenet zökkenőmentes legyen:

- Meghívjuk a tanítónőket a nagycsoportokba, utána megbeszélgetés szervezünk.
- A gyermekek látogatása az iskolákban.
- Megszervezzük a szülők és az első osztályos tanítónők találkozását az óvodában.
- A tanévnyitóra a volt nagycsoportos gyerekeket a volt óvó nénijük is elkíséri.
- Az óvónők látogatása az első osztályokban, melyet tapasztalatcsere követ.
- Kérdőív, interjú – visszajelzés – értékelése, elemzése.

Óvoda-közművelődési intézmények (Könyvtár, Galéria, Művelődési Ház):

Célja, hogy elősegítsék a nevelési feladataink sokoldalú megoldását.

Feladata:

- Rendezvényeik közül úgy válogatunk, hogy a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe vesszük, óvodapedagógiai elveinkkel összhangban legyenek.
- Látogathatjuk csoportosan az óvodapedagógus vezetésével vagy egyénileg, szüleikkel.

Egészségügyi szakszolgálatok (Gyermekorvos, védőnők fogorvos):

Célja:

- Éves munkaterv alapján, időben tervezhető kapcsolattartás.

Feladata:

- Szűrések idejének egyeztetése.
- Kötelező orvosi vizsgálat az 5 éveseknél.
- Fogászati szűrővizsgálat.

Az együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervekkel

Együttműködés az alapszolgáltatási központtal

- A családok szociokulturális háttérének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése (például szülői értekezleten)
- Szükség esetén esetjelzés
- Étkezési kedvezmény lehetőségeinek közvetítése (a beíratást követően)
- Eseti támogatás közvetítése
- Nyári étkeztetésben való részvétel közvetítése
- Adományokra szorulóknak jelzése
- A szülőkkel való kapcsolat segítése, szolgáltatás fokozása (gyermekfelügyeletben való részvétel)

Együttműködés a védőnőkkel

- A gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- A gyermekek egészségügyi, tisztasági szűrése
- Státuszvizsgálatok alapján az iskolaérettség megerősítése
- Gyermekorvosi-szakorvosi vizsgálat kezdeményezése

Együttműködés a szakmai és szakszolgálatokkal

- Gyógypedagógiai fejlesztés, tanácsadás
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében szakpedagógiai segítség kérése
- Fejlesztési terv közös kidolgozása
- Nevelési tanácsadás

Tartalma:

- Helyszíni csoportos vizsgálat kérése (családok utaztatásának elkerülése)
- Értesítés kérése a vizsgálat időpontjáról (a vizsgálaton való részvétel segítése)
- A tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság elé közvetlen utalás, soron kívüli vizsgálat kérése
- Logopédiai ellátás: heti 1-2 alkalommal
- Tehetséges gyermekek fejlesztésének segítése

Együttműködés a Kisebbségi önkormányzattal

Tartalma:

- Beóvodázás megvalósítása, a rendszeres óvodába járás segítése
- Mentálhigiénés hátrányok csökkentése, erős szokás-szabály rendszer közvetítése

- Szociális segítségnyújtás lehetőségeinek keresése (adományok, hiányzó felszerelések biztosítása)
- A szülők meggyőzése, a segítség családhoz illesztett megoldásainak keresése

A Kárpát medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és-lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt. A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít.

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása kiterjedhet az alábbi speciális nevelési igényű gyermek ellátására:

- *Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek*
- *Látássérült gyermek*
- *Hallássérült gyermek*
- *Enyhén értelmi fogyatékos gyermek*
- *Középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek*
- *Beszéd fogyatékos gyermek*
- *Autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek*
- *Figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar*

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend

során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység **olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az **egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez** a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani **kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.**

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése .

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

- a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

- A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladat :

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Feladat:

- megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység:

Feladat:

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés:

Feladat:

- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Feladat:

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat :

- a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek vakok, aliglátók és gyengénlátók.

Feladat:

- minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban,
- a közösséghez való alkalmazkodást,
- a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását,
- a közösség előtti szereplést.

Kiemelt feladat:

- az önkiszolgálás megtanítása,
- a tárgyak és helyük megismertetése,
- a rendszeret, a higiénié (a szem és a kéz tisztán tartása).

Az adott szembetegségre vonatkozóan mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

A gyengénlátó gyermekek óvodai nevelése

- Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik,
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.

- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek óvodai nevelése:

- egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés,
- Gyógypedagógiai óvodai ellátás.

A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van.

Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló – gyermekeknél a beszéd tartományban mért hallásveszteség 30–45 dB közötti, középsúlyos esetben 45–65 dB közötti, súlyos esetben 65–90 dB közötti hallásveszteséget mutatnak ki. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejlesztetheységük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

A nagyothalló – gyermekek

- anyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókinccsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata.

A halmozottan fogyatékos hallássérült

óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosítja a fejlesztés lehetőségét.

A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.

Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodások korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodáskort megelőzően, közvetlenül születés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését.

Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókinccs bővítésére,
- a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókinész, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A beszéd fogyatékos gyermek fejlesztés :

- középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége:

- a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.
- Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző :

- a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil,
- a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv,
- hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

A korai speciális terápia hiányában a kommunikációs eszköztár fejlesztése lesz az óvodai fejlesztés fő célja, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodai nevelés, a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő használandóak a fejlesztésre.

A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárási okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni, mikrocsoportos foglalkoztatás keretében.

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontjai:

- Egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás a gyermekek képességének, motiváltságának ismeretében
- Játékos, kreatív, kerülve az iskolai helyzeteket, nyugodt, ingerszegény környezetben
- A foglalkozások időpontja és helye tekintetében rendszeres

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a nevelési tanácsadó fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult.

A fejlesztő pedagógiai ellátás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, keretében valósítható meg. jogszabályban meghatározott kedvezményekben részesülnek.

A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan

alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei a játéktevékenység, a bábjáték. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projektmódszer. A tehetséges gyerek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességűekre általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. A tehetséggondozás során a tehetségigéreteket fejlesztjük a gazdagítás, dúsítás, differenciálás eszközszerével komplex programok keretében.

Alapelveink:

- A tehetségigéretek erős oldalának fejlesztése
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása

Célunk:

A tehetségigéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében.

Feladataink:

- A tehetséges gyermek felismerése
- Sokféle tevékenység biztosításával a gyermekek érdeklődési körének megismerése
- A tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- A gyermek pozitív éntudatának kialakítása és erősítése
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása
- A pedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén
- A szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében

A tehetséggondozás tartalma

Integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségigéretek” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.

Műhelyfoglalkozások vezetése, mely a „tehetségigéretek” speciális érdeklődésére épít speciális többlet nyújtásával a gyermekek képességeinek és érdeklődésüknek megfelelően. A többségen belül a differenciálás eszközszerével a tehetség fejlesztése.

A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti. Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, már jól működő komplex tehetségfejlesztő program adaptálása, majd tehetségfejlesztő munkacsoportok létrehozása az alábbi területeken:

- Mozgás (ovi-foci, ritmikus mozgás)
- Vizuális nevelés
- Anyanyelvi nevelés
- Gondolkodás fejlesztése

A tehetséggondozás folyama

- A tehetségigéretek felfedezése

Fejlődési naplóban képességméréseket végzünk megfigyelés és konkrét mérés alapján. A tehetséges gyermeket az óvodapedagógus javasolja a tehetségműhelyben való fejlesztőmunkába.

Mérések

- A mérések alapjául a saját kidolgozott mérési rendszert és a megfigyelési szempontjainkat vesszük figyelembe, folyamatos a visszacsatolás és az értékelés.
- A gyermekekről portfólió készül, amely tartalmazza a gyermekek alkotásait, az óvodapedagógusok által leírt folyamatos megfigyeléseket, tapasztalatokat.

A hátrányos halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, az óvodai fejlesztőprogram /IPR/ megvalósítása a mindennapok során

Integrációs programunk célja, hogy az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésére, elősegítse, a személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, a felzárkóztatás. A hátrányos, illetve hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

- Észrevenni és kiemelt figyelmet fordítani azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják.
- A gyermekek rendszeres óvodába járása

Az óvodai fejlesztő program keretében – a gyermek igényéhez igazodva – biztosítja az óvoda

- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

Ezen felül még feladatunk a :

- Befogadó környezet biztosítása
- A hátrányok csökkentése, egyénre szabott differenciált fejlesztés
- A veszélyeztetettség csökkentése.
- A családdal, az alapszolgáltatási központtal, a Szakértői Bizottság pszichológusával, logopédussal, fejlesztő pedagógussal, a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését.
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő támogatás
- Támogató, meggyőző munka a szülők felé

A fejlesztő program keretében a pedagógus feladata:

A személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés, együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermekek nevelésében, a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés, a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

- A hátrányok ne növekedjenek.
- A fokozott törődés ne megkülönböztetett bánásmódban fejeződjék ki.
- Érzelmi támaszt nyújtó bizalmat sugározzon.
- A gyermek iránti megbecsülés, elfogadó szeretetteljes beállítódással.
- A szülők bizalmának megnyerése, mert a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.

Az óvodai mindennapokban nagy figyelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű családokból érkezett, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, törekedve a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására.

Gyermekvédelmi tevékenységünknek köszönhetően a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek beóvodázása jelenleg közel 100 %-os. Ebben nagy szerepe van a meggyőző óvodapedagógiai munkának, mely eredményt szeretnénk a továbbiakban is megtartani, illetve fokozni.

Legfontosabb a gyermekek rendszeres óvodába járása, ezért ezt minden óvónő figyelemmel kíséri és ha szükséges, folyamatosan tartja a kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre. Az együttnevelés érdekében elsődleges feladatunk a családok megnyerése.

Figyelemfelhívással, példaadással erősítjük a szülő felelősségét gyermeke nevelésében.

Gyermekeiken keresztül igyekszünk pozitívan hatni a családi háttérre is.

A gyermekekkel egyéni és mikrocsoportos formában kompenzációt végzünk, egyéni fejlődésükről az óvónők egyéni fejlesztési tervet készítenek.

Ennek érdekében:

- minden 3. évét betöltő gyermek számára biztosítjuk az óvodai ellátást
- elfogadó környezetet biztosítunk a gyermekek számára
- a szükségletekhez igazodó, differenciált fejlesztéssel, tehetséggondozással alapozzuk meg az iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek kialakulását
- harmonikus, beilleszkedésre képes személyiség formálásával megkönnyítjük a társadalmi beilleszkedés folyamatát
- hátránykompenzáló tevékenységeket szervezünk

A fejlesztés gyakorlata

A fejlesztőtevékenységek színterei:

- Csoportszobai integráció: sérülésspecifikus feladat tervezése a napi tematika szerint (jelölése a művelődési tartalomnál), szokás szabályrendszerben megjelenő feladatok
- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok tervezett tevékenysége,
- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése
- Együttműködés a szülőkkel

A fejlesztési tevékenység értékelése

- Fejlettségmérő lapok áttekintése (félévente)
- A fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciába tartozó tesztekkel: (évente)
- Az állapotváltozásról kontrollvizsgálat a szakértői bizottságnál

Szükséges feltételek

Az alapvető tárgyi eszközök megtalálhatók:

- Nagyméretű tükör,
- Lateralitást (oldalíságot) jelölő karszalag

- Anyanyelvi eszközök,
- MINIMAT eszközök, képkártyák
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák, hengerek, Wesco eszközök)
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesekké válnak társaikkal való együttműködésre, közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket, nem kerülnek peremhelyzetbe (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Természetessé válik a különbözőség elfogadása, segítőkész, odaforduló magatartás jellemző minden gyermekre
- Képessé válnak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Képesekké válnak a figyelem összpontosítására.
- Egészséges személyiségfejlődés, reális énkép, reális önértékelés alakul ki a gyermekekben
- A tehetség gondozás során alakul a gyermekek önkifejező képessége, koordinációs képessége, térpercepciójuk erősödik, alkotásaikban érvényesül a kreativitás és az alkotás öröme.
- A differenciált fejlesztés következtében induló hátrányaik csökkennek
- Az egyéni érési ütemnek és képességnek megfelelően alkalmassá válnak az iskolakezdésre.

A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló

Az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a tankötelezettségét óvodába járással nem tudja teljesíteni.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

*„A gyermek
csináljon bármit,
ami nyitogatja szemét, eszét,
szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi játszik.
De mi már tudjuk mire megy a játék.
Arra, hogy a világban
otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”*

(Varga Domokos)

A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi, pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A játék az óvodás gyermek elsődleges, alapvető, spontán, mindennapjait átszövő, semmi mással nem helyettesíthető, nem pótolható, magáért a tevékenység örömeért végzett, önkéntes szabadon választott komplex gyermeki tevékenység.

Játékon keresztül ismerkedik a gyermek mozgáskészségének lehetőségeivel, a tevékenységek folyamatában fejlődik kézügyessége. Jelentős hatással van értelmi képességeinek fejlődésére, fejlődik érzékelése, észlelése, tartósabbá válik figyelve.

Megbízhatóbb lesz megfigyelőképessége, tudatosabb az emlékezetbe vésés és a felidézés fokozza tájékozódó-kutató tevékenységét, fejleszti lényegmegragadó képességét. A játéknak jelentős képzelet fejlesztő hatása van, a tevékenységek közben felmerülő problémák megoldását a gondolkodás fejlődése segíti.

A játék kezdeményezőbbé, találékonyabbá teszi a gyermeket, fokozza bátorságát, önállóságát, önbizalmát. Hozzásegíti ahhoz, hogy a cselekvéseiben türelmes, kitartó legyen, miközben fejlődik akarateréje, kialakul benne a későbbi munkafegyelem alapja. A közös tevékenységekben megtanulja az alkalmazkodást, közben alakul jelleme.

A játékban a gyermek megoldási módokat kap egyes élethelyzetekben való viselkedésre, újraélheti kellemes élményeit. Kielégíti szorongásait, negatív élményeit, megnyugodhat.

A gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb személyiségformáló tevékenysége, ezáltal az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, amit az óvónőnek tudatosan kell felhasználni a készség, képességfejlesztés, a nevelés érdekében.

Célja:

Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékban megélt tapasztalatok birtokában gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái.

A jó szokások, és a gyermeki műveltség megalapozása elsősorban a játékban valósuljon meg. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

Feladata:

Tudatosan és spontán megszerzett tapasztalatok, ismeretek, élmények rendszerezése, feszültségek csökkentése.

A játék közben az együttműködés, alkalmazkodás, magatartás, viselkedés szabályozása

Változatos játéktevékenységek során a gyermek egyéni képességeinek fejlesztése.

A játék váljon a tanulás helyévé, módszerévé

Gyermeknevelő munkánk pedagógiai koncepciójában rangos szerepe van a gyermek **játékának**, melyet az óvodás alapvető tevékenységének tartunk.

Játék:

Alapozó funkciót tölt be óvodánk nevelési folyamatában.

A játékban feldolgozott érzelmi és érzelmi tapasztalatok és a megnyilvánuló utánpótlási késztetés - fejlesztik a kisgyermeket a leghatékonyabban.

A természetes szorongás, félelem valódi ellenszere az érzelmi biztonság, a mi szeretetünk, amit a gyerek számára megfogható, és feldolgozható módon tudunk közvetíteni.

Nevelési gyakorlatunkban kétféle játékot különböztetünk meg:

A gyermekek szabad játékát, melyhez az óvónő (közvetett) módon kapcsolódik.

Az óvónő által kezdeményezett (irányított játék) nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységet, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

A különböző spontán és tervezett, szervezett tevékenységek a gyermekek szabad játékába épülnek be, integrálódnak. Egyéni - páros és/vagy csoportos formában.

Csoportjainkban a gazdag társas helyzetekből hiányzik ugyan mindhárom korosztály együttes jelenléte, de a különböző fejlettségi szintű gyermekek is gyakorolhatják a „gyengébb és erősebb”, a tolerancia - készség fejlődését, az alá- és fölérendeltségi szerepeket.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Óvodáskorban megjelenő játékfajták, játékformák:

- Gyakorló vagy funkciójáték
- Konstruáló, építő (alkotó) játék
- Szerepjáték
- Szabályjáték
- Népi játék
- Dramatikus játék, bábozás
- Barkácsolás

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Dramatizálás

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket kötetlen módon dramatizálják.

Minél inkább megragadják érzelmileg a gyerekeket az irodalmi alkotások, annál nagyobb a valószínűsége, hogy valamilyen formában feldolgozzák azokat. Beépítik játékukba, elbábozzák, vagy éppen lerajzolják.

Célja:

- Újraalkotás.
- Összedolgozásra való képesség, együttműködésen alapuló játék.

Feladata:

- Adott mese, vagy mesejelenet feldolgozása a gyermekek elgondolása szerint.
- Mélyítse el a társas kapcsolatokat a tervezgetés, játéktér berendezése, eszközkészítés során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Folyamatosan bővülő, állandóan változó tartalmú kelléktár összeállítása kész, félkész, ill. megmunkálatlan anyagokból a szülők segítségével.
- Barkácláda feltöltése változatos anyagokkal, jó minőségű szerszámokkal, hogy a gyerekek megvalósíthassák ötleteiket.
- Segítség nyújtása a gyerekek igénye szerint, a kreatív ötletek támogatása.

Bábjáték

A gyermekek számára a báb élőlény, a látott jelenet, pedig valóságos esemény. Elhiszik, hogy a báb a saját erejéből mozog, a saját hangján beszél, pedig látják a mozgató, beszélő felnőttet. *A gyermekek hisznek a báboknak!*

Célja:

- Újraalkotás.
- Maradandó, tökéletes élmény nyújtása, szépség és harmónia iránti igény kielégítése.
- Képzelet működtetése, kreativitás.
- Szimbolikus gondolkodás.

Feladata:

- A gyermek a báb segítségével szavak, és cselekmény szintjén közölhet.
- Tanítson együttérzésre, oldja a szorongást.
- Közvetítsen dramatikus helyzeteket.
- Mélyítse el a társas kapcsolatokat a tervezgetés, eszközkészítés és megvalósulás során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőségeinkhez, képességeinkhez mérten a legváltozatosabb bábkészlet biztosítása.
- A báb sokrétű alkalmazása.
- A gyermekeket bevonjuk a bábkészítés rejtelseibe oly módon, hogy szabadon szárnyalhasson a gyermeki fantázia, szabad utat kapjon a kreativitás.
- Óvodai szinten évi 2-3 alkalommal, igényesebb bábjátékkal örvendeztetjük meg a gyerekeket, ily módon téve színesebbé óvodai ünnepünket.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével az egyszerű mondókák és népi játékok adaptációjától a hosszabb lélegzetű mesék feldolgozásához is eljuthatunk.
- Olyan mesét választunk bábozásra is, amelyben – Mérei Ferenc kifejezésével élve – a „veszélytelen veszély” tudata normalizálja a mese keltette feszültséget.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk szórakoztatására.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.

A gyermek: Szabadon kapcsolódik be és vesz részt az egész napot kitöltő nevelési folyamatban.

Eldönti, hogy kivel, mit és mennyi ideig játszik, a csoportban kialakult szabályok betartása mellett.

Csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását - az adott napirendi szakaszon belül.

Tudatosan és spontán szerzett tapasztalatait, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően dolgozza fel. Ezáltal fejlődnek és fejleszthetők képességei. Így válik a játék, a tanulás terévé, módszerévé, helyévé.

Az óvoda feladata:

- Megfelelő hely kialakítása a csoportszobában az óvodai játékhoz.
- A csoportban biztosítunk állandó játszóhelyet, de a változtatásra is lehetőséget adunk.
- Segítjük a több napon át tartó játékot (bővítés, kiteljesítés).
- Az udvaron játszóhelyeket, lehetőséget biztosítunk változatos mozgásra: nagymozgás fejlesztésre, mászókézésre, térbeli helyzetek gyakorlására, labdajátékokra stb., törekszünk arra, hogy a gyerekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn.
- Biztosítjuk a különböző életkorú és fejlettségű gyerekek számára az eltérő játékeszköz-igényt.
- A játékeszközök könnyen tisztíthatóak, nem balesetveszélyesek, esztétikusak, motiváló hatásúak, megfelelő minőségűek.
- A nagymozgások fejlesztésére az udvaron biztosítunk megfelelő eszközöket.
- A különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeknek sok közös tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget, személyiségük fejlődésének érdekében.
- Figyelembe vesszük az egyéni élményeiket, lehetőségeinkhez mérten a gyermekek egyéni elképzeléseit, /melyet a különböző családi háttér befolyásol.
- Építünk a szülővel közösen végzett gyűjtőmunka örömére.

Az óvónő szerepe, pedagógiai magatartása a játékban:

- utánozható és bevonható játszótárs
- viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát, elfogadtatja a másságot
- magatartása együttműködő, támogató, segítő, ösztönző
- fantáziát serkentő és a kíváncsiságot ébresztő derű, humor jellemzi
- csoportjában kialakítja az együttélés szabályait
- nem hagyja magára a gyermeket a játékban
- bekapcsolódik, nem irányít, alakítja, támogatja a gyermekek közötti játék és társas kapcsolatokat, az együttélés szabályainak alakulását
- kisebbeknél kezdeményező, rendelkezik a játékból való „olvasni tudás” képességével, mely empátiát, tapintatot igényel
- olyan szinten segít, amilyenre a gyermeknek szüksége van
- segít a gyermekek közötti konfliktusok elrendezésében, lehetséges megoldás megtalálásában
- a játékba csak a gyermek testi épségének védelmében avatkozik be
- tiszteletben tartja a gyermekek játék kezdeményezéseit, a gyermekek által vállalt szabályokat

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása, - nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése és fenntartása. Esztétikus, cselekvésre inspiráló környezet biztosítása. A játékok a gyermekek által jól látható helyen történő elhelyezése.

- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során, élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- Az egyéni élmények, tapasztalatok feldolgozásának segítése, az óvónő tudatos jelenlétével indirekt módon fejlessze a gyermekek közötti játékkapcsolatokat.
- Játékhelyzetekben a gyermek kommunikációs képességeinek differenciált fejlesztése.
- A játékfajták és azok tartalmának fejlesztése az egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- A szülők szemléletformálása – ötletadás játékvásárláshoz.
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- A játékirányítást segítő (szabad, irányított játék) pedagógiai, pszichológiai szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek az önfelelt játékra, melyhez a megfelelő helyet, eszközöket, anyagokat önállóan ki tudják választani. Szükség esetén kiegészítő eszközöket is készítenek egyedül, társaikkal, óvónőjük segítségével.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Ismerik a játékhoz használható eszközök helyét, használatukkal kapcsolatos szabályokat, - és azokat be is tartják. Maguk is észreveszik, jelzik, ha megrongálódott valami, segítenek a megjavításukban.
- A játékok során képessé válnak a szerepek megosztására, a játékszabályok betartására. Játékokban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- Hosszabb ideig képesek együtt játszani, elmélyültek, kitartóak.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Probléma helyzetekben kreatív megoldásra törekszenek.

Művészeti tevékenységek

„A szépség mindenütt ott van.

Nem rajta múlik, hogy nem tudjuk meglátni.”

/Auguste Rodin/

A művészet ismerete, szeretete, az emberi kultúra megismerése már óvodás korban elkezdődhet. A világ szépségeivel való ismerkedés már kora gyermekkortól hat a gyermekekre, ami egyéni szűrőn, sajátos nézőpontból bontakozik ki. Ezért mindig arra kell törekednünk, hogy a gyermek saját maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, segítséget abban az esetben adjunk, ha azt a gyermek igényli.

A gyermek a közvetlen környezetében találkozik először a hangok, illatok, színek, formák, ritmus világával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre az ingerekre épülnek, melyeket óvodai nevelésünk komplex módon építi be a művészeti nevelésbe.

A művészeti nevelés egyik legbiztosabb támasza és eszköze a népművészet. Mindannyiunkban él a kíváncsiság, hogy megismerjük elődeink életét, a kisgyermek is szívesen nézegeti régi korok tárgyi emlékeit, hogyan öltöztek régen, milyen szobában laktak, mivel játszottak.

Irodalmi és zenei anyagunk összeállításakor minden korcsoportban szerepelnek a népi mondókák, kiolvasók és népi játékdalok. A mesék jelentős hányada a magyar népmesekincsből való.

Nem mondhatunk le a népi képzőművészet tiszta stílusáról, forma- és színvilágáról, melynek díszítő elemei rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, lényegmegragadás, érzelem- és képzeletgazdagság, eleven színvilág jellemzi mindkettőt.

A népművészeti tárgyak megismertetésére többféle lehetőség van. Egyik a múzeum látogatás vagy népművészeti tárgyak bemutatása az óvodánkban. Képek gyűjtése régi tárgyakról, népszokásokról.

Célja:

- Erős érzelmi kötődés alakuljon ki a gyermek és a művészetek között.
- Formálódjon a gyermek környezettel való viszonya.

Feladata:

- Komplex élmények biztosításával.
- Egészséges, átlátható, esztétikus környezet megfelelő és sokféle eszköz biztosítása.

Verselés, mesélés

Az anyanyelvi nevelés leghatékonyabb eszköze a mese és a vers.

A mese emberi kapcsolatokra tanítja a gyermekeket, s mindig többről szól, mint amennyit kimond.

Örömforrás, társas élmény s vigasztaló, világrendező erejével nagy belső energiákat mozgósít. A mesék – különösen a népi eredetű és tündérmesék – olyasmiről mondanak ki, amit a gyermekek más módon nem értenek meg, hogy a világban jelen van a jó és a rossz, s ezek állandó harcban vannak egymással, hogy a problémákat meg kell és meg is lehet oldani, nem pedig elkerülni.

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget, választ ad a lét alapkérdéseire. Oldja a szorongást, amelyet a még nagyrészt ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekből.

Cél:

- Szeressenek meséket, verseket hallgatni és mondogatni.
- Pozitív személyiségjegyek, erkölcsi tulajdonságok megalapozása a meséken, verseken keresztül

Feladat:

- A mindennapi irodalmi élmény biztosítása
- Dramatizálási lehetőségek biztosítása, támogatása
- A mesék hallgatása során élménynyújtással feszültségek feloldása, mese- és valóságtudat, belső kép kialakítása, kreativitás fejlesztése.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Mese

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotban eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Célja:

- Belső energiák mozgósítása.
- Önmagunk elhelyezése a világmindenségben.
- Fejlődjön a gyermekek érzelmi, értelmi és nyelvi kultúrája.

Feladata:

- Küzdésre, kitartásra, a problémák megoldására buzdít.
- Érzelmi biztonságot közvetít, örömforrás.
- A szavakkal elmondott mese hatására kialakult belső képek segítsék hozzá a gyermeket a megértéshez, a feldolgozáshoz, a jóra fordításhoz.
- Segítsen eligazodni a gyermek számára még ismeretlen világban, oldja a szorongást.
- Ismertesse meg a gyermeket a szimbólumok világával.
- Tanítson, késztesen emberi kapcsolatokra, az emberi együttélés törvényeire.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mesét mindig biztos szövegtudással, alkalmanként emlékezetből mondjuk.
- Amennyiben óvodánkba idegen anyanyelvű gyermeket is beíratnak, abban az esetben alkalmanként az ő anyanyelve népmeséiből is választunk mesét.
- Mesemondásra, ill. mesehallgatásra tudatosan idézzük elő, vagy várjuk ki a spontán adódó, kedvező körülményeket.
- Állandó mesemondó helyet biztosítunk minden csoportban.
- Éreztetjük a gyerekekkel, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye – számunkra is! Tudatosan alakítjuk ki a mesehallgatás varázsát fokozó, a mesemondást közvetlen megelőző, hangulati elemként ismétlődő szokásokat.
- Mesemondáskor kerüljük a figyelemelterelő tárgyakat, a szó varázsára építünk.
- A napi pihenő, ill. alvás előtt szelíd lefolyású meséket mesélünk, halk hangon.
- Könyvválasztékunk bővítésére időnként ellátogatunk a könyvtárba, valamint otthonról is rendszeresen hozhatnak könyveket a gyerekek.

Vers

Célja:

- Élmény adása a ritmus, a mozdulat és a szó egysége által.

Feladata:

- Játék az anyanyelvünkkel, az érdekesen, szépen hangzó szóval.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mivel a kisgyermekek igen fogékonyak a költészetre, az a versélmény, amit az óvodában hallanak, meghatározó lehet számukra.
- A vers akkor a legérdekesebb, legvonzóbb a gyermek számára, ha az egyben ritmikus, mozgásos játék is. Ezért igen fontos, hogy versanyagunk összeállításában a népköltészet legyen az alappillér. A népi gyermekköltészet igen gazdag témájú, s konkrét helyhez, játékhoz és szokásokhoz kötve a szövegek sem céltalanok, s fontosak a kísérő, rituális mozdulatok is.
- A gyermekek önmagukról és környezetükről szerzett tapasztalatai is gazdagodnak a mondóka- és versanyag által.
- Az óvodai versmondást gyermekibbé, a beszédünket színesebbé tegyük, - hogy biztos szövegtudással közvetítsük a mondókákat, verseket – a megfelelő helyen és időben.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Ennek érdekében:

- a gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő időt, helyet, eszközt az irodalmi, anyanyelvi tevékenységekhez, a csoportszobában és az óvoda egész területén - az öltözőben és az udvaron egyaránt.
- mindennap biztosítjuk az irodalmi élményt a gyermekeknek.
- biztosítjuk a megfelelő azonosulást, átélést segítő érzelmi légkört és az igazi meséléshez csöndet, nyugalmat, állandó, meghitt környezetet.
- a befogadási időszakban a kapcsolatok erősítésére kihasználjuk az irodalom érzelmeket befolyásoló hatását, gyakran nyújtunk lehetőséget az együtt játszásra.
- törekszünk arra, hogy tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni.
- tartalmilag olyan irodalmi anyagokat választunk, melyek fejlesztik az emberi kapcsolatokat, önismeretet alapoznak és segítik a környezet, a világ megismerését.
- az irodalmi anyagunk egyaránt tartalmaz népi, klasszikus, kortárs és más népek irodalmi műveit.
- megfelelő minőségű, mennyiségű változatos eszközt biztosítunk a gyermeknek - hozzáférhető helyen /mesekönyvek, lapozgatók, bábok, dramatikus kellékek, megfelelő méretű paraván, stb./
- a mese, vers élményszerű, hangsúlyos előadásával formáljuk belső meseképüket, gyarapítjuk szókincsüket.
- törekszünk az élményszerű, hangulatos, figyelemfelkeltő és figyelemfenntartó előadásmódra.

- a gyermekeket megismerve olyan meséket is választunk, melyek segítik a szorongásos gyerekek viselkedésének oldását, az indulatok feldolgozását, belső képteremtésre, megláttatásra tanítanak.
- lehetőséget biztosítunk, hogy irodalmi élményeiket megjelenítsék ábrázolásban és kifejezzék mozgással.
- lehetőséget biztosítunk arra is, hogy az általuk kitalált történeteket is elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik, befejezzék.
- a dramatikus játékhoz elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a szimbolikus szerepre utaló kelléket, jelmezt, eszközt. Ezzel segítjük, hogy a gyermek mesevilágába való átlépése, átváltozása, a szerepbe való beleélése még sikeresebb legyen.
- az egyéni adottságuknak megfelelően, nyelvi játékokkal is fejlesztjük beszédképességüket, nyelvi képességeiket.
- különböző bábfajtákat biztosítunk, melyekkel gátlásaikat, szorongásaikat feloldhatják, érzelmeiket kifejezhetik.
- az iskolák és közművelődési intézmények által szervezett programokon lehetőség szerint részt veszünk.
- ösztönözzük a szülőket arra, hogy otthon minél többször meséljenek gyermeküknek.

Az óvónő feladata mesélés-verselés során:

- Megteremti a biztonságot, azonosulást elősegítő érzelmi légkört, csendet.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással biztosítja a gyermek testi-lelki harmóniáját.
- Ölbéli játékok, mondókák együtt játszásával, mondogatásával megteremti az érzelmi biztonságot.
- Az irodalmi anyag összeállításánál, figyelembe veszi a gyermeki érdeklődést és fejlődépszichológiai, érési sajátosságokat, az egyéni képességeket.
- Nyelvtanilag helyesen, megfelelő kiejtéssel, artikulációval, a beszéd zenei elemeinek érvényesítésével tolmácsolja az irodalmi művet, tekintete, mimikája, hanglejtése fokozza a meseélményt.
- Megfelelő empátiával, gyermek közeli előadásmóddal éri el, hogy a gyermekek érzelmi biztonságban érezzék magukat, s így belső képviláguk a hallottakról kialakulhasson.
- Megismerteti a gyermekeket a mesében, versben előforduló idegen szavak, kifejezések jelentésével.
- Elérhető, könnyen hozzáférhető helyen biztosítja a gyermekek számára a meséskönyveket, lapozgatókat, bábokat, a dramatizáláshoz szükséges kellékeket.
- Lehetőséget ad és kínál a gyermeki önkifejezésre, a mese, a vers, mozgással és ábrázolással történő megjelenítésére.
- Lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek saját meséjüket elmondják.
- Együttműködik a logopédussal, a beszédhibás gyermekek fejlesztése érdekében.
- Együttműködik a szülőkkel, meggyőzi őket, az otthoni mesélés jelentőségéről, fontosságáról.
- A felhasznált irodalmi anyagot folyamatosan színesíti, bővíti

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Igényli a mesehallgatást
- Szívesen ismételtet mondókákat, verseket, rigmusokat
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál
- Tud meséket, történeteket folytatni, kitalálni és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni

- Óvja a könyvet, ismeri annak funkcióját
- Mesetudata kialakult

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Felkeltheti zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a kisgyermek szeret dúdolgatni, énekelni és szívesen hallgat zenét.

Óvodánkban a zenei nevelés alapja az énekes játék, eközben az összes zenei képesség együtt fejlődik. Az énekes játékon éneklést és ritmikus mozgást értünk, mely a társakkal közös együttműködésre készíti.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, amely hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.

A magyar gyermekdalokban és mondókákban benne szunnyad múltunk, jelenünk, jövőnk. A zeneszerzőink által komponált dalokban költőink verseiben, pedig ott lakozik a magyar nyelv szépsége, játékossága. Az óvodáskorú gyermek mozgása egyszerű, természetes. Számukra megfelelő egyszerűbb játékhoz kapcsolt „táncnak” alkalmas mozdulatokkal készítjük elő a fejlettebb mozgáskombinációt. Ehhez segítséget nyújt számunkra Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék című könyve.

A zenei nevelés programja minden csoportban az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével tervezett tevékenység.

Az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikrocsoportos formában is gyakoroltatjuk.

A zenei anyag kiválasztása, tervezése az évszak és az ünnepkör figyelembevételével történik. A zene mint az önkifejezés egyik eszköze állandóan jelen van a nap folyamán, melynek során nagy gondot fordítunk az élő befogadó zenei tevékenységre, sokszori gyakorlásra, s az ehhez kapcsolódó, szép, esztétikus mozgásra.

Az ölbéli játékok helye, szerepe a befogadás időszakában jelentős és a mindennapokban a gyermekek közösségi nevelésében fontos szerepet tölt be.

Játék közben is adódik lehetőség zenei élményszerzésre, így például dúdolgatásra, énekelgetésre, mely oldott, derűs légkörben, a gyermekek önkéntes érdeklődésére és részvételére épül.

Óvodánkban *Kodály Zoltán* útmutatásai alapján, *Forrai Katalin* által kidolgozott óvodai énekzene alapjaira építve dolgozunk. Zenehallgatási darabjaink alapját Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában című könyve adja. Szívesen énekelgetjük Gryllus Vilmos dalait is.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célja:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, érzelmi kiegyensúlyozottság segítése.
- Formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- A gyermekek jussanak minél több olyan élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladata:

- A gyermekek élményhez juttatása énekléssel, zenehallgatással, hangszerjátékkal.
- A gyermekdalok éneklése közben hallás, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás, éneklési készség gyakorlása, fejlesztése.
- A népzene és a komponált zene éneklésével és hallgatásával a gyermekek zenei anyanyelvének, ízlésének megalapozása, fejlesztése.
- Ünnepekhez kapcsolódó dalok, szokások, megismertetése.

A dalok kiválasztásának szempontjai: a gyermekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, aktualitás, érthető játékszabályok, a térformák és a mozgásanyag változatossága, ünnepkörök, jeles napok.

A zenei képességfejlesztés tartalma:

- A gyermekek tiszta éneklési készségének kialakítása.
- A ritmus, hallás és komplex zenei képességeik fejlesztése.

Ritmusfejlesztés

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése.
- Dal, mondóka ritmusának érzékeltetése.
- Tempóérzék (gyors-lassú) fejlesztése.

Hallásfejlesztés

- hangmagasság iránti érzék
- dinamikai érzék
- zenei emlékezet
- belső hallás
- éneklési készség
- hangszínérzék

Komplex képességfejlesztés

- zenei formaérzék
- zenei alkotókedv
- esztétikus játék- és táncmozdulatok kialakítása

Zenehallgatás

A zenehallgatásra nevelés alkalma és időpontja nem határolható be. A nap bármely szakában megszólalhat a dal, néhány gyermeknek, vagy az egész csoportnak. Feltétele azonban a nyugodt légkör és a gyermek érdeklődése.

Mindezek érdekében:

- megfelelő légkörrel biztosítjuk az érzelmi motiváltságot, hogy örömmel, felszabadultan énekeljenek a gyermekek
- a kisebbekkel gyakran játszunk ölbeli játékokat (testközelség biztosítása)
- gyakran énekelünk, zenét hallgatunk, felfedezzük az élő és élettelen környezetünk hangjait
- dalokkal, mondókákkal, népi játékokkal, népi gyermektáncsal, kreatív táncsal kialakítjuk az együtt játszást, mozgás örömeit
- az egyenletes lüktetést változatos formában fejezzük ki
- a zenei képességfejlesztés egyes fokozatait sokszor gyakoroljuk, időt adva ezzel az érési folyamatra
- a felhasznált zenei anyagot igényesen választjuk ki, figyelembe véve a gyermekek fejlettségét, egyéni képességeit és a csoport képességszintjét
- a közös énekléssel, mondókázással, népi játékok segítségével együttes élményt biztosítunk, játékos jókedvet teremtünk és a zenei anyanyelvi örökséget gazdagítjuk
- kihasználjuk az énekes játékok kapcsolatfelvételt, együttműködést és összetartozást elősegítő hatását a társas kapcsolatok alakításában
- lehetőséget teremtünk énekes beszélgetésekre, mintát nyújtunk változatos dallamfordulatok kitalálására. (névéneklés, visszhangjáték)
- az esztétikus táncos mozgást egyszerű tánclépések változatos térformák, különféle járások, kartartások alkalmazásával alapozzuk meg
- megismertetjük a szülőket is a zenei nevelés dalaival, mondókáival, a zene fejlesztő hatásával

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválasztása.
- Minél több zenei élményt közvetítünk, elsősorban énekes előadással.
- A gyerekeknek legyen lehetőségük rövid hangszeres zenét, kórusmuzsikát megtekinteni, meghallgatni.
- Érzékeltesük minél több alkalommal az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát.
- Barkácsoljunk ritmushangszereket.
- Ha lehetséges játékos mozgással mutatunk be minden dalt, mondókát, nem választjuk külön a dalt és a játékos mozgást.
- A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A lány- és fiúgyermekek életkori adottságainak figyelembe vétele a játékdalok kiválasztásában. A lányoknak érzelmi többletet jelentő énekes játékokat, a fiúknak az erőgyűjtést biztosító játékokat is tanítunk.
- Tehetséggondozó műhely működtetése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Élvezettel tudnak zenét hallgatni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat (halk-hangost, magas-mélyet gyors-lassút) és tud így énekelni, beszélni.
- Tudnak ritmust, mozgást rögtönözni, társaikkal térformát alakítani.

- Tudnak dallam, vagy ritmusmotívumot egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudják kíséni
- Próbálkoznak az improvizálással.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, a kézimunkát, valamint a műalkotásokkal való ismerkedést.

Az ábrázoló tevékenység különböző fajtái beépülnek a játékba, játéktevékenységként élnek a csoport mindennapjaiban. A játék és ábrázolás motivációja egy tőről fakad.

Az ábrázolással ösztönösen valamely alapszükséglete elégítődik ki a gyerekeknek, amely személyiségfejlődése szempontjából alapvető fontosságú.

Ha a közvetlen és tágabb környezet megfigyelése sok cselekvéssel és a különböző észlelő funkciók együttműködésével történik, akkor a gyerekek valóban megismerik környezetüket, majd újraalkotják, ábrázolják valamilyen módon. Vizuális ismereteikről vizuális visszajelzést kapnak, s elindul az önfejlesztő folyamat.

Az ábrázoló tevékenységhez műhelysarkot alakítunk ki, ahol megtalálható minden eszköz az alkotáshoz.

Célja:

- A tárgyi világ cselekvő birtokba vétele.
- A rajzoló mozgás, a gondolkodás és az ábrázolási szándék összekapcsolódása.
- Megfigyelőképeség, térszemlélet és vizuális gondolkodás kialakulása.
- Szimbolizáló funkció kiteljesedése.
- Vizuális kultúra alapelemeinek megismerése, a személyiségbe történő beépülése.

Feladata:

- Élmények újbóli felidézése és megjelenítése.
- Vizuális tapasztalatok szerzése.
- Újraalkotás, megjelenítés öröme, kutatás, rátalálás katarzisa.
- Pozitív érzelmi alapon létrejövő valódi sikerélmény.
- Analizálás-szintetizálás képességének kialakulása.
- Vizuális önkifejezés kiteljesedése.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Ennek eléréséhez:

- fontosnak tartjuk, hogy az alkotó tevékenységhez megfelelő légkör, hely, idő, legyen biztosítva,

- gondoskodunk arról, hogy megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag álljon szabadon a gyermekek rendelkezésére a nap folyamán
- fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket esztétikus környezet vegye körül
- lehetőséget adunk a gyermeki önkifejezésre
- törekszünk arra, hogy a gyermekek élményei vizuális tevékenység témákban is megjelenjenek
- figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, támogatjuk a tehetséget
- a csoportszobák tükrözik az évszakokat
- a gyermekek munkáival díszítjük a közvetlen környezetünket, ezzel is egymás munkáinak a megbecsülésére neveljük őket.
- lehetővé tesszük, hogy, mind azt a „kincset”, amit a gyermekek a természetben gyűjtöttek, alkotó-alakító tevékenységükhöz felhasználhassák
- a szülőket is ösztönözzük arra, hogy otthon is teremtsék meg az alkotás lehetőségét a gyermekek számára

Óvodapedagógus feladatai:

- az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotó légkör kialakítása.
- A közlés igényének felkeltése minden gyerekben, s segítése a benne kialakult közlendő vizuális kifejezésében.
- A kreativitás, vizuális észlelő funkciók és a kéz ügyességének fejlesztése.
- Vizuális gondolkodás kialakítása, fejlesztése, az intellektuális látás megalapozása, állandó kondícióban tartása.
- Esztétikai érzék alakítása.
- Az érési folyamat felgyorsítására megfelelő szokások, munkafeltételek kialakítása, különböző technikák megtanítása, elegendő gyakorlási lehetőség biztosítása.
- Tevékenységek olyan sorozatának kínálása, minek során használni kell a szükséges funkciókat, melyek ez által fejlődnek, tökéletesednek.
- Kirándulások, séták alkalmával ismertesse meg a környezetünkben fellelhető népművészeti alkotásokat és műalkotásokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A rajzolás, mintázás, kézimunka kedves, örömteli tevékenységgé válik.
- Ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek megválasztani és alkalmazni.
- Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek változatos használata.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletesek.
- Téralkításban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.
- Szertik maguk körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszítik a környezetüket.
- A kiemelt figyelmet igénylő, tehetséges gyermekek szabad önkifejezése megvalósul.

Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb, legalapvetőbb megnyilvánulási formája. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek **szeretnek mozogni**, tevékenykedni. A 3-7 éves gyermek a mozgástevékenység által szerez információt a környezetéről, kedvezően befolyásolja az

értelmi és szociális képességek alakulását is. Saját testének és mozgásos képességének megismerése segíti az „én tudat” és a szocializáció fejlődését.

Az óvodás gyermek fejlődésében jelentős szerepet tölt be a mozgás, mert számára az igazán érthető és feldolgozható információ az, amit megtapasztalhat mozgás és tevékenység által.

A közös örömmel végzett mozgás fejleszti a társakhoz való alkalmazkodás készségét. Közben fejlődik önuralmuk, együttműködési és tolerancia készségük. Lehetőségük van különböző viselkedésminták tanulására. Átélik a sikert, kudarcot, megtanulják ezek kezelését, elviselését. A mozgás jelen van a szervezett foglalkozásokon, a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben és a munkában.

A gyermek testi – lelki harmóniáját, szokásrendszerét, testkultúráját nagymértékben befolyásolja az óvodai mozgásfejlesztés.

A mozgásfejlesztés megvalósulása három fő területen történik óvodánkban:

- Mindennapos testnevelés
- Közös nagytestnevelés, Vízhezszoktatás
- Szabad mozgás

Célja:

- A természetes mozgáskedv kielégítése.
- A motoros képességek és a mozgáskészség kibontakoztatása.
- A gyermek harmonikus, összerendezett, koordinált mozgásának kialakítása.

Feladata:

- Mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- A test általános erejének, állóképességének növelése.
- A mozgásérzékelés, egyensúlyérzék fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző szervezeti formák megteremtése.
- A többszöri gyakorlás, sokféle megoldási lehetőség biztosítása.
- Óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő anyag megvalósítása.
- Külön foglalkozást igénylő gyermekek kiválasztása-gyógytestnevelés-gyógyúszás

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- Spontán mozgás - a napirend folyamatában
- Irányított mozgás - heti egy alkalommal (30-40 perc)
- Mindennapi mozgás (napi 10 – 20 perc)

Spontán mozgás során minden gyermek számára biztosított a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelő tevékenység. A közösen kialakított szabályok betartása mellett kellemes légkörben örömmel mozognak, játszanak a szabadon választott eszközökkel.

Az irányított mozgás tudatosan tervezett és rendszeres ráhatás, mely a testgyakorlatok, mozgástevékenységek alkalmazásával, a motoros képességek és a mozgás-készségek kibontakozását, a mozgásműveltség és a személyiség sokoldalú fejlesztését szolgálja.

Feladata: a gyermeki **szervezet** sokoldalú, **arányos fejlesztése**, a **vázizomzat erősítése**, a **helyes testtartás megalapozása**, a nagy **mozgásigény** sok játékkal és egyéb természetes

mozgással történő **kielégítése**.

Az irányított mozgásfejlesztéskor fokozott figyelmet kíván a gyermekek élettani és egyéni sajátosságának figyelembevétele. A gyermekek csak a szervezet bizonyos fejlettségi szintjén érhetnek el bizonyos mozgásszintet is.

Az irányított mozgás foglalkozások alapvető anyaga a 3-7 éves gyermekek következő motoros képességeit fejleszti:

- **Kondicionális képességek** fejlesztése: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség,
- **Koordinációs képességek** fejlesztése: téri tájékozódó képesség, mozgásérzékelés (kinesztetikus képesség), reakcióképesség, egyensúlyérzék, ritmusérzék.
- **Mozgékonyság, hajlékonyság**
- **Testséma** fejlesztése, önmegismerés, testtudat alakítás
- **Prevenációs mozgáselemek** beépítése a szervezett mozgásos foglalkozásokon és a mozgásos percek során: a testalkati deformitások megelőzése, lábboltozat és talpboltozat erősítése, gerinctorna, a hanyag testtartás kialakulásának megelőzése.

Mindennapi mozgás, mindennapos testnevelés

A **mindennapi mozgás** az óvodai mozgásfejlesztés szerves részét képezi. Rendszeres, naponta végzett irányított mozgásos tevékenység, mely felfrissíti a gyermeki szervezetet, segíti a rendszeres mozgásigényt, az egészséges életvitel igényének kialakítását.

Tartalma: a már megismert gimnasztikai gyakorlatok, utánzó mozgások, mozgásos szabályjátékok, tartásjavító, preventív mozgás elemek, zenére végzett mozgás, relaxációs gyakorlatok.

A mindennapi testnevelés megalapozza azt az igényt, hogy mindennap rendszeresen mozogni jó és szükséges. Tavasztól késő ősziig, amennyiben az időjárás megengedi télen is a szabadban célszerű tartani. Mivel a gyermekek utcai ruhában vesznek részt ezeken a mozgásokon, nagy gondot kell fordítani a gondozási feladatok maradéktalan teljesítésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismert fogó, futó játékok, sorversenyek megvalósítása.
- Egyszerű, jól ismert gyakorlatok végeztetése.
- Kézi szerek alkalmazása.
- Ügyességi gyakorlatok beiktatásával a játékos hangulat fokozása.
- A gyermekekkel együtt élvezni a játékot.

Közös nagytestnevelés

Az óvodáskorban a testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában. A gondozás, egészséges életre nevelés hatását felerősíti, kiegészíti. A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A testnevelés foglalkozások az óvónő által szervezett kötelező tevékenységek. Szervezett testnevelés foglalkozás az óvoda tornatermében történik. Különösen fontos a megfelelő cipő használata.

Kiscsoportban: heti 1 alkalommal. Középső és nagycsoportban: heti 1-2 alkalommal.

Mindez kiegészül még a középső és nagycsoportban a vízhez szoktatással, úszásoktatással.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek megfelelő motiválása.
- Pontos, hibátlan ismeretközlés.
- Folyamatos ellenőrzés.

- Többszöri gyakorlás feltételeinek biztosítása.
- Dicséret, buzdítás.

Szabad mozgás

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. Ezért szabadidőben inkább csak kezdeményezünk, ajánljunk bizonyos mozgásokat, gyakorlatokat.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban –megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatívmozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Ennek érdekében:

- úgy alakítjuk ki a gyermekek napirendjét, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő időt, helyet, eszközt a mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron egyaránt
- törekszünk arra, hogy jó légkörben szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vegyenek részt,
- alapvető feladatunk, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos, mozgásra inspiráló környezetben mozogjanak a gyerekek
- az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk, különböző fajtájú és méretű kézi szereket használunk
- biztosítjuk, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolják a különböző mozgásokat
- fontos szempont a foglalkozások szervezésénél hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak
- nagy hangsúlyt fektetünk az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgáló játékokra, valamint a finommotorika fejlesztésére
- a mozgás fejlesztés során nagy hangsúlyt fektetünk a testalkati deformitások megelőzésére
- a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos és gyakori megnevezése által verbális fejlesztést is megvalósítunk
- ellenőrzéssel, hibajavítással – mely egyénre szabott – ösztönözzük a gyerekeket a pontosabb gyakorlat végrehajtására

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni. Mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Igénylik a mindennapi mozgást.
- Fizikai erőnlétük, állóképességük életkoruknak megfelelő.

- Ismerik a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

A külső világ tevékeny megismerése

Az élő természet tárháza a játéknak, mesének, munkának, alkotásnak, ezért nem véletlen, hogy minden nevelési terület (anyanyelvi, vizuális, testi, zenei, matematikai) élményanyagát a gyermeket körülvevő környezet adja.

A környezettel való ismerkedés közben a gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célja:

- A gyermek ismerje meg környezetét, a helyi hagyományokat, alakuljon ki pozitív érzelmi viszonya az őt körülvevő természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- Szerezzen minél több tapasztalatot környezete formai, mennyiségi viszonyairól, és azokat alkalmazza is tevékenységeiben.

Feladata:

- A környezeti kultúra iránti igény megalapozása.
- A biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők közötti összefüggések megláttatása.
- Mennyiségi és formai összefüggések megtapasztalása

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Feladatunk, hogy tegyük lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá, hogy a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Segítse a gyermeket a világ felfedezésében, teremtsen olyan élethelyzeteket, amelyek elősegítik önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Irányítsa rá a kisgyermek figyelmét a természeti és társadalmi környezet értékeire, és azok védelmére.
- Biztosítson természetes élethelyzeteket, a tapasztalatszerzéshez eszközöket, tanítsa meg a gyermeket a helyes magatartási, viselkedési-és illemszabályokra.
- Teremtse meg az évszakokhoz kapcsolódó élősarok létrehozásának feltételeit.
- Válasszon olyan témákat, amelyek a valóság spontán és szervezett tapasztalásának, a játékos cselekedtetésnek a lehetőségét kínálják.
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba.
- Egyéni mintaadással alakítsa a gyermek és családja környezettudatos és fogyasztási szokásait.
- Ünnepek, és hagyományörzés formájában közvetítse az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Alkalmazzon logikai és szabályjátékokat.
- A gyermekek spontán és irányított helyzetekből adódó matematika tapasztalatszerzés útján történő érdeklődésének felkeltése
- A gyermekek aktív, passzív matematikai szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása.
- A tehetségfejlesztő műhely működtetése

A természeti és társadalmi környezet megismerésének tartalmi kérdései.

A környezet megismerésének tartalmát, a tapasztalatszerzés irányítását három fő területen biztosítjuk:

- Természeti és társadalmi környezet megismerése
- Környezetalkítás, a felnőtt környezettudatos mintájának biztosításával
- Környezetvédelem

A témakörök keretét az évszakok változásai, az évszakokhoz kapcsolódó jelenségek megfigyelése, jellemző tevékenységei, a hagyományok és jeles napok töltik meg tartalommal. Itt kell kiemelni a helyi és tágabb környezeti sajátosságok lehetőségeinek kihasználását.

A természeti és társadalmi témákról szerzett tapasztalatok, ismeretek az életkor előrehaladtával folyamatosan bővülnek, és koncentrikusan mélyülnek, maguk a témakörök is több ponton kapcsolódnak egymáshoz.

Környezetalkítás

Életkori szinten gyakorolják, alkalmazzák a gyermekek a tapasztalati úton megszerzett készségeket, ismereteket. Az életre való felkészítés nem nélkülözi a munkatevékenységek lehetőségeinek kiaknázását.

A gyakorlás legtermészetesebb színterei:

- kötetlen játék: játékhelyek átrendezése, csoportszoba rendjének a helyreállítása, ünnepek előtti díszítésben való részvétel stb.
- célzott tanulási folyamat: gyűjtögetés, dugványozás, csíráztatás, ültetés, gyomlálás, öntözés, kísérletezés
- természetes élethelyzetek: a természet kincseinek alkotó módon történő felhasználása, alakítása

- virágos- és konyhakert, természet és élősarok, termések, levelek, csigaházak, kavicsok, növények nézegetése, válogatása, játékokban történő felhasználása
- alkalmanként kisállatok, háziállatok megfigyelési lehetőségének biztosítása

Az óvónő és a dajka környezethez, természethez fűződő pozitív viszonya, aktív környezetalkító munkája minta a gyermek számára.

Környezetvédelem

A környezetvédelmi nevelés elsősorban a felnőttek pozitív mintáján, a szokásokon, a környezettel való kapcsolattartáson, hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül.

Az udvari élet, a séta, a kirándulás azért fontos, mert az óvónő segítségével a gyermekek rácsodálkoznak a természetre, észreveszik a szépet és jót, de a károsat is.

Fontos teendőink

- olyan szokások, viselkedési formák kialakítása, melyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek környezetükkel
- Udvarunk, szűkebb környezetünk kiváló terep a környezet szeretetének, védelmének állandó gyakorlására.
- Velünk, körülöttünk élő növényekre, állatokra vigyázzanak
- Ne szemeljenek, aki igen, felszólításra tegye azt a kijelölt tárolóba
- Vigyázzanak a környezetük tisztaságára, a 6-7 évesek vegyenek részt heti egy alkalommal a szemét összeszedésében.

Fontos, hogy az eredményes megvalósítás érdekében a nevelőtestület tagjainak szoros együttműködésre és a szülőkkel való sokrétű kapcsolat kialakítására van szükség. (pozitív minta, példamutatás)

A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggések

A környező valósággal való ismerkedés, a folyamatos cselekedtetés kapcsán a gyermekek sokoldalú tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Matematika tartalmú elem valamennyi tevékenységben jelen van, a mozgáson, érzékelésen alapuló tapasztalatszerzés szinte észrevétlenül megvalósítható.

Célja: a gyermekek rendelkezzenek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően

- sokoldalú érzékszervi megtapasztalásból eredő mennyiségi, formai ismeretekkel, készségekkel
- tapasztalataikat tevékenységekben tudják alkalmazni

A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai színterei:

- a spontán matematikai megismerés általános színtérének tekintjük a játékot, a mozgásos tevékenységeket, ahol természetes környezetben folyik a tapasztalatgyűjtés
- négyéves kortól kötetlen formában játékos cselekedtetés, sokoldalú érzékelésen alapuló tapasztalatszerzés útján valósul meg a matematikai nevelés, nagycsoportban mikrocsoportban szervezzük a tevékenységeket

A matematikai nevelés tartalma: tájékozódás a térben, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben, spontán helyzetekben.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- utánzásos, minta-modellkövetés,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok.

Főbb témakörök a matematikai nevelésben:

- Halmazok képzése, összehasonlítása tulajdonság szerint; válogatása, bontása, sorba rendezése; becslés, párosítás.
- Műveleteket végzünk 10-es számkörön belül /bontás, több-kevesebb, ugyanannyi /
- Megismerjük a sorszámokat 10-ig.
- Mennyiségek összemérése, relációk - magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság.
- Tájékozódunk a térben, síkban; megismerjük, használjuk az irányokat kifejező névutókat, relációs fogalmakat
- Építések, alkotások, térbeli formák megismerése.
- Labirintus játékok
- Szimmetrikus alakzatok.

A pedagógus feladata:

- játékos cselekvéseket végez a gyermekekkel, a tapasztalatszerzésbe minden érzékszervüket bevonja,
- hagyja, hogy ők fedezzék fel az összefüggéseket, próbálkozzanak a megoldással,
- érdeklődésüket sokféle tevékenységgel tartja ébren,
- a spontán helyzeteken kívül rendszeresen szervez matematika tartalmú játékos tapasztalási lehetőségeket,
- a matematikai ismereteket a gyermekek képességeit és érdeklődését megismerve egyéni képességeinek megfelelően fejleszti,
- differenciáltan, matematikai játékokkal fejleszt,
- a szükséges eszközöket a gyermekekkel együtt is elkészítheti,
- a matematikai fogalmak pontos használatára törekszik,
- a gyermekek értékelését konkrétan, reálisan, személyre szabottan végzi.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életkoruknak megfelelően érdeklődnek szűkebb és tágabb környezetük iránt
- A gyermekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességeit.
- Ismerik a hónapok nevét, a hét napjait, felismerik és megnevezik a napszakokat.
- Felismernek alapvető összefüggéseket a tárgyak, jelenségek között.
- Ismerik a lakóhelyüket és annak szűkebb természeti környezetét, a körülöttük élő állatokat, növényeket, s azok gondozását, védelmét.
- Van ismeretük a tőlünk távol élő állatokról is.
- Felismerik, megnevezik környezetük színeit, azok árnyalatait.
- Ismerik családjuk, családtagjaik nevét, lakcímét, szüleik foglalkozását.
- Felismerik és megnevezik az emberi test részeit, igényesek testük tisztaságára.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, ezek rendeltetését.
- Ismerik a közlekedés eszközeit, az elemi közlekedési szabályokat.

- Tisztában vannak a viselkedés alapvető szabályaival.
- Különbséget tudnak tenni élő és élettelen között.
- Rendelkeznek ismerettel a környezettudatos életmóddal kapcsolatban.
- Össze tudják hasonlítani a tárgyakat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobb-bal irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.
- Problémamegoldó képességük jó.
- Számfogalmuk a 10-es számkörben mozog.
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás fogalmait (hosszabb-rövidebb, több-kevesebb..stb.)
- Felismerik a sorba rendezés logikáját.
- Képesek részekből az egészet összeállítani.
- Azonosságokat képesek felismerni és megfogalmazni.

Munkajellegű tevékenységek

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A fejlesztés csak kizárólag a gyermek örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg.

A játékkal és a cselekvő tapasztalással egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek fejlesztésének egyik lényeges színtere.

Célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül alakulnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok:

- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási és munkaszervezési képességük.
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük és feladattudatuk.

Feladata:

- Különböző tevékenységek során fejlessze a gyermekek összedolgozásra való képességét, önállóságát, kitartását, feladattudatát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhesék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet. Aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátíttatása.
- Tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának konkrét, reális, fejlesztő értékelése. Az iskolakezdéshez szükséges munkaérettség kialakítása.
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban, együttműködés közben.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom.
- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során.

- A munkatevékenységek során – eszközhasználat, helyi jellegzetességek – a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekkel – speciális szakemberekkel – végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges készségek formálása.
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének, aktív részvételének ösztönzése (például növény-, állatgondozásba betekintés, gyűjtőmunka, környezetvédelmi napok).
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladat adásakor.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd a közösségért végzik. Az első időben a gyerekek számára a munka játék. A tevékenységet nem az eredményért végzik, hanem magáért a tevékenységért. Önként és szabadon választott tevékenység, melynek kézzelfogható, valódi eredménye van. Ez az eredmény vagy a gyerek, vagy a csoport számára fontos, mivel segíti a különböző feltételek megteremtését, illetve továbbfejleszti a már meg lévő feltételrendszert. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan. Az óvónő mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismeréséhez.

A gyermekek általában könnyedén, örömmel végzik. – ezért fontos nevelési eszköznek tekintjük.

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Az óvodai játék és munka közti különbség a kétféle tevékenység indítékában van.

- A munka célra irányuló tevékenység.
- Többnyire külső irányítással folyik.
- A gyerekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.
- Elvégzését külső szükségesség indokolja.
- Felelősséggel jár – megfelelő beállítódásra, ismeretekre, készségekre van szükség.
- Munka közben tapasztalatokat, ismereteket szereznek, megfigyeléseket végeznek óvónői irányítással.
- Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrása.
- Értelmi képességeket fejleszt.
- A családban és az óvodában is arra neveljük a gyerekeket, hogy saját személyével kapcsolatos teendőket elvégezzék.

Területei

- a) Önkiszolgáló munka
- b) Környezet rendjének megőrzése
- c) Alkalmoszerű munka (egyéni megbízatás)
- d) Felelősi munka
- e) Naposi munka
- f) Növénygondozás

a) Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgálás a gyermek személye körüli feladatok ellátását jelenti. A felnőtt segítségével ismerkedik a tevékenység folyamatával, sorrendjével.

Területei:

- Testápolás
- Étkezés
- Öltözködés

(lásd: az egészséges életmód)

b) Környezet rendjének megóvása

Lehetőséget adunk a gyermekeknek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezet átalakítására és rendjének megőrzésére.

- Például: a csoportszoba berendezési tárgyainak átrendezése (játékok, foglalkozási eszközök, tisztálkodási szerek, bútorok)
- A csoport rendjének helyreállítása (asztaltörlés, söprögetés stb.)
- Udvari játékok, kerti szerszámok rendezése, használata, megfelelő, elérhető és biztonságos helyen való tárolása
- Környezetvédelmi tevékenységekben való részvétel (levélsöprés, gereblyezés, hulladékgyűjtés)

c) Alkalomszerű munkák

Egyéni, alkalmi megbízatások a napi élet során folyamatosan adódnak, mely feladatok elvégzése egyfajta önállóság kialakulását eredményezi. Időnként olyan megbízatásokat is teljesítenek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

- Eszközök, tárgyak, üzenetek átadása
- Gyűjtőmunka
- Ünnepi készülődés (ajándékkészítés, játék javítása, tisztítása, készítése)
- Kisebbségek segítése

d) Felelősi munka

- Fokozatosan vezetjük be, tartalmát folyamatosan bővítjük.
- Olyan tevékenységekben alkalmazzuk, ahol nem jelenik meg felesleges várakozási idő, például öltözői rendfelelős, fürdőszoba felelős, fogkrémosztó, ebédfelelős stb.
- Kis- és középső csoportban, például étkezésnél alkalmazzuk.

e) Naposi munka

- 5-7 éves korban vezetjük be
- A várakozási idő elkerülése ebben a tevékenységben is fő szempont. A munkáért felelős gyermek jelölése, ami segíti a motiváció kialakulását, oly módon történik, amely nem akadályozza a gyermeket a folyamatba és abból való kilépésben, illetve az egész napos tevékenysége során (például kötény, karszalag, kendő).
- Elsősorban az étkezéseknél, foglalkozási eszközök előkészítésében, teremrendezésben valósul meg.

f) Növény- és állatgondozás

Csoportonként élősarkot és kertet gondoznak, ismerkednek a növények fejlődésével, tevékenyen részt vesznek a növények ápolásában. Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

A gyermekek munkatevékenységéhez elegendő mennyiségű és minőségű, biztonságos és számukra elérhető eszközök, szerszámok állnak rendelkezésre. (pl. takarítóeszközök, kerti szerszámok.)

Ennek érdekében :

- biztosítjuk a munkához szükséges *feltételeket*: célszerű, megfelelő méretű, anyagú munkaeszközöket, odafigyelünk azok rendben tartására.
- elegendő *időt* hagyunk a munka elvégzésére.
- megfelelő *helyet*, ahol a feladat önmagukat és másokat nem akadályozva végezhető.
- nyugodt, békés hangulatot teremtünk a gyermekek önálló munkavégzésére

- figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, képességeit, ösztönözzük őket a munkavégzésre
- engedjük az újrapróbálkozást, támogatjuk az egyéni megoldásokat, megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét
- lehetőséget biztosítunk a közösségért végzett munkatevékenység: a naposi munka folyamatosan bővülő tevékenységének megismerésére, gyakorlására, megismertetjük őket a közösen végzett munka előnyeivel, az együttműködés lehetőségeivel
- a környezet és növénygondozási munka végzésének lehetőségével biztosítjuk a környező világ tapasztalatok alapján történő jobb megismerését
- alkalmasszerű megbízatásokkal segítjük a valós szükségletek munkafeladatainak megismerését
- állandó munkafeladatokkal pl. a természetsarok a szobanövények, az akvárium, terrárium lakóinak gondozása
- az évszakonkénti munkatevékenységeket, a munkafeladatokat folyamatosan bővítjük
- hozzászoktatjuk őket arra, hogy vegyék észre, ha szükség van valamire a környezetükben
- arra törekszünk, hogy a feladat célja a gyermek számára elfogadható legyen, lássa munkájának értelmét, hasznát.
- törekszünk arra, hogy a feladat, tevékenység, egyénre szabott, teljesíthető legyen, de emellett igényeljen erőfeszítést, önálló szervezést a gyermekektől.
- a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően értékeljük a munkavégzést

A munkajellegű tevékenység tartalma

A gyermek önkéntességét, aktivitását, érdeklődését igyekszünk tudatosan felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

Nagy fontosságot tulajdonítunk a munkavégzés során a teljes önállóság biztosításának. A munkavégzés nem időszakos, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység, amely beépül az óvoda nevelési folyamatába.

Az óvónő feladata a munkajellegű tevékenységek során:

- Türelmesen, következetesen, folyamatos magyarázattal, bemutatással ismerteti meg a gyermekeket a saját személyükkel, kapcsolatos feladatokkal, azok sorrendjével
- Támazkodik a munka játékkal megegyező sajátosságára
- Megszeretteti a gyermekekkel a munkajellegű tevékenységeket
- Gondoskodik arról, hogy a gyermekek saját személyük és a csoport érdekében maguk végezzenek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat, melyek elősegítik a gyermekek személyiségének formálását.
- Differenciált feladatadással, a naposi tevékenységek folyamatos beépítésével, tudatosan szervezi a munkajellegű tevékenységeket, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek, megfelelő munkatevékenységet
- Biztosítja a nap folyamán, hogy a gyermekek folyamatosan aktívan végezzék az alkalmasszerű munkatevékenységeket, megbízatásokat
- A munka irányítását tapintatosan, az egyéni sajátosságok figyelembevételével, gyermeki önállóság megsértése nélkül végzi.
- Aktív részvétellel, személyes példaadással erősíti a gyermekek motivációját a munkatevékenység iránt.
- Kihasználja a munkajellegű tevékenységek közösségformáló hatását, ügyel a jó munkamegosztásra, az együttműködésre
- Lehetőséget nyújt a növény és állatgondozásra, mellyel a gyermekek környezethez

- való viszonyát alakítja./környezetvédelem/
- Hozzászoktatja a gyermekeket, hogy maguk is vegyék észre, ha a környezetükben szükség van valamire,
- Folyamatosan, reálisan, konkrétan előremutatóan értékeli
- Teret enged a gyermeki próbálkozásnak
- Együttműködik a szülőkkel, megismerteti őket az óvodai munka jellegű tevékenységek fejlesztő hatásával

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárás, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolja.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek – életkori szinten – saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának, gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki és szociális érettség.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Mivel alapelvünkben és koncepciónkban is kiemelt szerepet kap a játék, a játékoság, ezért a játékban, tevékenységben történő tanulás is fontos fejlesztő eszköze nevelésünknek.

A tanulás óvodáskorban nem szándékos, nem tudatos tevékenység, hanem a természetes kíváncsiságból kiinduló, spontán tanulási vágy jellemzi.

Az érzelmi megközelítésű, saját élményű tanulás színtere, közege, alapvető formája maga a játék, a tevékenység, hiszen mindkettőnek ugyanaz a célja: az alkalmazkodás.

A tevékenységek során alkalmazott kiemelt módszereink

Elsősorban azon módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek segítik a gyermekek differenciált fejlesztését, a hátrányok csökkentését. Úgy, mint:

- tevékenykedtetés
- felfedező tanulás
- differenciálás
- önértékelés
- differenciált értékelés- biztatás, példaadás, jutalmazás- dicséret
- konfliktuskezelés

A tevékenységek során fejlesztett fontosabb képességek, készségek

- motiválhatóság
- együttműködési készség, munkamegosztás, közösségépítés
- szociális kapcsolatok, közösségi együttélés
- tolerancia, másság elfogadása
- empátia, szociális érzékenység
- érzelmi intelligencia
- kreativitás, önkifejezés
- kommunikációs készség
- problémamegoldó gondolkodás, értelmi képességek
- nagymozgás, finommozgás

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Célja:

Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építés közben

- erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
- fejlődjön kreativitásuk.

Feladata:

- Spontán, illetve utánzásos, az óvónő által irányított sokoldalú megfigyelés, tapasztalatszerzés.

A kis gyermekek életében a játék, a munka és a tanulás nem egymástól különálló folyamatok vagy tevékenységek. Játék által is tanulnak, munka közben is játszanak, sőt a munkát és a tanulást is sokszor játékként élik meg.

A gyerekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő játékos tanulás magába foglalja:

- a tapasztalatok gyűjtését, az ebből származó ismeretek alkalmazását,
- a pszichomotoros készségek gyakorlását,
- a tanulás elemi szintű technikáinak megismerését,
- a gondolkodás képzeti, elemi, fogalmi használatát,
- a társadalmilag, vagy helyileg kívánatos és lehetséges elemi szokások,
- szociális viszonyulások, magatartásformák megismerését.

A tanulásnak és a játéknak ebben a korban még nagyon sok közös vonása van:

- a tevékenységek szabad kiválasztása,
- a végrehajtás szabadsága,
- teret ad a gyerek önállóságára való törekvésének,
- lehetőséget biztosít az ismeretek rendszerezéséhez, jártasságok, készségek begyakorlásához,
- együttműködéssel kapcsolatos tapasztalatokat biztosít.

Ennek érdekében:

- biztosítjuk a különböző játék fajtákban lévő tanulás lehetőségét
- figyelembe vesszük, hogy a tanulás egy új ismeret felfedezése, egy cselekvés elsajátítása, egy magatartásforma begyakorlása, vagy egy belső hiányérzet feloldására való törekvés
- segítjük a spontán tanulás mellett jelentkező tudatos megismerési tanulási vágy kialakulását
- folyamatosan és fokozatosan fejlesztjük az együttműködési készséget és a feladattartást

- a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási tevékenységeket és módszereket alkalmazunk (differenciálás)
- valljuk, hogy a nap minden pillanata alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek
- nagyfokú tudatossággal, rugalmassággal, következetességgel, nyitottsággal végezzük munkánkat

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A tanulás szervezeti módjai (munkaformák)

- egyéni munka
- önkéntes és cselekvéses tanulás
- páros munka
- mikro csoportos munka
- frontális munka
- kooperatív munka

Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak és a belátásos tanulásnak. Ez fokozza a felnőttek felelősségét, hisz minden tevékenységük, minden megnyilvánulásuk, minta a gyermek számára. A gyermek nemcsak magát a tevékenységet utánozhatja, hanem az óvónő tevékenységéhez való viszonyát is.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Nagyon fontos a gyermek megismerése, fejlődésének a nyomon követése. A pedagógusnak mindig tudni kell, hogy a gyermek a különböző területeken hogyan fejlődik. Ezért jól meg kell őt ismerni, amihez folyamatos megfigyelés szükséges. A folyamatos képességfejlesztés háttere csak így biztosított.

A tevékenységek során, a személyre szabott értékelés segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A *nyomon követési* dokumentum vezetésének éppen az az előnye, hogy, a gyermeket mindig a saját képességének legmagasabb fokáig tudjuk - az egyéni módszereket alkalmazva - eljuttatni. Az egyes részképességek ismeretében meg tudjuk határozni a következő lépést és a következő szintet.

Ennek érdekében:

- figyelemmel kísérjük a gyermekek tevékenységét – meghagyva nekik a hibázás, tévedés próbálkozás, önkorrigálás lehetőségét – csak akkor avatkozunk be, ha feltétlenül szükséges.
- pozitív megerősítéssel, dicsérettel, értékeléssel ösztönözzük a gyermeket az eredményes tevékenységre, a kívánt viselkedés elsajátítására

- minden egyes gyermek teljesítményét saját előző teljesítményéhez mérjük és értékeljük
- a gyermekek fejlődését folyamatos „nyomon követés” során rögzítjük, a fejlesztés feladatait ez alapján határozzuk meg

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan óvodai életvitel kialakítása, fenntartása, ahol a nap folyamán adódó helyzeteket kihasználva, természetes és szimulált környezetben, utánzásos, spontán és irányított tevékenységre, tapasztalatszerzésre legyen lehetősége minden gyereknek.
- A spontán és utánzásos tanulás mellett, azt kiegészítve, naponta kezdeményez tervezett foglalkozást a gyerekek életkorától, ismereteitől függően eltérő időkeretben, illetve tartalomban, valamint szervezeti keretben.
- Évszakokra bontott kerettervünk adott csoportra történő lebontása, megvalósítása.
- Olyan témák feldolgozása, ami az adott időszakban foglalkoztatja a gyerekeket, érdeklődésükre számíthatunk, ezáltal új ismeretet szerezhettek a gyerekek.
- Hetirendünkben az 5 féle tevékenység egy olyan ritmust adjon a csoport életének, mely a gyerekek számára is érzékelhető és biztonságérzetet ad. Ez adja a nevelési folyamat ritmusát.
- A gyerekek cselekvését, érzékelő apparátusuk (tapintás, látás, hallás) sokoldalú igénybevétele kísérelje.
- Bízassa a gyerekeket cselekvéseik, élményeik megfogalmazására.
- Modellértékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat
- A gyermek érési folyamatához, személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazása
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, az alábbi módon: Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- b) Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- c) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanulásához szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a tér- és az érzékelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus

differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlődésnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megővéséhez szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érettebbé válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Elvárható eredmények óvodáskor végére az óvodai nevelés és a családi nevelés összehangolt hatására

- Óvodásainknál a test-lélek és szellem életkorra jellemző összhangja figyelhető meg;
- Mozgásuk rendezett, koordinált.
- A nagy- és finommozgások bátor (ügyes) kivitelezésére alkalmas.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés;
- Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme;
- Az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ;
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat;
- Képes meghallgatni és megérteni mások beszédét;
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását;
- Felismeri a napszakokat;
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak;
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válik az iskolára.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- Feladattudata kialakulóban van ;

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekek szociális háttere igen széles képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek célja

A hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek felkutatása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- A szülőkkel – a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő kapcsolattartás erősítése

A hátrányos helyzet okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok száma
- Több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok
 - Kettős nevelés
 - Felügyelet és gondozás hiánya
 - Helytelen bánásmód (brutalitás)
 - Érzelmi sivárság, közömbösség
 - Könnyelmű, felelőtlen életvitel
 - Bűnöző családi háttér
- Anyagi okok
 - Munkanélküliség
 - Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
 - A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
 - A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik
- Egészségügyi okok
 - Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
 - Mozgáskorlátozottság
 - Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
 - Szervi rendellenesség
 - Tartós betegség
 - Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
 - Higiénés hiányosságok
- A gyermek személyiségében rejlő okok
 - Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések

- Differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére
- A mozgás prioritása a nevelésben
- Tehetséges gyermekek fejlesztése
- Felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére

- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatokon való részvétel

Szülőknek felajánlott segítség

- Fórum – jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Sportolási lehetőség az óvodában
- Játékos, ismeretterjesztő klubfoglalkozások
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, fogadó órákon, írásos tájékoztatón keresztül
- Szülőkkel közös programok (például kertgondozás, főzőcske, szülői klub)

Anyagi támogatás lehetősége

- az odaítélés elveinek a szülőkkel együtt történő megfogalmazása
- étkezési hozzájárulás biztosítása
- ruhavásár lehetőségének megteremtése
- pályázatok útján nyert támogatások elosztása

A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI MUNKÁJA

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel.

Az általános elvárások közül a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következtetés kiemelten fontos. Az óvodapedagógusnak a nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell vennie a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítenie kell tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alapelvek érvényesítése:

- A szegregálás elkerülésének elve. Az integrált nevelés során az összes gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek megfelelni.
- Azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek alapján különleges ellátást igénylő gyermekek számára.
- Integráció. A gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési, oktatási programmal elégtűjük ki, a differenciálás sokszínű alkalmazásával.
- A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képesek, és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szükségük van. Az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése.
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése a rászorultak körében.
- Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében.

- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelten fontos a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja:

- Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Hátránykompenzációval megvalósul az esélyegyenlőség az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata.
- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése
- A szükséges nyilvántartások vezetése
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösséggel, az óvodán kívüli gyermekjóléti szolgálattal, egészségügyi szervekkel prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása, a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt-tartózkodását.
- A gyermekek fogadásának segítése.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai:

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése), komplex állapotfelmérés
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezete aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése.
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, illetve szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beiratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai:

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.

- Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés, teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, működtetése
- Óvodán belül gyermekvédelmi munkaközösség működtetése, a segítség lehetőségeinek közös felkutatása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása. (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek kiemelkedő képességének felismerése és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adománygyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében)
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomán követése)
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek énképe, önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak arra, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözi.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékoságból adódó különbségek.

A SZÜLŐ , A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A nyitottság mindenekelőtt lehetőségek megteremtése a szülők fogadására, az óvoda–család jó kapcsolatában nyilvánul meg. Intézményünk kiemelt feladata a szülőkkel való együttműködés tartalmi megújítása.

A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének célja:

A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával

- erősítjük a jó partneri viszonyt,
- elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét,
- kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó toleráns magatartás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése, a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, a szokás- és normarendszer ismeretében.
- A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modellértékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A családok kultúrájának megismerése, az óvoda értékrendjének közvetítése.
- A szociális érzékenység tudatos fejlesztése.

Az együttműködés alapelvei:

- A nevelésben a család elsődlegességének elismerése, tisztelet a szülő iránt.
- A család szokás-norma rendszerének megismerése, elfogadása.
- A gyermek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás.
- Pedagógiai elvünkkel egyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása, eredményességének figyelemmel követése.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány kötelességszerű csökkentése.
- A gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikófaktorainak mérlegelése, az erősségekre építés elve alapján.

Az együttműködés tartalma:

- Családlátogatás célja: Megismerni a gyermekek közvetlen környezetét, szociokulturális hátterét, felmérni helyét a családban, tájékozódni a család nevelési elveiről, szokásairól. (Tervezett idő: óvodáskort megelőző családlátogatás, kiscsoportban bemutatkozó családlátogatás, prevenció látogatás szükség szerint.)
- Befogadással biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkör megteremtése. A csoportról pozitív kép kialakítása, mely meghatározza a gyermek későbbi közösségi életét, személyiségének alakulását, formálódását.
- Szülői értekezleteken az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Sor kerül a szülő véleményének, javaslatának meghallgatására és figyelembevételére (tervezett idő: nevelési év elején, félévkor). Alkalmankénti aktuális értekezlet.
- Fogadóóra: ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, amelyek a gyermek fejlődésével vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak (tervezett idő: kéthavonta, nagycsoportban a tárgyév február 1-ig, háromhavonta a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél).
- Egyéni beszélgetések: gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, befolyásolása, a család erőforrásainak feltárása.

- **Visszatérő családlátogatás:** a családban történő problémák feltárására, megoldására, hiányzás esetén.
- **Nyílt napok:** a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, aktivitásáról, egyúttal módjuk van társakkal való összehasonlításukra is (tervezett idő: március–április hónap).
- **Közös programok:** lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, normáinak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére (leendő óvodások fogadása, őszi nap, gyermeknap, kirándulás, munkadélutánok).
- **Szülői klub:** A szülői klub célja a szülőket érintő témák kötetlen jellegű megvitatása nevelési évenként egy-két alkalommal. Aktuális témájáról és időpontjáról minden szülőt tájékoztatunk a megvalósulás előtt.
- **Napi kapcsolattartásra** az óvodai napirend zavarása nélkül van lehetőség az óvodába érkezéskor, az óvoda nyitottságából adódóan így a szülő folyamatosan tájékozott lehet a gyermekével kapcsolatos eseményekről, fejlődéséről.

Az eredményes kapcsolattartás feltételei:

- A szülő érezze a bizalmat, hogy az óvoda segíteni akaró partner.
- Az óvoda minden dolgozójának kötelessége, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz. Érezzék, hogy szeretik gyerekeiket.
- A gyermekét a szülő ismeri a legjobban! - ezért kérését, javaslatát mindenkinek komolyan kell venni. Érezzék a szülők, hogy számítunk véleményükre, és tiszteletben tartjuk nevelési elveiket.
- Tiszteletben tartjuk a család világnézetét.

A kapcsolattartás időszakos formái:

- 1. A beíratás:** Minden évben, a tavaszi időszakban, áprilisban várjuk az óvodáskort elért gyermekek és szüleik jelentkezését.
- 2. A családlátogatások:** Célja, hogy az óvónők megismerjék a gyermekeket *(még az óvodába kerülés előtt)* közvetlen környezetükben. Tájékozódjunk a család nevelési szokásairól.
- 3. A beszoktatás:** Azért van szükség rá, mert új szokásokkal, felnőttekkel, környezettel találkozik a gyermek. Az anyás beszoktatással a gyermek biztonságban érzi magát az első néhány nap, megismeri a felnőtteket, társait. A szülő, pedig már az első napokban megismerheti az óvodai életet.
- 4. A szülői „értekezletek”:** Az óvodát, a csoportot érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélése.
- 5. Fogadó órák:** Ezek az alkalmak adnak lehetőséget bizalmas információ cserére a gyermekekről. Előzetesen közösen egyeztetett időben.
- 6. Nyílt napok:** A szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek. Lehetőséget biztosítunk, hogy a szülők betekintsenek az óvoda napi életébe. Szervezünk közös munkadélutánokat is, ahol a gyermekek érdekében közösen tevékenykedünk. (közös bábkészítés, ünnepi előkészületek, báb-vagy mese- darabok begyakorlása)

A folyamatos kapcsolattartás lehetőségei:

- Napi rövid beszélgetések.
- Faliújságok naprakész információi.

A Szülők közösségének képviselői:

A csoportok által választott szülői képviselőkkel az év folyamán 2-3 alkalommal összejövettel szervezünk az aktuális kérdések egyeztetésére, tájékoztatására, amit ők a szülőknek továbbítanak egyéni beszélgetéseken, szülői „értekezleteken”.

Kapcsolattartás lehetősége Formája	Tartalma	Résztevők
Beiratkozás „Óvoda-nyitogató”	személyes kapcsolatfelvétel személyi adatok rögzítése az óvoda bemutatása betekintés a kiscsoportosok szervezett tevékenységeibe	óvodavezető szülő gyermek
Családlátogatás Megelőző családlátogatás Visszatérő családlátogatás	anamnézis felvétele a gyermekek életkörülményeinek megismerése, felmerülő problémák megbeszélése	óvodapedagógus család
Óvodakezdés Ismerkedő napok	anyás beszoktatás a bizalom kiépítése motiváció kialakítása a tevékenységek iránt	óvodapedagógus gyermek szülő
Szülői értekezlet Ismerkedő szülői értekezlet Ismétlődő szülői értekezlet Rétegszülői értekezlet	az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése ismerkedés a helyi programmal a csoport életének ismertetése videofelvételek az óvodai szokások bemutatására dramatikus játékok alkalmazása / bizalomépítés/ azonos témában érintett szülők részvételével	óvodapedagógus szülő
Nyílt nap, hét	betekintés az óvoda mindennapjaiba	óvodapedagógus gyermek szülő
Fogadóóra	szülő–óvónő egyéni problémák személyes hangvételű megbeszélése gyermekek fejlődéséről tájékoztatás	óvodapedagógus szülő
Őszi nap	új óvodások fogadása	gyermek

	őszi programok	óvodapedagógus szülő
Munkadélután	játékeszközök, dramatikus kellékek, dekorációk készítése kellemes hangulatú beszélgetések, kapcsolat – bizalom kiépítése	óvodapedagógus szülő
Egészségvédő napok	zenés torna, közös mozgás, torna szülőkkel egészséges táplálék, tápanyagok mentálhigiénés tréningek	gyermek óvodapedagógus szülő
Mikulás ünnep	vidám hangulatú ünnepszervezés – a szülői közösség részvételével	óvodapedagógus szülő
Adventi ünnepkör	közös készülődések, vendégvárás, ünnepvárás érzelmi kapcsolat mélyítése, gyertyagyújtás, hagyományápolás sütemények készítése (mézeskalács, sült alma)	gyermek óvodapedagógus szülő
Farsang	vidám hangulatú együttlét, közösség formálás, hagyományápolás maszkok, maskarák készítése télkergetés	gyermek óvodapedagógus
Medve figyelő	hagyományápolás, népi megfigyelések, ismeretek bővítése, játékba integrált új ismeretek szerzése	gyermek óvodapedagógus
Nemzeti ünnepünk	hazafiságra nevelés, megemlékezés az emlékműnél, Magyarország jelképeinek megismerése	középső, nagy csoportos gyermekek óvodapedagógusok
Húsvétváró délután	vidám hangulatú együttlét a szülőkkel, közösség formálás	gyermek óvodapedagógus
Locsolkodás	hagyományápolás,	gyermek óvodapedagógus
Anyák napja	Meghitt, közös együttlét, műsor, ajándékkészítés	gyermek óvodapedagógus

	Nagycsoportban apák bevonásával otthon	szülő
Gyermeknap	A családok egészséges életmódra nevelése, közös élmények, az óvodai kötődés erősítése	gyermek óvodapedagógus szülő
Évzáró	Nagycsoportosok búcsúztatása, búcsúzása	gyermek óvodapedagógus szülő
Szabadidős programok	Kirándulás, színházlátogatás, kiállítás, közös játékelmény, környezetvédelmi napok	óvodapedagógus szülő gyermek
Kérdőívek Véleményláda Hirdetőtábla	elégedettségvizsgálat (szülői értekezlet, fórum, rendezvény)	óvodapedagógus szülő
SZM tagok	Óvodát érintő információk	óvodavezető szülők

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség- és környezeti nevelés nagy jelentőséggel bír a kisgyermekek személyiségfejlesztésében. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja nevelési programjába, integráló tevékenységeiben biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja az életmódbeli képességeket. Az egészség testi, lelki, társkapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Az egészség- és környezeti nevelés akkor hatékony, ha teljes körű. Teljes körű, ha áthatja az óvodai élet egészét:

- Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés kialakításában valamennyi pedagógusnak és a pedagógiai munkát segítő dolgozónak kiemelt a felelőssége és a kötelessége
- Az egészségnevelési és környezeti nevelés tevékenységei valamennyi gyermek aktív, cselekvő bevonásával valósulnak meg.
- Prioritást élvez az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása és a környezettudatos magatartás belső igénnyé fejlesztése.
- Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával történik.
- A tevékenységek megtervezésében, megvalósításában és értékelésében aktívan szerepet vállalnak a szülők, a civil szervezetek, valamint az óvoda társadalmi környezetéhez tartozó szervezetek, intézmények.

Környezeti nevelési elvek

- A környezettudatos szemléletmód alakítása óvodánkban a szokásokban, hagyományokban, hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül.

- A környezettel való aktív ismerkedés a felnőttek példája, a szakszerűen, tudatosan berendezett környezet által, közvetve áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát.
- A természet szépségének megláttatása megalapozza a természet iránti vonzódást, így azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, és azokat védő emberré válnak az általunk nevelt gyermekek.

Mindezek érdekében fontos:

- környezethez való pozitív érzelmi viszonyulás
- helyi környezeti kultúra szeretete, védelme
- változatos tapasztaltszerzéssel, tevékenykedtetéssel egybekötött tanulási folyamatok
- környezetvédelem elemeinek tudatos alkalmazása.
- környezettudatos magatartás

Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

Célja:

- Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja a gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének – lelki, testi, értelmi, érzelmi és akarati tulajdonságaiknak – biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme
- Környezettudatos magatartásformák fejlesztése
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás
- A komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére nevelés az óvodapszichológus tevékeny részvételével
- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakításának fejlesztése
- Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte
- A gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének lehetőségeivel, a kapcsolatteremtés és a drámajáték eszközeivel
- Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása
- A gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe

Az egészségnevelés és környezeti nevelés tartalma

- Az egészséges táplálkozás
- A mindennapos testnevelés, testmozgás
- A testi és lelki egészség fejlesztése

- A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- A balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás
- A személyi higiéné
- A környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és normarendszerének kialakítása

Módszerek, eszközök, az egészségnevelési és környezeti programok megvalósításához

- nevelőtestületi értekezlet
- óvodapedagógusok, segítők és külső szakemberek együttes képzése egészségfejlesztés témakörben
- tréningek
- szülői fórumok egészségfejlesztő, népegészségügyi szakember, mentálhigiénikus, szupervizor bevonásával
- rendszeres testedzés a szülőkkel
- környezetvédelmi tevékenység
- szűrővizsgálatok
- kirándulások, szabadidős programok, kísérletek
- mérések
- egészségvédelmi, környezetvédelmi programok bemutatása
- szelektív hulladék gyűjtése a szülők bevonásával /remélhetőleg városunkban is lesz/
- higiénés eszközök bemutatása
- víz, levegő, fényterápiák
- közös programok az óvodai partnerek bevonásával
- Csavarimanó története-veszélyes anyagok

A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltóságához.

- Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges;
- Valamennyi hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek hároméves korban történő beóvodázása, az érintettek felkutatása a Gyermekjóléti Szolgálat és védőnői segítséggel;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportokba történő arányos elosztása (a szülők, a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése);
- A hátrányos, illetve hátrányos helyzetű gyermekek számára valamennyi őket megillető kedvezmény biztosítása;
- A Gyermekjóléti Szolgálattal napi kapcsolattartás, közösen keressük a megoldásokat a problémák kiküszöbölésére;
- A hátrányos, illetve hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel való új együttműködési formák keresése, az együttműködési lehetőségek kiszélesítése (szülők bevonása a napi tevékenységbe);

- A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai felé jelzés a hátrányokról, képességbeli hiányosságokról;
- A képességmérés során feltárt hiányosságok terápiás kezelése;
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlettségének, szükségleteinek megfelelő pedagógiai eszközökkel, módszerekkel a hátrányokból eredő lemaradások ellensúlyozása, egyéni képességfejlesztés;
- Az otthon és az óvoda világának találkozásával, az egymás kölcsönös elfogadásán és tiszteletén alapuló nevelőpartneri viszony kialakítása, család-orientált szemlélet kialakítása;

Intézményi esélyegyenlőségi feladatok

- Szegregáció-mentes csoportszervezési gyakorlat további fenntartása;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportbeli összetételére, arányának
- kiegyenlítetttségére való odafigyelés;
- Az intézményben folyó pedagógiai munka során a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak kompenzálása, egyéni differenciált fejlesztéssel az eredményes felzárkóztatás elősegítése, esélyegyenlőségük előmozdítása;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai programokba történő bevonása, aktív részvételük biztosítása;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzásegítése a számukra kínált támogatások eléréséhez, a kedvezmények igénybevételéhez;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes neveléséhez az alapvető
- feltételek megteremtése;
- A korszerű, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciák fejlesztését célzó programok alkalmazása;
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében nyitott és együttműködő partneri viszony kialakítása a gyermekek szüleivel;

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell;

- a teljesítmények értékelése során,
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során,
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások),
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson,
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során,
- a gyermek csoportban való elhelyezése során,
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben
- részesüljön.

A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

ÓVODÁNK HAGYOMÁNYAI, ÜNNEPEI EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az óvodai ünnepek kulcsfontosságúak továbbra is nevelőmunkánkban.

- A szülővel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei az ünnepek. Jó alkalom a beszélgetésre, a találkozásra.
- Az ünnep lehetőséget nyújt a sajátos, egyéni arculat megteremtésére.
- Az ünnepek kiemelik bennünket a hétköznapokból és nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.
- A hagyományok ápolása szempontjából is fontosak az ünnepek, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Végig kell járnunk a múltat, mert erre építhetjük a jövőnket. A régmúlt élményei is segítik az én tudat és magyarságtudat kialakulását.

„A hagyomány minden embernek visszaadja önmagát.”

/Hamvai/

Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnep, hanem az a sokféle előkészület, ami tevékenykedésre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására adnak lehetőséget.

Az előkészületek a csoporton belüli közösségi érzések alakításában tág teret nyújtnak. Itt jó, ha az egymás melletti csoportok is együttműködnek.

Legyen elég időnk az ünnepléshez kapcsolódó tevékenységek elvégzésére.

Óvodánk ünnepi rendezvényei, megemlékezések, népi hagyományok ápolása

Hónap	Óvodaszintű ünnepek	Nemzeti ünnepek	Néphagyományok	Csoportrendezvények, egyéb tev.
Szeptember	- Szüreti felvonulás - Őszi nap Az új gyermekek ünnepélyes fogadása. „Csoportavatások” (a hónap utolsó hetében)		8. Vándormadarak útra kelnek 29. Mihály nap	Születésnapok megünneplése. Kirándulások szervezése.
Október	Idősek napi rendezvényen való részvétel	23. Nemzeti ünnep Hazafias érzelmeink elmélyítése.	Szőlőszüret, dióverés szüreti mulatságok.	4. állatok világnapja szüret, betakarítás családoknál. Születésnapok.
November	Egészség hét (november 3-4 hete)		11. Márton napja 25. Katalin napja (ha Katalin kopog, karácsony locsog)	Születésnapok.
December	6. Mikulás napja Karácsony ünnepe Gyertyagyújtás		Advent kezdete 4. Borbála ág Karácsonyköszöntés	Adventi koszorú és naptár készítése. Borbála ág vízbe helyezése. Mézeskalácssütés. Csoportszobák díszítése. Születésnapok.
Január	Újévköszöntő		6. Vízkereszt Karácsonyi ünnepkör vége, Farsang kezdete	Népi jókívánságok. Születésnapok Téli kirándulás.
Február	Farsangi hét Télbúcsúztató		2. medve megfigyelése, Gyertyaszentelő 24. Mátyás a tél hatalmát megtörő	Hóolvadás Születésnapok.
Március		15. Nemzeti ünnep, Hazafias érzelmek mélyítése.	Sándor, József, Benedek meglehető napok.	Huszárcsákók, zászlók készítése. 22. Víz világnap Születésnapok.
Április	Tavaszcím nap, Húsvét		Locsolkodás	Növényhajtás Tojásfestés, nyuszi fészkek készítése. 22. A Föld napja Születésnapok.
Május	Anyák napja Gyermeknap Évzáró		Májusfaállítás	10. Madarak, fák napja Ajándékkészítés, ünnepi köszöntés Tavaszi kirándulás Ballagóknak ajándék készítés. Születésnapok

AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei

- A gyermekorvos igazolása, hogy a gyermek közösségbe jöhet.
- Tabról, és a környező településeiről elsősorban, valamint más környező kistelepülésekről is várjuk az óvodás korú gyermekeket.
- Minden évben, április hónapjában a szülők beiratják gyermeküket, azokat is, akik október 1. után fogják betölteni a 3. életévüket. Előjegyzésbe vesszük és év közben is felvesszük, ha a férőhely ezt megengedi.
- A gyermek felvételéről az óvodavezető dönt, döntéséről a szülőt a tanév megkezdése előtt, az új szülők részére szervezett megbeszélésen tájékoztatja.
- A közös szülő-gyermek beszoktatás után (melynek időtartama gyermekenként változó lehet), nincs akadály a gyermekek befogadásának.

Boldog Óvoda

Boldogságóvoda program

A program mind a pedagógusok, mind a gyermekek lelki jóllétével foglalkozik, sőt a szülők bevonására is lehetőséget nyújt! Jó kiegészítője lehet az óvodai munkának, hiszen segítségével lehetőség nyílik arra, hogy a hagyományos tudásmegosztást és az életben szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk.

Boldog Óvoda kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára kidolgozott Boldogságóra programmal.

A Boldog Óvoda cím egy tanévre szól. A címet elnyert intézmények igazoló oklevelet kapnak, melynek értelmében a címet egy tanéven keresztül használhatják. A cím minden évben megújítható.

A címmel rendelkező intézmény tagja a Boldog Óvodák és Iskolák hálózatának. A hálózatba tartozó intézmények számára az alapítvány szakmai programokat szervez.

Boldogságóvoda szakmai program

A program a tanév minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.

A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a gyermekek elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. A hála gyakorlása

2. Az optimizmus gyakorlása

3. Társas kapcsolatok ápolása

4. Boldogító jócselekedetek

5. Célok kitűzése és elérése

6. Megküzdési stratégiák

7. Apró örömök élvezete

8. A megbocsátás gyakorlása

9. Testmozgás

10. Fenntartható boldogság

Cél olyan optimista, magabiztos és kitartó óvodások és iskolások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A programunkban alkalmazott, pozitív pedagógiai szemlélet nem csak a boldogságórákra lesz hatással. Cél, hogy a már bevált módszertant az óvodai foglalkozások során is eredményesen alkalmazhassák a pedagógusok.

Érvényességi rendelkezések

Hatályosság

Az intézmény Pedagógiai Program hatálya kiterjed a Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény teljes nevelői és alkalmazotti körére. A programban foglaltak betartása, megvalósítása mindenki számára kötelező.

A módosított szakmai és pedagógiai program érvényessége

2023.szeptember 1-től érvényes.

A PP módosítása

A PP módosítása csak a nevelőtestület véleményének kikérésével és jóváhagyásával elfogadásával lehetséges.

A PP módosítását kezdeményezheti: az intézmény fenntartója, a nevelőtestület, az intézmény vezetője.

A PP módosítása kötelező a dokumentumot érintő jogszabályváltozás esetén.

4. Elfogadás és jóváhagyás

A Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény Szivárvány Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetőjének előterjesztése alapján a nevelőtestület 2022. év szeptember 1 napján fogadta el.

5. Nyilvánosság

Az intézmény PP-je a nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az alábbi helyeken:

az intézmény honlapján,
az intézmény fenntartójánál,
az intézmény vezetőjénél,

Legitimációs záradék

A **Tabi Takáts Gyula Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény** pedagógiai Programját a nevelőtestület 2023 szeptember 1-én megtartott nevelőtestületi értekezletén megismerte, véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

.....

.....

igazgató

Ha a módosítás miatt többletköltség hárul a fenntartóra, akkor neki is jóvá kell hagyni, ha nincs többletköltség, akkor az [igazgató](#) hagyja jóvá.